

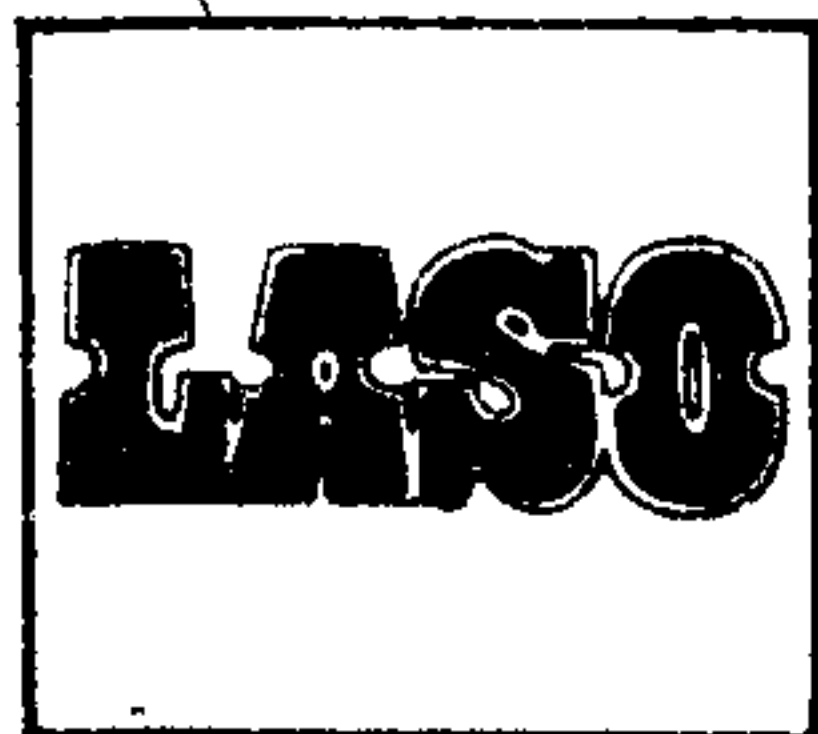
U VISOKOJ TRAVI

Louis Lamour:

U VISOKOJ TRAVI

LASO 511

LOUIS LAMOUR: U VISOKOJ TRAVI

Naslov originala: WHERE THE LONG GRASS
BLOWS

Recenzija: Dalibor Cvitan, književnik

Copyright: Bantam Books, posredstvom VPA, Zagreb

Prijevod: J. Ivčić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić,
dr Adolf Dragičević (predsjedavajući), Nenad Brixy,
Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija
Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan,
Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender – GLAVNI I OD-
GOVORNI UREDNIK: Borivoj Jurković

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a
•Vjesnik• n.solo, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva:
•Laso•, Redakcija •Romani i stripovi•, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4,
telefon (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost •Vjesnik• n. sol.
o – OOUR Novinska rotacija n. sub. o i OOUR TM n. sub.o, 41000 Zagreb Avenija
bratstva i jedinstva 4

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) •Vjesnikova• Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za go-
dinu dana iznosi 1300 d ili 1170 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 650 d ili 585 d s popustom.
Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom
uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR •Vjesnik•, Interna banka, s oznakom za •Laso•.
Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za
šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 27,00, US\$ 15,00 – Uplata
za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za •Laso•).

Ekonomska propaganda: •Vjesnik•, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 8.
Zadnja kolor-stranica 13.000 d c/b stranica 9000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu
i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973 od 26. XI 1973.

LASO 511 izlazi 29.07.1983.

I

Jahač i konj pružali su savršenu sliku dok su stajali na rubu stijene. Konj bijaše bijel sa crnim šarama, a jahač visok, širokih ramena i uskih bokova, lica opaljena suncem što odaje snagu i samopouzdanje. Obuhvatio je dolinu posjedničkim pogledom, jamačno onakvim kakvim je Cortez gledao dolinu Meksika kad ju je po prvi put ugledao.

Bill Canavan je došao sam, ali ne u potrazi za poslom. Došao je kao osvajač.

Sa sobom je donio sve što je sa svojih dvadesetak i sedam godina uspio steći. Izuzev prekrasnog pastuha, tu su sedlo vinčesterka 44 i dva kotla sa skupocjenim dršcima od orahova drva. Iza sebe ostavio je život koji je započeo rođenjem u kolima karavane što se kretala prema zapadu, dječastvo provedeno u logorima kopača zlata i srebra u Kaliforniji, Nevadi, Montani i Koloradu, zatim posao goniča stoke preko Chisholmova puta, pa život borca i izvidnika armije u sukobima s Indijancima... Borio se s konjokradicama i Apašima, Komančima, Siouxima i Crnim Nogama, i sve što mu je ostalo od tih okršaja su nekolicina ožiljaka i sjećanja na

glad, žeđ, hladnoću, sušu i duga jahanja po prašini i divljim bespućima.

Sada je donio odluku. Jahat će i boriti se samo za sebe.

Sjajnim tamnim očima motrio je dolinu pažljivo poput generala koji se sprema zadati odlučan udarac neprijatelju. U ovoj će dolini ostvariti svoj plan. Ne treba mu bogatstvo, nego ranč, s dobrom ispašom i vodom. Dok to ne dobije, neće se smiriti, iako u džepu ima posljednja tri dolara.

Nije slučajno došao u ovaj zabačen kraj. Dugo je i pažljivo prikupljao obavještenja, procjenjivao stanje i teren i naposljetku zaključio da je kucnuo odlučan čas.

Znao je da se nalazi pred dolinom u kojoj se vode žestoke borbe i proljeva krv.

Iz tih je okršaja ovoga puta odlučio izvući i nešto za sebe. Ne čezne više za dalekim obzorjima, nego želi toplinu vlastitog ognjišta, svoj potok, svoju stoku, mjesto na kome će podizati svoju djecu... Želi mir, a u potrazi za njim došao je u zemlju u kojoj se ratuje.

Podbode konja i laganim se kasom zaputi puteljkom što vijuga

kroz šumu. Slab miris paljevine iznenada privuče njegovu pažnju. Zategne uzde i hitro sjaše. Nakon kraćeg proučavanja tragova u travi i ostataka vatre zaključi da su na tom mjestu stokokradice žigosale stoku. Dvojica kradljivaca, spremnih i prilično neopreznih, pomisli. Očito se nisu trudili da za sobom sakriju tragove. Teži kradljivac ima manja stopala a jaše krupnijeg konja.

U nekim se krajevima takvo žigosanje stoke kažnjava vješanjem bez prethodnog suđenja, premda nije znao je li takav običaj i ovdje tako strogo kažnjiv, Bill zaključi da nije mudro zadržavati se na mjestu zločina.

Bio je samo tri milje udaljen od maioga središta Soledada. Na desnoj strani opazi goleme površine pašnjaka, usred kojih se uzdiže niz gospodarskih zgrada, a nešto bliže ugleda manji ranč. Znao je da najveći ranč na tom području pripada Charliju Reynoldsu.

— Kad se lupeži međusobno istrijebe — nesvjesno izreče Bill glasno svoju misao — ostat će nešto i za poštene. Tako kaže stara izreka. Predosjećam da će, ne budem li se pretvarao da sam pošteniji od prosječnog poštenjačine, i mene zapasti mastan zalogaj — nastavi zadovoljno trljajući bradu. — Osjećam da je nevolja na pomolu, a kada se razide dim nakon bitke, savit ću gnijezdo na jednom od ovih krasnih rančeva.

— Oni imaju sve, Rio — govorio je dalje, obraćajući se vjernome konju. — Položaj, novac, moć. Ubojice i revolveraši jašu za njih, a ti i ja, Rio, imamo samo jedan drugoga. Pradavni zakon kaže da iz borbi za opstanak jači izlazi kao pobjednik. Zahvaljujući tomu, Reynolds i Pogue su postali vlasnici golemih rančeva. Nekadašnji goniči stoke sjedi-

li su zavaljeni u udobne naslonjače sve dok se nisu počeli boriti jedan protiv drugoga.

— To što kažete — javi se iza njegovih leđa hladan ženski glas — može biti istinito ali i opasno. Ako već morate govoriti sa svojim konjem — nastavi glas podrugljivo — predlažem da ubuduće provjerite jeste li izvan dometa tuđih ušiju.

Sjedila je na konju, uspravna i hladnokrvna, a samo se u kutovima punašnih usnica krio nagovještaj osmijeha. Lice nije odavalo strah, nego sigurnost i samopouzdanje na kojima bi joj svaki muškarac mogao pozavidjeti.

— Hvala na savjetu. — Bill se posprdno nakloni. — I ja mislim da je loš običaj voditi dijalog s konjem, premda je konj često pouzdaniji sugovornik od čovjeka.

Dok je ovo govorio, nije ispuštao jahačicu iz vida. Žene su općenito rijetke u ovim krajevima, a ovakva...

— Želite li pregledati i moje zube? — podrugne mu se ona — da biste saznali koliko mi je godina?

Bill se nije zbunio.

— Nema potrebe, gospodo — otegne lijeno, i dalje je drsko mjereći pogledom blistavih očiju. — Jedan pogled dovoljan mi je da zaključim da pred sobom imam prvu ljepoticu, koja je stvorena da usreći nekog muškarca!

Ona prikrije osmijeh.

— O kojem ste ranču govorili? Gdje se namjeravate smjestiti kad rat prestane?

— Nisam još odlučio. — Obješenjački se nasmijuljio. — Moram priznati da sam silno izbirljiv kad su u pitanju konji, rančevi i žene!

— Doista? — Ona okrzne pogledom konja. — Vaš Rio nije loš, ali mogli ste pronaći i boljega.

— Sumnjam — otpovrne on mirno. — Kladim se da bismo u trci do

Soledada Rio i ja ostavili vas i vašeg ljepotana daleko iza sebe.

Njene oči bljesnu izazovnim sjajem.

— Jamačno ste ludi. Flame je najbrži konj u ovom kraju — reče ne bez ponosa. — Dresiran je za trke.

— Dobar je, ali kladim se za sedlo da ćemo prije vas stići na cilj.

Ona se prezrivo nasmije.

— Da ću vam stotinu dolara ako se to dogodi. Ipak sam sigurna da ćete ostati bez sedla — nadoda sažaljivo i podbode konja.

— Pokaži se, momče! Moramo pobijediti tu malu drznicu! Potreban nam je taj novac! — poticao je Bill konja a ovaj, kao da ga je razumio, poleti ravnicom kao da mu je sam vrug za petama.

U Soledadu ljudi su izišli na ulice i napeto promatrali trku. Pola milje prije cilja snažni je ridan počeo posustajati, a za Rija je trka tek počinjala. Još samo dvadesetak metara odvajalo ih je od cilja, a dva su konja jahala gotovo usporedo zadivljujućom brzinom. No ridan je odviše dobro živio i nije bio navikao na dugačke, iscrpljujuće trke poput Rija.

— Sada, Rio! Sada! — Bill čvršće plegne uz konja, tako da su činili nerazdvojnu cjelinu.

Bijelac poleti još brže i stiže na cilj ostavljajući ridana iza sebe za jednu dužinu.

— Prevarili ste me! — praskala je djevojka dok su joj oči iskrile od srdžbe. — Pred samim ulazom u grad odabrali ste prečicu umjesto duljeg puta!

— A tko je to vama branio — reče on podrugljivo se smiješeći. — Osim toga vi niste čekali na znak za početak utrke, nego ste krenuli prije mene.

— Mislio sam da želite pošteno nadmetanje — s prezirom će ona.

— Vi ste varalica!

Bill Canavan je oštro pogleda.

— Zaboravite okladu. Vidi se da vam sportsko ponašanje nije u krvi.

Svaka ju je riječ udarala poput biča. Otvori usta, zastidjevši se iznenada svoga ponašanja. Doista je krenula prva, ostavivši ga iza sebe, i nije pošteno da mu sada prigovara...

Mladić je okrenuo konja i lagano jahao dalje ulicom. U jednom trenutku došla je u iskušenje da ga slijedi. Zatim nestrpljivo odmahne glavom. Neka ide. Što, do vraga, misli, tko je on?

Ipak se još jednom okrenula. Tko je on?

II

Nekoliko muškaraca stajalo je ispred konjušnice i radoznalo motrio nepoznatog jahača.

— Imaš krasnog konja, stranče! Dixie Venable je jamačno izvan sebe zbog poraza. Luda je sa svojim konjem i vjeruje da nema boljega.

— Konj je doista sjajan — mirno odvrati Canavan. Samo mu je potrebno više vježbe.

Dok je hranio konja, misli mu ponovo zaokupi djevojka koju je maločas pobijedio. Dixie Venable je, najvjerojatnije, vlasnica ranča VV, a čula ga je kako glasno izlaže svoje planove. No nema razloga za brigu. Ovamo je došao spreman na sve i što prije to ljudi shvate, to bolje.

No pred očima mu je neprekidno iskrsavalo lijepo djevojčino lice zapupreno od bijesa. Kakav vatreni temperament i ponos, pomisli shvativši da još nikad nije upoznao takvu ženu.

Iza leđa začuje nečije korake, ali nastavi mirno timariti konja sve dok pred sobom nije ugledao snažnog muškarca nasmijana lica i ispružene ruke.

— Ja sam Walt Pogue! Vlasnik

sam ranča N. Je li taj konj na prodaju?

– Nije – otpovrne Bill kratko.

– Tako sam i mislio. No, ako se predomislite, dodite k meni. Dat ću vam za njega petsto dolara.

To je pravo bogatstvo, pomisli Bill, kad se uzme u obzir da se ovdje mustanga može kupiti i za deset dolara, a često i za četvrt litre viskija.

– Ne – ponovi odlučno – nije na prodaju.

– Tražite li možda posao? Dobro bi mi došao par ruku – nejahno reče čovjek.

Bill Canavan se uspravi. Rančer nije bio mnogo niži od njega, ali je zato bio znatno teži, premda se ne može reći da je debeo.

– Za pucanje? – upita hladno. – Ili za čuvanje krava?

Pogueov pogled gotovo neznatno otvrdne.

– Ovisi o vama – odgovori nakon kraćeg razmišljanja. – Morate biti dobar borac da biste mogli...

– Dobar sam – prekine ga Bill odlučno. – Isto toliko dobar koliko svaki od vaših...

– Dobar kao Bob Streeter ili Rep Hanson? – upita Pogue sumnjičavo.

Izražaj Billova lica se ne promijeni, ali u sebi tiho prokle svoju zlu sreću. Ako je Pogue unajmio Streetera i Hansona, dvojicu beskrupuloznih ubojica, borba će biti gadna.

– Što znači biti dobar kao Streeter ili Hanson? – sliježe ramenima.

– Oni su jeftine ubojice, lovci na krv, a ne pravi borci – reče prezriivo.

Tamnosive oči mirno izdržaše rančarov pogled. Onda upita:

– Koga je Reynolds unajmio?

Čovjekovo se lice na trenutak namršti, a u očima mu se pojavi srdžba.

– Emmetta Chubba!

U Billovoj glavi zazvoni na uzbu-
nu. Emmett Chubb! Doista? Nakon svih tih godina!

– Neće uživati dugo u njegovim uslugama – izusti hladno pa doda:

– Ja ću ga ubiti.

U Poguevim očima zasja nada.

– Ako to uradite – reče tiho – platit ću vam tisuću dolara!

– Ne naplaćujem ubijanje zmija.

– Pode li vam za rukom da uklonite Chubba u roku od tri dana, dobit ćete tisuću dolara – ponovi Pogue. – Imate moju riječ.

Bill se vine u sedlo, podbode konja i izjaše na ulicu, ne udostojivši rančera ni pogleda. Nadao se samo da muškarci ispred konjušnice nisu čuli o čemu su razgovarali. Posljednje što želi jest da se o njemu raširi glas da je unajmljeni ubojica.

Walt Pogue je namrštena čela zurio za vitkom i snažnom prilikom na konju. Tko je taj čovjek? Zašto je došao ovamo? Odakle?

Opazio je da su mu drške revolve-
vera sjajno ulaštene i da mu oružje pristaje kao da je s njim sraslo, što je svojstveno velikim revolvera-
šima. Neustrašivi sjaj strančevih oči-
ju pomiješan s oprezom govori da je čovjek navikao na opasnost. Je li odbio njegovu ponudu... ili je samo odgodio odgovor na neko vrijeme? Čini se da je dobro upoznat s prilikama u dolini, jer je želio znati koja će mu uloga biti dodijeljena ako prihvati ponudeni posao.

Mozda ga je pozvao Reynolds? Ili Tom Venable? U grad je uletio poput vihora, utrkujući se s Dixie. Jesu li se sreli slučajno, ili su došli zajedno s ranča VV? To odmah moram saznati, zaključi Pogue odlučno. Još bi samo trebalo da i Tom Venable počne unajmljivati ubojice.

Zastane na vratima saluna, predomišljajući se da li bi krenuo za Canavanom. Ulog je odviše velik i mora djelovati brzo. Ako pridošlica

ubija Chubba, ili ga bar na neko vrijeme onemogućiti u njegovu djelovanju, stvari bi se znatno pojednostavile. Što je više o tome razmišljao, to mu se ta zamisao sve više svidala. Možda će mu tajanstveni stranac uistinu skinuti s vrata Chubba i tako dovesti Reynoldsa u nezavidan položaj, pomisli obuzet nadom.

Dok je lagano ispijao piće za točionikom, razmišljao je o sljedećem potezu. Uvijek mu se nanovo vraćala stara misao: Možda su on i Reynolds doista glupi što su se zaratili i ne dopuštaju svome ponosu uzmak...

* * *

Bez mnogo napora Bill Canavan pronade kuću koju je tražio. Lagano zakuca na trošna vrata.

— Tko je? — upita tihi muški glas.

— Jahač s rijeke Pecos — isto tako uzvratiti Canavan.

Vrata se odrškričuše jedva toliko da mladić može ući. Ugleda punašnog muškarca srednje visine, s revolverom u ruci. Unatoč sijedoj kosi nije se doimao poput starca. Oči su mu mlade, zaključio Bill, mudre i pune znanja.

— Kavu? Želite li kavu?

— Da. I nešto bih pojeo, ako je moguće.

— Upravo sam i sam namjeravao večerati. — Čovjek spusti revolver i pride štednjaku. Napuni dvije šalice kavom i jednu stavi na stol ispred Billa. Zatim ponovo pride štednjaku. — Tko vas je poslao?

— Vaš stari prijatelj čuo je da sam se zaputio ovamo, pa mi je preporučio da vam se javim. Rekao je da mi možete dati korisna obavještenja i savjete.

— Odavna sam prekinuo s prošlošću. Ovdje imam lijep posao. Ne

znam što želite, ali imam dojam da ste došli na krivo mjesto.

— Došao sam ovamo da bih se ovdje nastanio. Zauvijek — naglasi mladić.

— Ovdje? Ako si došao po savjet, mladiću, onda ga poslušaj. Popni se na konja i odjaši što brže možeš. Ovo je divlja zemlja, a odnedavna je puna ubojica i revolveraša. U zraku se osjeća miris ubijanja.

— Imate pravo — suglasi se Bill mirno.

— Što ostaje kad se dim nakon pucnjave razide? Možeš ponuditi svoju pomoć i revolver nekom drugom sve dok te netko ne ucmeka, ili te predstavnici zakona ne objese. Onaj tko te unajmio za puškarenja pere ruke i okreće ti leđa čim si obavio svoj posao.

— U dolini je na pomolu veliki okršaj, pa zato bolje poslušaj moj savjet, sinko — nastavi starac. — Odlazi odavde što prije... odmah.

Čovjek ima pravo, dakako. Najrazumnije, najsigurnije i najmudrije bi bilo poslušati ga, ali Bill to nipošto ne namjerava.

— Scott, nisam došao ovamo da bih nekoj od zaraćenih strana ponudio svoje usluge revolveraša, premda sam već dobio takvu ponudu od Poguea. Dobro sam procijenio okoklnosti i mogućnosti i došao ovamo zato što je ovo prostrana zemlja, koja mnogo obećava i može ispuniti želje dobrog i snažnog čovjeka poput mene. Zelim svoj ranč, Scott, i dobit ću ga jednako kao što su se i Pogue, Reynolds i ostali domogli svojih rančeva.

— Hoćeš reći revolverom! — Scott istrese pečena jaja na tanjur i gurne ga pred Billa. — Zacijelo si poludio. Pogue ima barem tridesetak plaćenih revolveraša na svom platnom spisku, a Reynolds i više. Ti si sam... ili možda nisi?

Scott se prodorno zagleda u mladićevo lice.

– Nadam se da nisi doveo cijelu armiju, sinko? I bez toga će biti dovoljno ubijanja.

– Sâm sam, Scott, i ne treba mi ničija pomoć. Ili ću uspjeti sâm ili će me ubiti – Bill će jednostavno.

– Cijeloga sam se života borio za druge. Štitio sam stoku drugih, branio tude domove. Borio se i radio, gutao prašinu, znoj i krv. Sada želim nešto za sebe – završi odlučno.

Scott, ne rekavši ni riječi, sjedne sučelice mladiću. Znao je dobro kako se Canavan osjeća, jer se i sâm do prije nekoliko godina nalazio u sličnoj situaciji. Štoviše, on je bio odabrao pogrešni put, pljačkajući imanja i banke sve dok nije shvatio da će na kraju dobiti konopac oko vrata. Napustio je dotadašnji život, prodao malo imanje koje je posjedovao i u gradu u kojem ga nitko ne poznaje kupio dućan. Imao je sreće. Posao mu ide od ruke, a u lokalne se sukobe ne miješa.

– Možda sam zakasnio – dobaci Canavan zamišljeno žvačući – ali čini mi se da čovjek može sa strane promatrati rat protivnika, a zatim u pravom trenutku stupiti na scenu.

– Zastane i provuče rukom kroz gustu, valovitu kosu. – Vidiš, poznato mi je kako se Pogue dočepao svoga ranča. Vin Carter je bio moj prijatelj, a Emmett Chubb ga je ubio. Prije toga je Pogue istjerao Carterova oca s ranča.

– Sinko – Scott se nagne preko stola zabrinuto promatrajući sugovornika – Pogue je čovjek koji ne preza ni pred čim. Istina je da je otjerao Cartera i da se nasiljem dočepao njegova ranča, a sada želi cijelu dolinu. Reynolds također. Venableovi u njegovoj igri imaju ulogu džokera. I Reynolds i Pogue žele ranč VV, jer ima najbolji položaj, vodu i izvrsne pašnjake. Čini mi se

da obojica ipak potcjenjuju značaj Venableovih. Rekao bih da oni drže neki adut u rukavu... ili netko drugi.

– Kako to misliš?

– Tu je, na primjer, Stari Levitt. Žilavi čovjek, nema što! Ima nekolicinu ljudi koji rade više za njega nego za Venableove... i siguran sam da im namjere nisu posve poslušne.

– Levitt je sa zapada?

– Može biti... vjerojatno. Odakle god bio, zna pronaći pravi put. Veoma je oprezan i opasan. U predstojećem sukobu moraš više paziti na njega nego na Poguea ili Reynoldsa!

Bill odgurne tanjur.

– Jaja si odlično pripremio. Ne sjećam se kad sam ih za posljednjih sedam-osam mjeseci jeo. Znaš kako je u stočarskom kraju. Samo govedina i grašak.

– Zato sam i odlučio uzgajati piliće – reče Scott zadovoljno. – Obećao sam sebi da ću jednog dana imati piliće i onoliko jaja koliko zaželim. Tako i jest.

Scott ustane i ponovno napuni šalice.

– Ima ljudi koji gaje prevelike ambicije, pucaju na visoko. Traže previše od života – nastavi starac zamišljeno. – Koliko obroka možeš pojesti na dan? Koliko konja jahati istovremeno? Dopusti da ti kažem, sinko, sretan je onaj čovjek koji se zadovoljava s malim... Gledaj na primjer mene. Imam ovaj dućan. Živim pozadi kuće, a otraga je i vrt u kojem sadim povrće. Uzgajam više od stotinu kokoši, koje nesu jaja kao lude. Jedan prijatelj Meksikanac uzgaja svinje i dobit dijelimo popola. Dobro jedem, na umaram se previše, često hladujem i šetam gradom... I, što je najvažnije, ne osvrćem se više sa strahom da će mi se iza leđa došuljati policajac ili

neki od članova bande. Što bih još mogao poželjeti? Ili trebati? Poslušaj moj savjet, mladiću, i zaboravi svoje lude zamisli!

Canavan otpije gutlaj kave.

– Možda imaš pravo i možda bih te trebao poslušati, ali ne mogu. Nemam novaca...

– Nek' sam proklet! – uzvikne starac ljutito. – Dolaziš u nepoznat kraj spreman da se uvališ u veliku nevolju posve sam i bez prebitog novčića. Moram priznati da imaš hrabrosti.

U plavim očima zasja tračak divljenja. Počeo mu se svidati Bill Canavan. Smion je, dovitljiv i odlučan.

– Koliko ti je potrebno? – upita mirno.

– Stotinjak dolara.

– Samo toliko? To te neće odvesti daleko.

– Treba mi novac samo za hranu, a istodobno mi je potreban i savjet.

Canavan iz kožnate lisnice izvuče otrcanu zemljopisnu kartu i raširi je po stolu.

Karta je sa zadivljujućom preciznošću prikazivala dolinu, svaki ranč, potok, puteljak ili stazu i šumarak, s točnim udaljenostima. Starac tiho zviždukne i zavalj se u naslonjač, a u očima mu se zrcalilo poštovanje, ali i zabrinutost.

– Odakle ti ova karta, sinko?

– Sâm sam je napravio – glasio je jednostavan odgovor. – Pune tri godine razgovarao sam sa svakim kaubojem koji je radio u dolini. Svaki mi je od njih opisao poneki njezin dio, nadograđujući tako moju kartu. – Bill se sjetno nasmiješi.

– Kad sam bio mlad, poznavao sam starog lovca na bizone koji je dugo postavljao zamke na obližnjim brežuljcima. Od njega sam mnogo naučio. Zahvaljujući njemu počeo sam maštati o ovom kraju i prikupljati podatke. Tada sam upo-

znao Vina Cartera, koji je ovdje rođen, i on mi je o dolini ispričao više nego svi ostali zajedno. Jednog dana, dok sam bio odustan, u gradić je dojahao Emmett Chubb, izazvao mladića i ubio ga. Siguran sam da mu je Walt Pogue platio da to uradi – nadoda mračno. – Istina je – nastavi nakon kraćeg predaha – da sam ovamo došao da se tu nastanim, ali to nije jedini razlog. Vin Carter i ja bili smo dobri prijatelji, dijelili smo dobro i zlo. Zajedno smo preplivali mnoge rijeke, borili se s pejščanom olujom i stampedom. Ne mogu dopustiti da njegova smrt prođe za Chubba nekažnjeno. Kad ispunim svoj dug prema prijatelju, osnovat ću ranč i oženiti se – završi svečano.

Scott je zbunjeno odmahivao glavom.

– Mladiću, potukao si sve rekorde. Uh, da sam dvadeset godina mlađi, možda bih se usudio natjecati s tobom. E, nečemu sam se dobrom domislio! Dat ću ti stotinu dolara.

– I malo municije s vremena na vrijeme?

– Svakako, ali tebi treba i više od toga. Potreban ti je plan.

Canavan kimne.

– Imam ga, Scott, i već sam ga počeo provoditi. Zatražio sam Thousand Springs. I dobio ga.

Scott naglo skoči. Na licu mu se zrcalila nevjerica.

– Što si uradio?!

– Zatražio sam od vlade da mi dodijeli to zemljište. Već je označeno kqlčićima – nastavi mirno, ne osvrćući se na zaprepaštenje na Scottovom licu. – Činilo mi se da je najbolje ako odmah udarim i oborim ih s nogu. Nema svrhe okolišati, nije li tako? – značajno namigne.

– To je ravno samoubojstvu – promrmlja Scott. – Thousand

Springs je točno u srcu najboljeg pašnjaka. Sâm izvor vrijedi cijelo bogatstvo! Zbog njega je i izbio cijeli ovaj rat.

– Znam – reče Canavan mirno.
– Znao sam to i prije nego što sam poduzeo sve da ga dobijem. Napravio sam ovu zemljopisnu kartu i proučio cijeli kraj. Kad sam čuo za izvore, prvo što sam uradio bilo je da provjerim pravo vlasništva. Otkrio sam da zemlja pripada državi, pa sam zatražio od vlade da je dodijeli meni. Zatim sam kupio Bullhorn.

Scott je zapanjeno zurio u njega kao da pred sobom vidi samoga vruga.

– Kako si ga mogao kupiti? Zar zemlja ne pripada državi?

– Ne, premda je i Vin Carter u to vjerovao. Nakon dužeg provjeravanja otkrio sam da je vlasnik jedan stari Meksikanac. Pronašao sam ga i kupio od njega tri stotine jutara – Bullhorn, izvor i stijene iza njega, a i lijepi komad zemlje koji graniči s Pogueovom.

– Nek' sam proklet! – gundao je starac, poigravajući se s lulom. – A što je s izvorom Hitson?

– To je razlog više zašto sam došao k tebi – reče Canavan tiho. – Ti si vlasnik.

– Doista? A odakle to ti znaš?

– Jednom sam naletio na nekoga goniča stoke, Emmonsa. Pod utjecajem alkohola razvezao mu se jezik, pa sam štošta saznao o dolini i njenim žiteljima. Rekao mi je da si bio glup što si tražio od države da ti dodijele izvor na korištenje kad si ga od Indijanaca mogao kupiti za male novce.

Scott se nasmijulji.

– Što sam i uradio, samo to nitko ovdje nije znao.

– Zato ga prodaj meni. Dat ću ti odmah obveznicu na pet tisuća dolara.

– Obveznicu, je li? Time potpisuješ sebi smrtnu osudu. – Istrese lulu i zagladi kosu. – Dobro, kad tako želiš. Potpisat ćeš mi obveznicu na pet stotina dolara, a ostatak ću naplatiti uživanjem u predstavi koji ćeš im prirediti.

Bill izvuče komad papira i hitro stane pisati.

– Ovim se obvezujem da ću najkasnije od 15. ožujka 1877. Westbrooku Scottu platiti pet stotina dolara za 160 lutara zemlje poznate pod nazivom Izvor Hitson i omogućiti mu da uživa promatrajući razvoj događaja.

Čitajući naškrabane redove, starac se zadovoljno smijuljio.

– Izvrsno, sinko! Potpiši ugovor! Želim ti mnogo sreće... budi uvjeren da će ti biti potrebna.

Kad je Bill Canavan spremio ugovor u džep, starac ponovo napuni šalice i nazdravi.

– Znaš li što si uradio? Oduzeo si im ispred nosa tri najbolja izvora u cijeloj dolini, jedina tri koja ne presahnu tijekom cijele godine. I što misliš što će uraditi kada to otkriju? Ubit će te na licu mjesta.

– Možda to još neko vrijeme neće saznati – mirno će mladić. – Ne namjeravam im to otkriti dok se stvari malo ne srede. Čudno je da se nitko od njih nije sjetio poći mojim putem. Čini se da su svi bili odviše zaokupljeni željom da ukradu zemlju svome susjedu.

– A što je s Thousand Springs? Pričao si o kolčenju?

– To je obavljeno. Željezni su kolci zabijeni duboko u zemlju i obrašili travom. Veliki izvor koji izvire u planini slijeva se niz stijenu u obliku tisuće malih potočića. Iza prostrane zaravni na vrhu planine širi se šuma i komad zemlje za obradivanje. Izorao sam je i zasijao, napravio put do zaravni i djelomice podigao staru kamenu kuću na vr-

hu. Kako vidiš, nisam besposličario, Scotty!

Scott u nevjerici odmahne glavom.

— Sjajan si, mladiću! Odista se divim tvojoj hrabrosti i poduzetnosti. Ipak ti savjetujem da pronadeš kakav zaklon s dodatnim oružjem, municijom i možda kakvim pokrivačem. Mjesto na koje ćeš se bez teškoća moći skloniti. Kad jednom otkriju što si uradio, bit ćeš prisiljen bježati.

III

Stajao je pred točionikom i lagano pijuckao piće kad je čuo kako se pokretna vrata iza njegovih leđa otvaraju. Kako nikoga ne poznaje i nikoga ne očekuje, Bill Canavan se i ne pomakne s mjesta. Mirno ispije piće, baš u trenutku kad se koraci zaustaviše iza njegovih leđa, a oštar ga glas zapita:

— Ti si vlasnik brzoga Rija?

Canavan se napola okrene. Nije mu bilo teško pogoditi da pred njim stoji Tom Venable. Mladićeva je sličnost sa sestrom i suviše očigledna. Visok i vitak mladić ga je prkosno promatrao.

— Da, ja sam — lijeno otegne Canavan.

— Moja je sestra vani. Želi s tobom govoriti.

— Ali ja ne želim s njom — otpovrne Bill hladno i zagleda se u čašu, pitajući se da li bi naručio još jedno piće.

Ono što se zatim dogodilo zateklo ga je nespremnog i posve ga je izbacilo iz ravnoteže. Teška ga je muška ruka zgrabila za rame i željeznim stiskom prisilila da se okrene. Venableove su oči blistale od srdžbe.

— Rekao sam da moja sestra želi s tobom govoriti! — ponovi mladić, naglašavajući ovoga puta svaku riječ.

— A ja sam kazao da ne želim s njom govoriti. — Bill se ubrzo povratio od iznenađenja i ponovo zauzeo prijašnji nehajni stav. — Sada skini ruku s mene — nastavi opasno tihim glasom, punim pritajene prijetnje.

No, Tom Venable nikada nije ni pred kime uzmakao. S Istoka je došao na Zapad, u ovaj stočarski kraj. Stvorio je sebi mjesto pod suncem zahvaljujući svojoj energiji, odlučnosti, mladenačkom optimizmu i snazi. Ipak je iznenada shvatio da se još nikada nije suočio sa čovjekom kao što je ovaj ponosan i drski stranac. Metalni sjaj Canavanovih očiju natjera ga da načas obori pogled.

Naposljetku spusti ruku.

— Zao mi je — ispriča se jasnim glasom. — Moja sestra ne može ući ovamo.

Dvojica su se muškaraca neko vrijeme netremice promatrala, kao da se odmjeravaju pogledima. U salunu zvlada muk. Svi su gosti budno pratili razvoj događaja. Dobro su znali da se Tom ne boji nikoga, a također da se ponaša mnogo uljudnije i ugladenije nego ljudi sa Zapada. Ipak su osjetili oklijevanje u Venableu i pažljivije stali motriti tajanstvenog stranca.

Iznenada se pokretna vrata otvore i Dixie Venable zakorači u zadimljenu prostoriju.

Svojom pojavom izazvala je sveopće zaprepaštenje, a u Billu Canavanu i grižnju savjesti, jer je znao da je ovamo ušla zbog njega. Istodobno ga obuze i osjećaj divljenja zbog djevojčine hrabrosti.

U sivom jahaćem odijelu, ponosno uzdignute glave, doimala se poput kraljice dok je uspravno koračala prema njemu, blijedoga lica na kojem su se isticala dva krupna, blistava zelena oka.

Bill utone u ta dva duboka jezera i načas zaboravi sve oko sebe. Trgne se na zvuk njezina glasa.

— Gospodine — njen je glas odzvanjao tišinom prostorije — ne znam vam ime, ali sam došla isplatiti okladu. Vaš je konj danas porazio Flame, i to u poštenoj borbi. — Glas joj neznatno zadršće. — Žao mi je što sam se ponijela nedolično, ali to što je moj konj bio poražen tako me potreslo da sam zaboravila na pravila sportskoga ponašanja. Vi ste zasluženno pobijedila i pošteno zavrijedili stotinu dolara. Oprostite mi! — Nakon kraće šutnje djevojka doda: — Kad biste mi dali priliku da ponovimo trku, voljna sam platiti dvostruko.

— Hvala vam, gospodice Venable. — Canavanse neznatno nakloni. — Nemam običaj opterećivati svoga konja trkama, ali vaša me je opaska o njemu izazvala i zato samo prihvatio izazov.

Djevojčine oči bljesnu, a u kutovima usana pojavi joj se tračak smijeha.

— Ako mi dopustite... — Canavan joj pride i isprati je kroz vrata. Pomogao joj je da uzjaše. — Žao mi je što ste morali ući, ali vaš brat se ponio naglo i nepromišljeno.

— Sada je sve sredeno — promrmlja ona oborena pogleda.

Brat odjaše za njom.

Canavan je dugo gledao za njima, sve dok iza svojih leđa nije začuo arogantan muški glas.

— Ona je već zauzeta.

Bill se okrene i nađe licem u lice s visokim, načitim muškarcem, odjevenim s elegancijom s kojom su samo nisko obješeni revolveri bili u očitom neskladu. Obuze ga neobjašnjiva srdžba.

— Doista? Sumnjam da bi gospodica Venable potvrdila vaše riječi — odreže drsko i okrene čovjeku leđa.

Dok je stajao na trijemu saluna, obavijen mekoćom noći, iznenada spozna jasnije no ikad dotad svu svoju osamljenost, činjenicu da nema nikoga svoga i da ne pripada nikome.

Okrene se i lagano krene ulicom prema hotelu, a lice Dixie Venable neprekidno mu je titralo pred očima.

Po prvi put je osoba s kojom je želio podijeliti ranč i podići kuću poprimila stvaran lik. Sve dosad bila je netko, neodređena i neprepoznatljiva. Sada, nakon susreta s Dixie Venable, znao je da samo za jednu ženu želi izgraditi kuću.

Suho se nasmije pri pomisli što bi ona rekla da zna o čemu on sanjari. Zar bi takva djevojka pristala udati se za kauboja lutalicu? A kakva će njena reakcija biti kad sazna da je on Bill Canavan? Istina, njegovo ime nije postalo legenda, ali se ipak pročulo zemljom. Nije poznat kao revolveraš, nego kao žilav i sposoban čovjek koji je iz mnogih okršaja izišao pobjednikom.

Posve svjestan prilika u dolini, dobro je znao da će upasti u neprikladnu čim njegove namjere budu otkrivene.

Pogue je već naslutio njegovu snagu kad mu je ponudio posao. Čim sazna što je Canavan uradio, neće imati drugog izbora nego da ga isplati, otjera ili ubije.

Dakako, postoji i četvrto rješenje, iseliti bi mogli i Pogue i Reynolds. No malo je vjerojatno da su spremni na uzmak.

Zemlja bez vode nema vrijednosti, pa Canavan koji posjeduje izvore drži uzde u svojim rukama. A što je s Venableovima, pomisli iznenada. Do danas bijaše to samo jedno od mnogih imena za koja je čuo, ali nakon susreta s Dixie Venable umiješani su i njegovi osjećaji.

Žestoko odmahne glavom. To sebi nipošto ne smije dopustiti. Njegov je plan savršen, ali mora zaboraviti Dixie.

Ipak je znao da to nije moguće. Pobjeda sama po sebi ne bi mu značila ništa kad je ne bi imao s kim podijeliti. Ako je ne može zaboraviti, mora je barem neko vrijeme potisnuti iz misli i usredotočiti se na predstojeći okršaj.

Razmišljajući o proteklu danu, nije mogao zatomiti zadovoljstvo što je otkrio da je Chubb u dolini. Mislio je, doduše, da radi za Poguea, a pokazalo se da je u protivničkom taboru. Je li oduvijek bilo tako ili je momak prešao s jedne strane na drugu? Možda mu je zato Pogue obećao nagradu od tisuću dolara za revolveraševu glavu?

Misli mu ponovo skrenuše na Venableove. Tom je pravi, pravcati muškarac. Ma što Pogue i Reynolds o njemu mislili, bit će iznenađeni kad uvide da Tom Venable nije mekan orah. Ugladjeni istočnjak i lojalan građanin, pokazat će se jamačno opasnim borcem ukaže li se za to potreba.

Nije li Scott nešto natuknuo o kaubojima koji su više odani Levittu nego Venableu? Mora otkriti o čemu je riječ.

Iznenada mu padne na um da muškarac pred salunom nije bio nitko drugi nego Star Levitt glavom. Očito je bacio oko na lijepu Dixie.

S djevojkom ili bez nje, Canavan je osjetio nagonsku odbojnost prema snažnome Levittu, koji mu nikad ne bi mogao biti prijateljem.

IV

Mladić za recepcijskim stolom upita:

– Sobu?

– Najbolju koju imate – uzvratila Canavan.

– Žao mi je, ali sve su jednako loše – službenik sliježe ramenima – ali su barem čiste. Uzmite sobu broj petnaest, jer je blizu bunara.

– Bunara!

– A što mislite gdje ste došli? U New York? Imate uže i vedro, a pretpostavljam da je i voda sada već čista. – Nagne se prema Canavanu i povjerljivo dometne: – Zna te, prošlo je više od godinu dana otako su iz bunara izvukli leš.

– Kakva je hrana?

– Dobra. Štoviše, vrlo dobra, a imamo i najljepšu konobaricu zapadno od Mississippija.

– Doista? – Bill podigne obrve.

– Nadam se da nije i ona već zauzeta. Večeras me je jedan naduti kicoš upozorio da je jedna djevojka zauzeta i da se držim podalje od nje.

– Star Levitt? – Službenik ga lukavo pogleda.

– Mislim da je to bio on.

– Ako je mislio na djevojku s kojom ste se danas utrkiivali, njegova je izjava puka želja. Dixie Venable se ne može uloviti tako lako.

Mladić pročitao Billov potpis u knjizi gostiju:

– Bill Canavan, El Paso. – Pruži ruku. – Drago mi je što sam vas upoznao, Bille. Ja sam Allen Kinney.

– Ponovo se zagleda u knjigu gostiju, pa zamišljeno promrmlja: – Bill Canavan? Negdje sam već čuo to ime. Smijem li vam postaviti jedno pitanje? – upita pronicljivo se zagledavši u Billove sive oči. – Jeste li došli u Soledad slučajno ili s određenom namjerom i ciljem?

Umjesto da mu odgovori, Canavan ga pozove.

– Dodite, popit ćemo kavu, i pogledati je li ta konobarica tako lijepa kako kažete.

– Siguran sam da vam se neće učiniti lijepom. – Kinney odmahne glavom. – Maločas ste vidjeli Dixie

Venable, a kraj nje su sve žene bli-
jede i neprivlačne... barem dok je
ne zaboravite.

– A to ne namjeravam – glasio
je odlučan odgovor.

Kinney ga dovede do stola u kutu
restorana i privuče stolac.

– Imate velike ambicije i želje,
dragi moj. Gospodica Venable lako
izlazi s muškarcima na kraj. Uvijek
je ugodna ali nikad odviše bliska.

– Ovoga će puta popustiti – re-
če Canavan mirno. – Namjeravam
je oženiti.

Allen Kinney se popustljivo na-
smiješi.

– Jeste li joj to rekli? Poznate su
joj vaše časne namjere? – upita s
blagom primjesom poruge ali i div-
ljenja u glasu. – Zadali ste sebi ve-
liki zadatak.

Uto im pride vitka i ljepuška
ridokosa djevojka, s ljupkim osmi-
jehom na licu.

– May – reče Kinney – ovo je
gospodin Bill Canavan. Namjerava
oženiti Dixie Venable.

Canavan osjeti kako mu lice obli-
jeva tamno rumenilo i prokune
svoju brzopletost i nesmotrenost.

– Što? – zaprepasti se djevojka.
– Zar i on?

Bill podigne pogled i položi ruku
na djevojčinu.

– Ne i on, May, nego *samo* on –
ispravi je mirno, odjednom posve
siguran u sebe i svoje namjere.

Djevojka ga je neko vrijeme ne-
tremice promatrala, ozbiljna izra-
žaja na licu.

– Znate – izusti ona napokon –
moglo bi se dogoditi da i uspijete.

Zatim zapiše njihovu narudžbu i
ode.

Kinney ga zamišljeno pogleda.

– Očito je da ste se duboko doj-
mili naše May. Budete li jednako
uvjerljivi i s gospodicom Venable,
mogle bi vam se želje i obistiniti.

Vrata s ulice se otvore i dva mu-
škarca uđu u restoran. Jedan bijaše
visok, opuštenih ramena, drugi ni-
zak i snažan, oči duboko usađenih
ispod gustih čupavih obrva. Cana-
van nasluti da dolaze s ranča VV i
da su već čuli za njegov dolazak, pa
žele vidjeti pridošlicu koja je uzvi-
tlala prašinu u njihovu gradiću.
Možda ih je poslao i Levitt.

Tek što su kauboji sjeli, vrata se
ponovo otvore i u prostoriju uđu još
dvojica. Nizak, ali čvrst muškarac
odlučno pride Canavanu.

– Vi ste Bill Canavan? – upita
oštro. – Imam za vas posao! Poči-
njete već sutra! Stotinu dolara na
mjesec i hrana. Ja sam Charlie
Reynolds, vlasnik ranča CR koji
se nalazi nedaleko grada. Lako ćete
ga pronaći. – Iz džepa izvuče sve-
žanj novčanica. – Treba li vam no-
vac odmah?

– Žao mi je – presiječe ga Bill
hladno – ne tražim posao.

– O čemu to govorite? Ne tražite
posao? A nudim vam stotinu dolara
na mjesec dok prosječni kauboj za-
raduje samo trideset?

– Rekao sam da ne tražim posao.
– ponovi mladić strpljivo.

– Ah? – Iz čovjekovih očiju ne-
sta osmijeha i zamijeni ga srdžba.
– Znači, u tomu je stvar! Pogue me
pretekao!

– Ne, ne radim za Poguea. Ne ra-
dim ni za koga – otpovrgne mladić.

– Sâm sam svoj gazda.

Reynolds je s nevjericom zurio u
nj, a Bill zaključio da je to čovjek koji
je navikao da ga se ljudi boje.

– Slušaj me, prijatelju, i to dobro!
U ovoj dolini postoje dvije strane, i
to samo dvije. – U muškarčevu se
glasu nazre prizvuk prijetnje. –
Jedna koja je za Reynoldsa i druga
protiv njega. Ne prihvatiš li moju
ponudu, smatrat ću te neprijate-
ljem!

Canavan sliježe ramenima.

– To će biti tvoja smrtna osuda, Reynoldse. Kako sam čuo, imaš dovoljno neprijatelja da ti ne bi bio potreban još jedan – nastavi podrugljivo. – A prema onome što čujem, rekao bih da ih i zaslužuješ.

– Što? – Reynolds se pjenio od bijesa. – Kako se usuđuješ tako razgovarati sa mnom?

Uto se umiješa njegov pratilac, vitak ali snažan mladić.

– Pusti mene da ga sredim, ujače Charlie – reče mirno.

Canavan skrene pogled na mladića, četvrtaste vilice i neobično krupnih zelenih očiju.

– Ja sam Sydney Berdue, predradnik gospodina Reynoldsa. – Mladić priđe korak bliže Canavanu. – Možda biste mi htjeli reći zašto zaslužuje neprijatelje?

Canavanovo lice ostane mirno.

– Svakako, veoma rado – izjavi nevina izražaja lica – ako to gospodin Reynolds želi.

– Ne vrđaj, mladiću, nego reci što imaš reći!

– Charlie Reynolds je došao iz Missourija neposredno nakon rata s Meksikom. Neko je vrijeme živio u Sante Feu, a zatim pošao na Sjever i počeo prodavati oružje Indijancima.

Reynoldsovo lice naglo problijedi, a zatim porumeni od srdžbe.

– To nije istina! – krikne bijesno.

Canavanove slijedeće riječi odjeknuše poput fijuka biča.

– Nemoj me natjerati da te ubijem, Reynolds, premda to prokleta dobro zaslužuješ! Svaka riječ koju sam izgovorio istinita je i može biti potkrijepljena dokazima. Zajedno s Indijancima pljačkao si vlakove i sakupljao skalpove bijelaca. Zaradio si lijepu svotu novca, a zatim u Julesburgu sreo čovjeka koji je želio doći ovamo i osnovati ranč. Nije znao ništa o tvojoj prošlosti...

Berdue posegne za revolverom, ali Canavan je to očekivao i hitro zamahne nogom. Mladić se spotakne, a Bill mu zatim izbije oružje iz ruke. Berdue se s treskom stropošta na pod, a revolver mu izleti iz ruke. Canavan ga podigne s poda.

– Ustani, Berdue! Reynolds, baci oružje i priđi zidu – naredi oštro.

Reynolds poslušao, blijed u licu i očiju ispunjenih mržnjom. Prostorija se polako stala puniti promatračima.

– A sada – mirno će Canavan – dopusti da završim ono što sam započeo. I zapamti sam si tražio da to kažem! – naglasi, pa nastavi: – Pitao si me zašto smatram da zaslužuješ neprijatelje. Ispričao sam kako si ubijao ljude prilikom pljačke vlakova i prodavao puške Indijancima. A sada te moram podsjetiti na čovjeka kojeg si sreo u Julesburgu.

Reynoldsovo lice postane pepeljastosivo.

– Previše govoriš. Berdue se malo zaletio, ali tebi je bolje da ušutiš. Zaboravi sve što se dogodilo. Potreban mi je hrabar i pouzdan čovjek i platit ću ti dobro.

– Da ubijem nekoga onako kako si ti ubio svoga ortaka? Napravio si s njim pogodbu i on je došao ovamo i prionuo na posao. Zasadio je stabla, izgradio kuću. Zatim ste on, ti i još jedan momak naletjeli na grupu Indijanaca i iz okršaja si samo ti izvukao živu glavu. Dakako, ranč je postao samo tvoj. – Tko su bili ti Indijanci, Reynolds? Ili ih uopće nije bilo? Želio si znati zašto ne želim raditi za tebe i sada znaš – završi odlučno. – Još nešto. U ovu sam dolinu došao s namjerom da ovdje i ostanem. Upamti to dobro!

Pruži Berdueu revolver. Mladić čvrsto stegne dršku.

Bill Canavan se nasmije kao da ga cijela situacija zabavlja.

— Polako, mladiću! Da sam na tvome mjestu, ne bih ništa pokušao — izusti opasno tihim glasom.

Berdue je na trenutak oklijevao, zatim promrsi kletvu kroža zube, gurne revolver u korice i hitro iziđe iz sobe. Za njim pođe Charlie Reynolds, vrata i ušiju rumenih od srdžbe i ogorčenosti zbog doživljena poniženja.

Tišinom se prospe žagor glasova. Svi kao da su počeli govoriti odjednom. Bill Canavan ponovo sjedne i pozove:

— May, kava mi se ohladila. Možeš li mi donijeti vruću?

V

Premda su žitelji Soledada i okolice navikli na nesvakidašnje sukobe i obračune, događaj iz restorana u kome je Canavan ponizio Reynoldsa i njegovog predradnika vještog na revolveru postao je prava senzacija, koja je izazvala sveopće uzbuđenje i radoznalost. A Zapad ne bi bio Zapad da vijesti ne putuju brzo.

Malo se znalo o prošlosti čovjeka koji je sebe nazvao Charliejem Reynoldsom. Na Zapadu nitko ne pita za prošlost. Čovjeka se cijeni po onome što jest i kako djeluje i radi.

Kao najstariji doseljenik i vlasnik najvećeg ranča u cijelom kraju Reynolds je uživao poseban status i ako ne simpatije, ono barem neku vrst strahopoštovanja. Sada su ga, međutim, ljudi promatrali u novome svjetlu i ne bi se moglo reći da im se svidjelo ono što vide.

Walt Pogue je zadovoljno trljao ruke.

— Stari lupež! Tko bi rekao da se tako domogao velikog ranča?

Ipak je poput ostalih i on sebi postavio neizbježno pitanje: Kako je Bill Canavan to saznao? I što još taj tajanstveni došljak zna?

Ova posljednja misao neugodno pogodi Poguea i potisne njegovo zadovoljstvo zbog Reynoldsova poraza. Tko je, do vraga, taj Canavan? Ako zna da je on ... Ne, nije moguće, tješio se zatim. U svakom slučaju, Bill Canavan je opasan neprijatelj i bolje ga je imati za prijatelja.

Canavan je prekonoc postao najzanimljivija ličnost Soledada. Njegovo držanje, hladnokrvnost i odvažnost kojom je izazvao Reynoldsa i Berduea i prisilio ih na povlačenje osigurali su mu naklonost većine građana.

Dok je prikupljao obavijesti o dolini, Bill je otkrio još nešto veoma važno za ovaj kraj i o tome je razmišljao kad se probudio idućeg jutra.

Dakako, još je morao provjeriti posljednji dio obavijesti. Područje sjeverno i zapadno od doline oduvijek je poznato kao vulkanski kraj, opasan za jahanje i nepogodan za uzgoj stoke. Jedan je čovjek dobar poznavao to područje, koje obuhvaća oko pet stotina kvadratnih kilometara. Bio je to Jim Burge.

Jim Burge je ispričao Charlieju Hastingsu, Reynoldsovu nesretnu ortaku sve o dolini. On je bio taj koji je doveo prva španjolska goveda u dolinu, a zatim umoran od rančerska života pošao na sjever, ostavivši ranč i stoku prepuštene same sebi. Jim Burge dospio je u Sante Fe i pričao ljudima o onome što je doživio. Jedan od slušatelja bio je Bill Canavan. A Bill je po prirodi veoma radoznao.

Kad je tog jutra osedlao svoga Rija, odluči odmah zadovoljiti znatiželju. Mora otkriti što se dogodilo s Burgeovom stokom.

Devet je godina prošlo otkako ju je Burge prepustio samu sebi, a nekoliko stotina goveda ne ugiba samo tako.

•U vulkanskim stijenama postoje mnogi izvori vode ako ih umiješ pronaći• – govorio je Burge. – •A ima i trave...•

Siguran da je stoka našla načina da preživi, Canavan krene u potragu.

Mnogi su ga znatiželjni promatrači pratili pogledom kad je tog jutra izjahao iz Soledada. Među njima je bila i Dixie Venable. Nije mogla skinuti pogleda s vitkog, visokog jahača koji je na čudan način zarobio njezine misli.

Ne odlazi valjda zauvijek, pomisli i osjeti kako joj srce divlje udara. Ne, sudeći po njegovu nastupu ovdje nije samo u prolazu. Vratit će se sigurno. Mora!

Ona je među prvima saznala za njegov senzacionalan susret s Reynoldsom i Berdueom. Mladi ju je predradnik uvijek plašio svojim upornim strastvenim pogledima. Ježi se i pri samoj pomisli na nj, a blistave tamnosive oči Billa Canavana što su je motrile drsko i podrugljivo izazivale su u njoj čudesno uzbuđenje.

Sve je češće zaticala sebe kako razmišlja o Canavanu. Bila je neka-ko sigurna da se iza njegove krinke hladnoće i grubosti krije meko i nježno srce. Mora priznati da je vraški hrabar kad se usudio Reynoldsu reći sve što o njemu misli. U tome moćnom rančeru stvorio je sebi opasnog neprijatelja, ali ga ta misao očito ne zabrinjava.

Canavan je znao da se, htio-ne htio, našao u žiži zbivanja i da su sve oči žitelja Soledada uprte u nj. Mora djelovati brzo i oprezno i pokušati što duže sačuvati svoju tajnu. Njegov sukob s Reynoldsom jamačno će ubrzati događaje, jer je razbješnjeli rančer željan akcije.

Reynolds nije budala i zna da se glasine šire brzinom požara. Neugodna pitanja, koja će mu uskoro

građani postavljati, može izbjeći samo tako da pokaže svu svoju snagu i moć. Mora povući odlučan potez. Ali kako i kada?

Puteljak se naglo suzio i mladić pred sobom ugleda vulkanske stijene, tu i tamo obrasle rijetkim grmljem. Bilo je podne i sunce je nemilosrdno peklo, pa zaključi da je i konju i njemu potreban kratak odmor prije nego što počne pretraživati stijene koje su mu se s ove udaljenosti činile neprohodnima. Dok je konj pasao, Canavan je dalekozorom proučavao okolinu.

Slučajnom bi se promatraču moglo činiti da su slojevi lave neplodni i posve ogoljeli, bez ikakve tajne i privlačnosti, ali Canavan je bio siguran da u usjecima stijena rastu cijele oaze trave. Nakon pola sata predaha ponovo uzjaše i laganim kasom potjera konja uzbrdo.

U suton je usmjerio dalekozor prema stijeni što poput prsta strši iz sloja lave. U podnožju stijene ugleda kravu, kako se lagano kretala prema sjeverozapadu.

Ma koliko tražio, nije mogao pronaći stazu koja bi ga dovela do te stijene, a kako se mrak brzo spuštao, odluči vratiti se do Thousand Springsa i potragu za stokom nastaviti jednog od idućih dana.

Sa zaravni koju je izabrao za svoj dom pružao se prekrasan pogled na okolne brežuljke i dolinu, obavijene sivom izmaglicom ranog predvečerja, pa je nekoliko trenutaka stajao nepomično i pogledom upijao svu tu ljepotu.

Ispod zaravni iz podnožja su stijene izvirali izvori po kojima je mjesto dobilo ime. Stotine potočića slijevalo se niz slomljenu stijenu i prekrivalo je blistavim srebrnim vodopadima što se ulijevaju u jezero obrubljeno ponosnim zelenoplavim borovima.

Puteljak kojim je došao koristili su nekada samo Indijanci, pa je bilo gotovo siguran da u ovom čarobnom prizoru nije uživao još nijedan bijelac.

Južni susjed Reynolds rijetko prilazi izvorima, osim što se njegova stoka prema potrebi u njima napaja.

Zatim otrgne pogled s jezera i sjaše. Gipkim korakom zaputi se prema malom gaju, u kojem je počeo graditi kuću na temeljima nepoznatoga graditelja iz davne prošlosti. Nekoliko je trenutaka razmišljao o mogućnosti da na najbrži način dogradi i preuredi samo dio kuće koji bi mu služio kao privremeno sklonište. S mjesta se dalekozorom mogao vidjeti prilazni put u cijeloj svojoj dužini i na vrijeme opaziti onoga tko mu prilazi. Na drugoj strani nalazi se uska staza, jedva prohodna, koju jamačno koriste samo divlje životinje i zato mu pruža izvrsne mogućnosti da se nezapaženo povlači.

S pročelja kuće pruža se pogled na jug i istok, na ranč za koji se spreman boriti. Na sjevernoj strani zaravan se oštro spušta u suhi kanjon, a suprotna strana kanjona gotovo je jednako strma. Do zaravni koja zaprema površinu od otprilike dvjesta jutara može se doći jednim jedinim putem kojeg, tako mu se barem čini, zasad poznaje samo on.

U jednoj udubini naloži vatru i na brzinu pripremi skroman obrok. Pošto se najeo, još jednom razgleda kuću koja je počela već poprimati svoj oblik. Neko je vrijeme stajao na terasi, uživajući u hladnu noćnu povjetarcu i pogledu što se pruža na dolinu, a zatim se okrene i počne planirati daljnji tok gradnje.

Do uha mu dopre potmuli zvuk grmljavine i Canavan se ukoči, napeto iščekujući nastavak. Nakon

minutu-dvije zvuk posve iščezne, ali ostane uznemiren i zabrinut. Bilo mu je samo pet godina kad je doživio najveći zemljotres što ga pamti Južna Karolina.

Te je noći spavao na improviziranom ležaju u svome zaklonu. U osvit zore probudila ga grmljavina, ovoga puta znatno tiša, kao da dolazi iz daleka. I konj se uznemirio i stao njištati.

— Sve je dobro, Rio — reče tiho Bill. — Sve je dobro.

Nadao se da je odista tako...

VI

Kad se idućeg puta probudio, sunce je odskočilo visoko na nebu. Hitro ustane, upali vatru i pristavi vodu za kavu. Dok je zajutarkovao neprekidno je razmišljao o čudnim zvukovima tokom noći. Naposljetku zaključi da potječu od izvora.

Za razliku od većine kauboja, Canavan je volio raditi zidarske poslove, a pogotovo je uživao gradeći kuću za sebe. Do objeda je podigao jedan pregradni zid. Upravo ga je završavao kad mu pogled zapne za put što vodi u Soledad. Opazivši nejasno kretanje, zgrabi dalekozor i približi ga očima. Tek kad mu je jahač prišao nešto bliže, sa sigurnošću prepozna Sydneyja Berduea.

Što, do vraga, Reynoldsov predradnik radi ovdje? Možda želi provjeriti koliki je vodostaj u jezeru? Brzim se kasom približio jezeru, hitro sjahao i sjeo na stijenu, pa pripalio cigaretu.

Nekog očekuje!

Nakon napornoga rada Canavanu je godio predah na suncu, pa se udobno smjesti i odluči i on pričekati. Uskoro opazi i drugog jahača kako se približava jezeru. Canavan se nije ni oporavio od iznenađenja kad ugleda još dva jahača, krupnog čovjeka kojega je vidio u restoranu i koji radi na ranču N i muškarca

na sivom mustangu, s ranča Stara Levitta »Tri dijamanta«.

Bill tiho zviždukne. Tajni sastanak predstavnika četiri ranča, od kojih dva vode otvoreni rat, a i drugi su na dobrome putu da se umiješaju. Mladić ljutito prokune što ih ne može čuti. Bilo je očito da Berdue vodi glavnu riječ.

Iznenada Canavan opazi kako se nešto miče u žbunju u podnožju stijene. Vitak se lik prikrađao četvoriци urotnika. Srce mu se sledi kad prepozna Dixie Venable!

Ako je muškarci opaze, bit će u velikoj opasnosti. Canavan hitro zgrabi pušku i nanišani. No, sastanak se ubrzo završio i njegov se oprez pokazalo suvišnim. Jedan po jedan muškarci su odlazili, svaki u svom smjeru. Posljednji je krenuo Sydney Berdue.

Djevojka je i dalje nepomično ležala još nekoliko minuta nakon njegova odlaska, zatim ustane i spusti se do izvora, da se napije.

Canavan ju je neprekidno pratio pogledom. Što je čula? I kako je došla na zamisao da prati Berduea i ostale? Što je pobudilo njezinu sumnju?

Kako je stekla takvu vještinu u uhodenju, čudio se mladić. Puzala je spretno poput Indijanke, pa će biti dobro da ubuduće i na nju pripazi.

Došao je u Soledad spreman da se uhvati ukoštac s neprilikama i muškim pripadnicima rančeva, ali ne i s Dixie Venable. Popne se na konja s namjerom da još jedanput pokuša otkriti stazu što vodi do vulkanskih stijena, a onda da se vrati u Soledad.

Nakon pola sata jahanja prema sjeveru iznenada opazi komešanje među drvećem, pa naglo zaustavi konja.

Zaustavi dah. Iz šumarka se pomoli nekoliko jelena. Bilo je očito da se udaljavaju od izvora. Kako je

znao da se o zalasku sunca običavaju kupati, zaključi da u vulkanskom stijenju mora postojati drugi izvor vode.

Odluči ih pratiti izdaleka i pažljivo da ih ne bi preplašio. Staza je postojala sve uža i teže prohodna, pa mu je bilo lako zamisliti zašto je godinama nitko nije otkrio.

Vijugava i uska probijala se kroz žbunje, među drvećem i usjecima između visokih stijena. Jahao je dugo, napredovao sporo. Iznenada se nađe u procijepu između dvije visoke stijene, tako uskom da je jedva imao mjesta za prolaz. Na trenutak je oklijevao, sumnjičavo pogledavajući nestabilne gromade stijena koje su se svakoga časa mogle odroniti i zatrpati ga, a zatim hrabro pođe naprijed.

Jahao je oprezno još kilometar prije nego što je staza zbila na proplanak. Prizor koji je ugledao načas mu oduzme dah.

Pred njim je ležala vrlo prostrana polukružna dolina okružena tamnim stijenama. Prava oaza obrasla sočnom travom skrivala je negdje u sebi izvor kojega je žubor Canavanu nalikovao zvucima najljepše glazbe.

Srce mu zaigra kad opazi da je livada prošarana stokom. Ugleda i nekoliko konja, potomaka Burgeovih mustanga. Nimalo uplašene, životinje su ga radoznalo promatrale. Eto, otkrio ga je! Nekadašnji vulkanski krater krije u sebi golemo bogatstvo, pomisli zadovoljno trljajući bradu.

Naposljetku sjaše i naloži vatru. Potrošit će ostatak namirnica koje je nabavio od Scotta, a izjutra će se vratiti u Soledad.

Dok je ispijao kavu, opazi kako ga tuce krava predvođeno jednim bikom promatra buljavim očima. Očito prvi put vide čovjeka, a i vatru.

Sljedećeg je jutra već u praskozorje bio ponovo u sedlu. Znao je da iz kratera postoji samo jedan izlaz i da bi, ako se taj slučajno zatrpa zbog odrona stijena zauvijek ostao zarobljenikom ove oaze. Unatoč ljepoti tog neobičnog mjesta, ta mu se pomisao nije nimalo svidjela. Obišao je cijeli krater i otkrio da u njemu pase oko pet stotina goveda; za tu površinu mnogo, ali sudeći po njihovu izgledu očito je da im hrane i vode ne manjka.

Već se spuštao prvi sumrak kad je ujahao u Soledad.

Meksikanac u konjušnici zagleda se u njegovog konja i upita:

– Radite li za gospodina Poguea ili gospodina Reynoldsa?

– Samo za sebe – odvrati Canavan. – Što se događa? Čini mi se da je grad neobično tih.

– Tako je, gospodine – kimne čovjek zabrinuto. – Rolly Burt s ranča CR pucao je na dvojicu kauboja s ranča N. Jedan je ubijen, drugi ranjen, a i Burt je lakše ozlijeđen. Otišao je odavde.

– Pobjegao?

– Tko zna? Meni ga je žao, jer je bio dobar čovjek... – Meksikanac se zamišljeno pogladi po bradi. – Možda ga više nisu željeli na ranču.

– Otkuda ti ta pomisao?

– Imao je neprilika, velikih neprilika s Berdueom. Senjor Burt mi je to sam kazao.

Berdue se svadao s Burtom, a ovoga su napala dvojica s ranča N? Kako se to uklapa? Možda je taj napad posljedica tajnog sastanka na izvoru, a on označava samo početak.

Meksikanac kaže da je Rolly Burt dobar čovjek. Očito je da je vješt u rukovanju revolverom kad je u sukobu s dvojicom izišao kao pobjednik.

Rolly Burt je čovjek čija bi mu pomoć dobrodošla.

VII

Ostavivši Rija Meksikancu na brizi, Canavan požuri u hotel. Pošlo mu je za rukom da se neopažen uvuče u svoju sobu. Dok se kupao, još jednom razmisli o svemu.

Premda kuću koju gradi nije lako otkriti, netko bi mogao otkriti da je zemlja u blizini šume izorana i zaključiti da je netko obrađuje. Do sada je, doduše, sve teklo prema planu... čak odviše glatko. Zabio je oko izvora kolčiće, pronašao stoku, a zaravan i krater će mu biti dvije važne skrivene baze za akciju.

Osjećao je da će otvoreni sukob planuti svakoga časa. Berdue, čini se, igra neku svoju igru, za koju njegov ujak ne zna, i možda se nada, kao i Canavan da će rat njega izbaciti na površinu.

Premda su ga Berduove namjere zabrinjavale, Canavan je bio sretan što je na vrijeme otkrio da ovaj nešto smjera, jer ga tako barem može držati na oku.

U restoranu je sjedilo dvanaestak ljudi podijeljenih u grupice. Za stolicom kraj prozora opazi Dixie Venable. Bila je sama i on joj hitro pride.

– Oh? – U očima joj se zrcalilo iznenađenje. – Opet vi! Mislila sam da ste napustili grad!

– Nakon susreta s vama? Kako bih mogao? – reče on s primjesom blage podrugljivosti u glasu. – Smijem li sjesti? – upita uljudno pokazavši na stolac sučelice njoj.

– Svakako! Iznenaduje me vaše ponašanje – reče ona zamišljeno.

– Čas ste uglađeni, a čas grubi...

– ... prema tome kako situacija zahtijeva – dopuni je on mirno. – Ne može ukrotiti divlju rijeku ili pripitomiti divlje ljude, bijele i crvene, a da ne budete grubi. Ova je

zemlja divlja, ali puna čara i ljepote. Od svojih stanovnika zahtijeva mnogo. — Nakon kraćeg razmišljanja nastavi górljivo: — Ali čini mi se da zemlja zahtijeva i poštenje i čast. Ponekad pogrešan čovjek pobijedi, ali i u divljini ljudi umiju razlikovati dobro od lošeg, i lopov se kad-tad uhvati u vlastitu zamku.

— Nisam ni sanjala da ste takav moralist — reče ona podrugljivo.

Mladić sliježe ramenima.

— Nazovite me kako god hoćete. Nisam propovjednik, nego samo čovjek koji je mnogo toga proživio i promatrao ljude oko sebe — reče jednostavno.

— Kako napreduje vaša invazija?
— upita ga ona uz razoružavajući osmijeh. — Želite li poput Aleksandra Makedonskog osvajati uvijek nove svjetove ili ste odlučili ostati ovdje?

— Ostat ću. — Pogledi im se načas susretnu. — Nešto me tjera da ostanem. — Oči mu bljesnuše zagonetnim sjajem.

— Nosite revolvere. Umijete li njima rukovati?

— Ako ustreba — uzdržano će on.

— Radije ih ne bih koristio. Nosim ih od najranije mladosti i bez njih bih se osjećao kao neodjeven — prizna sa smiješkom.

— Čudan ste vi čovjek, gospodine Canavan. Ponekad se ponašate poput svakog drugog kauboja, a ponekad iznosite neočekivane zamisli i gledišta.

— Nije to ništa. Dok sam živio u Julesburgu, jedan je gradski pijanac često citirao Shakespearea. Predavao je na jednom sveučilištu dok nije počeo posezati za bocom. Na jednom teksaškom ranču čuvao sam krave s bratom nekog engleskog lorda...

— Želite li time reći da ste možda preodjeveni vojvoda? — podrugne se ona.

— Ja? Ja sam ono što jesam. Kaucoj lotalica. — Iznenada se uozbilji i promijeni predmet razgovora. — Čujem da je bilo pucnjave u gradu?

— Da, bojim se da je započelo nešto što nitko ne može zaustaviti.

— Kakav je čovjek taj Rolly Burt?

— Sjajan. Sigurna sam da bi vam se svidio... i meni je bio drag. Doista. Tvrd kao čelik, pošten do kraja, hrabar i odan. Četrdeset mu je godina, ili nešto više. Uvijek kaže ono što misli.

Canavan otpije gutljaj kave, pa nemarno reče:

— Nekidan sam vidio jednog od vaših radnika u gradu. Visok muškarac širokih ramena u kockastoj košulji. Znate li možda njegovo ime?

Djevojka ga pogleda ravno u oči i njega obuzme nelagodan osjećaj da ona zna mnogo više nego što prikazuje. Tog je čovjeka uostalom vidjela na izvoru zajedno s Berdueom i ostalima.

— Dakako — odvratila je mirno.

— To je najvjerojatnije Kerb Dahl. Radi za nas. Zašto vas on zanima?

— Samo sam tako pitao. Želim što prije upoznati ljude koji ovdje žive — reče on nehajno.

— A mnogi žele upoznati vas. On se nasmije.

— I vi ste jedna od njih? —

Oči mu se izazovno zasvjetlucaju.

— Jesam — glasio je miran odgovor. — Morate imati na umu da sam čula vaš razgovor s konjem, pa me zanima gdje namjeravate saviti svoje gnijezdo — nadoda podrugljivo.

— Žao mi je što ste čuli, ali ne povlačim nijednu riječ koju sam izrekao. Znam kako je Reynolds došao do ranča, a ni Pogue nije ništa bolji. Reynoldsu sam nedavno i rekao što o njemu mislim, a Pogue je otjerao starog Cartera s njegovog imanja i unajmio Emmetta Chubba.

da ubije Vina Cartera. To je i jedan od razloga što sam došao ovamo.

— Osveta?

— U neku ruku, premda ne bih to tako nazvao. — Nagne se prema djevojci. — U našoj je zemlji zakon često nemoćan, pa unatoč očitoj krivnji zločinac šeta na slobodi. Chubb je ubio Cartera hladnokrvno i memilosrdno, ali je ismijao šerifa kad ga je htio uhapsiti rekavši da je to učinio u samoobrani. Zakon mu ne može ništa, ali postoje i drugi zakoni koji se primjenjuju u divljoj zemlji poput ove. A jedan je od njih i zakon »zub za zub«.

Vin Carter je bio moj prijatelj, dobar i pošten mladić. Nadam se da ću prije nego to se ovo sve završi izravnati račune sa Chubbom. Siguran sam da neću morati ja njega tražiti, jer će on potražiti mene. — Nakon kraće šutnje mladić zamišljeno nastavi: — Pogue i Reynolds dobili su svoje rančeve zahvaljujući zloupotrebi moći i novca. Oba su došla u posjed golemih prostranstava bez pravih vlasničkih listova. Siguran sam da će po završetku njihovog rata Soledad i njegova okolina izgledati drugačije. A ja ću imati svoj ranč.

— Gdje, Bille?

Srce mu poskoči. Po prvi ga je put nazvala imenom.

— Strpite se malo pa ćete vidjeti — izjavi hladnokrvno, vješto prikrijuvajući uzbuđenje.

Iznenada mu se lice smrači.

— Sada mi je palo na um kako me je jedan kauboj preksinoć upozorio da ste zauzeti i naložio mi neka se držim podalje od vas.

— A što ste mu vi odgovorili? — Oči joj bijahu nasmijane kao da je sve to zabavlja, ali je zapravo nape-to iščekivala njegov odgovor.

— Rekao sam mu da je budala ako misli da na vas polaže neko pravo, a čak ako je to i istina meni

ne bi smetalo. Drsko ju je odmjeravao od glave do pete. Djevojka ustane i lagano mu dodirne ruku.

— Moram poći. — Trenutak dva je oklijevala, a zatim dometne: — Bille, istina je ono što vam je rekao. Njegovo srce kao da je stalo.

— Hoćete reći...? Do vraga što želite reći! — prasne.

— Zaručena sam za Stara Levitta i uskoro ću se za nj udati. Zaručili smo se prije tri mjeseca. — Izgovorivši to, okrene se i ode.

Zaprepašteno je zurio za njom, a misli su mu se grozničavo kovitlale glavom. Dixie Venable zaručena za Stara Levitta! Nikako se ne moe pomiriti s tom činjenicom. Pa ipak, djevojka mu je sama rekla. Osjeti hladnoću oko srca. Na hladnoću je navikao, ali nikad se nije osjećao tako obeshrabrenim. Došao je u dolinu da bi tu osnovao svoj ranč. Što će mu, do bijesa, ranč ako ne može dobiti tu djevojku? Ranč sam po sebi učini mu se sada dalekim i ispraznim snom.

Umorno se zavalj na naslon stolca.

— Još malo tople kave?

Podigavši pogled, ugleda Mayino nasmiješeno lice.

— Hvala. — Zatim tiho nastavi kao da govori sam za sebe: — Tako se to događa kad čovjek stigne tri mjeseca prekasno. Nadeš djevojku svojih snova, a ona pripada drugome.

U glasu mu se osjeti prizvuk ogorčenosti.

— Dopuštate li da načas sjednem?

Pred njim je stajao Allen Kinney i znatiželjno ga promatrao.

— Svakako, bit će mi ugodnije popiti kavu u društvu.

Neko su vrijeme u tišini pili kavu, a zatim Kinney iznenada upita:

— Canavan, vi biste uradili sve da pomognete prijatelju, zar ne?

On iznenađeno podigne pogled i nešto u Kinneyjevim očima upozori ga na ono što dolazi.

– Da, svakako – promrmlja nagonski naslutivši što je hotelskom službeniku na umu. Trebao je to znati i prije, jer u ovom gradu nema drugog neutralnog mjesta osim hotela. Sve ostalo podijeljeno je u dva tabora: Pogueov i Reynoldsov.

– Možda nemam prava tražiti od vas takvu uslugu – počne Kinney krzmajući – ali od prvog sam časa shvatio da ste vi čovjek koji ide vlastitim putem i koji se nikoga ne boji. Bez obzira znači li vam to što ili ne, smatram se vašim prijateljem i istomišljenikom. Mi smo zapravo na istoj strani. Ipak mi to ne daje pravo da vasuvlačim u... nevolje i izlažem vaš život opasnosti.

– Tako je to otkako sam stigao u grad. Štaviše, čini mi se da sam cijeli život proveo izlažući se opasnosti zbog drugih, pa to sada ne bi bilo ništa novo.

– Koliko mi je poznato, vi ne poznajete nikoga u gradu, a ja se nemam kome drugome obratiti – nastavi čovjek oklijevajući. – Nemate nikakvih prisnijih veza...

– Imate pravo. Upravo je i jedina moguća veza prekinuta u samom začetku – izjavi Bill gorko. – Što želite od mene? Da ga izvedem iz grada? – upita hladno, gotovo poslovno.

Kinney gotovo ispusti šalicu iz ruke.

– Hoćete reći... da znate? – promuca očiju raširenih od zaprepaštenja.

– Samo sam naslutio. Kamo bi mogao otići? Je li teško ranjen?

– Mislim da može jahati. On je dobar čovjek, Bille, jedan od najboljih – reče toplo. – Ako ga oni pronadu, ubit će ga bez milosti. Čudo je da se progonitelji već nisu dosjetili da bi ovdje mogao biti skriven.

– Ovdje ste ga sakrili – zapanji se Canavan. – Moramo ga izvući još večeras. Gdje se nalazi?

– U podrumu, u sanduku pokrivenom krumpirom. To je jedino mjesto koje mi je u onom času palo na um.

– Zašto ja? Kako to da ste izabrali baš mene?

– Kako sam rekao, nemate nikakvih lokalnih veza, a nezavisni ste i odvažni. Ta je zamisao pala na um May, a i Dixie.

– Ona zna?

– Najprije sam bio pomislio da bi ga ona mogla skloniti, jer se VV ranč još drži po strani u sukobu Reynoldsa i Poguea. Međutim, ona je rekla da, iako bi to željela, postoje razlozi zbog kojih ga nije preporučljivo tamo skloniti. Onda je predložila da se vama obratimo.

– Ona?

– Da. Ne baš posve izravno. Rekla je kako biste vi imali petlje spasiti Burta da vam je prijatelj, a možda biste to čak uradili zato da izigrate Poguea i Reynoldsa.

Canavan je neko vrijeme razmišljao o mladićevim riječima. Očito je da Dixie mnogo bolje poznaje prilike u dolini nego što itko misli. Tko zna koliko je puta prisluškivala sastanke zavjerenika.

– Ne smijemo čekati – izjavi Bill odlučno. – Imate li konja za Burta?

– May ima jednog, ali njezina se kuća nalazi na rubu grada – promrmlja čovjek oklijevajući. – Pitanje je kako ga dovesti do tamo.

– Snaći ću se – reče Canavan kratko. – U jednu vreću stavite nam nešto hrane iz hotelske ostave, ali pripazite da vas nitko ne vidi. Po povratku ću se opskrbiti s većim zalihama, a da ne izazovem ničiju sumnju. – Ustane. – Pripremite ga za pokret. Ja ću dotle odvesti svoga konja do Mayine kuće i vratiti se po njega. Saslušavši Kinneyjeve

upute kako da pronade Mayinu kuću, krene prema vratima.

Prekasno!

Tuce do zuba naoružanih jahača zakrčilo je ulicu na samom ulazu u hotel. Jedan sjaše i odlučno otvori vrata hotela. Bio je to Walt Pogue.

– Kinney, želim pretražiti hotel! Onaj ubojica Rolly Burt je u gradu, a ja sam se zakleo da će do ponoći visjeti o konopcu!

– Zašto bi on bio ovdje? – Kinney raširi ruke. Bio je blijed ali posve pribran. – Poznajem Burta – nastavi hladnokrvno – ali ga nisam vidio. Zašto bi od svih mjesta izabrao baš hotel da se skloni?

VIII

Bill Canavan naizgled se neajno nasloni na vrata što vode u kuhinju, nek mozak mu je radio grozničavom brzinom. Pronaći će Burta i ne postoji način da ih u tomu spriječi, ali mogao bi ih spriječiti da ga objese. Da, pomisli odlučno, neću dopustiti da to urade. O Burtu ništa ne zna osim onoga što je čuo od drugih ljudi, ali i to je bilo dovoljno da shvati da je čovjek upravo onakav kakav bi se njemu svidio. Osim toga, već to što su ovi razbojnici protiv njega govori Burtu u prilog.

Čemu takva žurba, Pogue? – upita otežući.

Pogue se naglo okrene i prostrijeli ga pogledom.

– Oh, to si ti! Kakva je tvoje uloga u svemu ovome? – upita gnjevano.

– Nikakva – lijeno će Bill drsko ga promatrajući. – Pitam se samo čemu takvo uzbuđenje i naoružanje – nastavi posprdno. – Po onomu što čujem čovjek je bio napadnut i u samoobrani je obavio izvrstan posao, rekao bih. Uradio je ono što bi svatko trebao uraditi kad se nađe u okolnostima u kakvima se on

zatekao. On zasigurno nije kandidat za linč – dobaci izazovno.

– Ubio je jednog čovjeka s ranča N.

– Ljudi s ranča N mogu poginuti kao i svi drugi. Sva trojica su odrasli ljudi i bili su naoružani, što znači da je posrijedi poštena borba. Čudi me što su svi kauboji ranča CR izvan grada. Zar su se tako uplašili?

– To se tebe ne tiče! – Čovjek koji mu je to dobacio bijaše jedan od četvorice koja se sastala na izvoru. – Da sam na tvome mjestu, ne bih se uplitao u stvari koje me se ne tiču.

Bill se još naslanjao na vrata. Polagano je prezrivim pogledom stao odmjeravati snažnog kauboj od glave do pete. Pogue, moram priznati da imaš čudan ukus – reče mirno. – Želiš li svoga momka povesti kući živog, bit će bolje da mu kažeš neka pripazi na svoj jezik.

Razbješnjeli kauboj skoči.

– Dobro, prokletniče! Sam si to tražio!

Pogue podigne jednu ruku.

– Stani, Voyle! Moramo uloviti drugu ribu. Potraži Burta, a za to ću vrijeme ja porazgovarati s Canavanom.

Voyle je još trenutak oklijevao, a zatim se okrene dobacivši preko lađa:

– Srest ćemo se mi još, Canavan!

– Svakako – mirno uzvratil Canavan, a zatim dometne: – Hoćeš li i Dahla povesti sa sobom?

Voyle zastane u pola koraka, kao da je dobio neočekivani udarac. Okrene se, a na licu su mu se istodobno zrcalili najrazličitiji osjećaji: zaprepaštenje, zbunjenost, nesigurnost, pa čak i strah.

Pogue je zurio u nj ispod gustih obrva.

– Zašto spominješ Dahla? On nije naš čovjek.

– Doista? – Canavan mu se nasmiје u lice, a zatim sliježe ramenima. – Oprosti, nisam ovdje dugo i ne znam tko radi za koga i protiv koga – nadoda, rugajući mu se otvoreno – ali nekako sam stekao dojam da Dahl i Voyle zajednički potežu konopac.

Walt Pogue bijaše zelen od srdžbe, ali i od straha. Zašto Canavan povezuje tu dvojicu? Govori li on to tek tako ili nešto zna? No kako bi mogao znati? Zatim mu na um padne druga misao. Odakle je Canavan došao? Tko je on? Što ovdje radi? Onoliko koliko je njemu poznato, Dahl i Voyle se čak i ne znaju... a opet, kad se sjeti Voyleove reakcije i zaprepaštenje na njegovu licu, mora zaključiti da mu s sve to nimalo ne sviđa.

U želji da se primiri, ode do stola na kojem je stajao krčag s kavom. Dok je točio kavu, posjednički kao da je vlasnik hotela, May pride Canavanu s leđa.

– Otišao je – šapne. – Nije dolje!

Na haljini su joj se vidjeli tragovi prašine i on je udari po stražnjici.

– Gdje je ranjen? – upita je šapatom.

– U bedro. Nije mogao otići daleko.

Pogue ih sumnjičavo pogleda.

– O čemu to šapućete? – upita oštro.

Canavan se drsko isceri.

– A što se to tebe tiče? Zar čovjek ne smije ni pogledati lijepu djevojku, ako od tebe ne traži specijalnu dozvolu?

Pogue spusti šalicu s kavom na stol.

– Slušaj me, stranče! Nitko tako ne razgovara...

– Pogue – upozori ga Canavan tiho, ali s prizvukom prijetnje u glasu – da sam na tvom mjestu, dobro

bih promislio prije nego što bih još nešto rekao. Ne radim za tebe, a vjerojatno nikad neću ni imati tu čast. Nitko mi neće naređivati kad smijem ili ne smijem nešto reći. Bit će bolje da se povučesh dok imaš vremena!

Pogue je trenutak oklijevao. Sa zapanjujućom jasnoćom shvati da ga čeka ili dvoboj s ovim strancem ili povlačenje. Godinama se ponašao svojevorno i nemilosrdno, vladao dobrim dijelom doline oslanjajući se na revolvere svojih najamnika. Sada je sam sebe satjerao u kut. Sramotno je uzmaknuti, ali nagon ga je upozoravao da je to mnogo mudriji potez nego povući obarač.

Naposlijetku sliježe ramenima.

– Do vraga, čovječe, nije čudno što sam kraj ovolikih neprilika postao sumnjičav i nervozan. – Veliki Pogue nikada se nikome nije ispričao zbog svojih postupaka, a ovo je sada trebalo biti nešto tome nalik.

– Baš me briga što radiš s djevojkom – dometne hinjenom ravno-dušnošću.

Uto se vrati Voyle, u pratnji dvojice naoružanih kauboja.

– Pretražili smo cijelu kuću, ali Burtu ni traga, gazda. Doduše, pronašli smo u podrumu sanduk s krumpirom dovoljno velik da pokrije čovjeka.

Pogue se okrene prema Allenu Kinneyju, koji se ponovo pojavio u sobi.

– Što će ti taj sanduk, Kinney?

– Jamačno štiti krumpir od truljenja, jer je u podrumu zemlja prilično vlažna – objasni Canavan prije nego što je Kinney mogao progovoriti.

Pogue se pjesnio od bijesa. Zausti da nešto kaže, ali se na vrijeme savlada. Ni Voyle nije imao hrabrosti pogledati Canavanu u oči, a kamoli se usprotiviti njegovu obrazloženju,

pa je cijela grupa pokisnuta napustila restoran.

May se okrene Kinneyju.

– Allene, gdje bi on mogao biti? Znam da je bio dolje.

– Vjerojatno je čuo da su mu progonitelji na tragu pa je skupio snagu i izvukao se iz podruma. Nije nas želio uvaliti u nepriliku. Pitam se samo kamo je mogao otići?

U Canavanoj su se glavi munjevito brzinom rojile misli. Progonitelji će svratiti u salun na piće da predahnu, ali ne zadugo. Čini se da se Burt žele riješiti i njegovi vlastiti drugovi, jer je očito postao za njih opasan.

Zatim mislima skrenu na ranjenog bjeGUNCA. Pokuša sebe zamisliti u njegovu položaju. Okružen tamom i neprijateljima sa svih strana, kamo bi mogao otići? Što uraditi? Kako pobjeći? Što bi uradio Bill Canavan da je ranjen i da raspolaže s malo municije i malo vremena? Kad bi šepao ili puzao, progonitelji bi ga ubro otkrili.

Iznenada mu pred oči dođe kameni zid što počinje u blizini hotelske konjušnice, a kojim je ograden voćnjak zasaden prije mnogo godina. Zid se na nekim mjestima počeo urušavati, ali je to još najbolje mjesto na kojem se čovjek može sakriti.

Mačjim korakom iskrade se kroz stražnja vrata hotela. Na trenutak zastane, da bi mu se oči privikle na tamu. Ako se Burtu približi naglo, on bi mogao pucati misleći da je neprijatelj.

Visok oko metar, zid je većim dijelom obrastao korovom i trnovitim žbunjem. Dok se šuljao, jedna mu ruka zapne za trn i Bill tiho prokune. Uto začuje glas iz tame.

– Na svoju štetu dobro ste pogodili, gospodine. Pustite li samo jedan glas, pucat ću!

– Burt?

– Ne! – U kaubojevu glasu osjeti se prizvuk podrugljivosti. – Ja sam kralj Salamon i čekam kraljicu od Sabe! – Slušajte me, Burt, pažljivo, jer će netko drugi doći na istu pomisao veoma brzo. Ja sam vam prijatelj premda me ne poznajete. Prijatelj sam Kinneyja i May, ako vam to što znači – nastavi gorljivo. – Došao sam da bih vam pomogao. U Mayinom dvorištu čeka vas konj i moramo što prije stići onamo, pa vas izvesti iz grada.

Šutnja.

– Kako mogu znati tko ste vi? – javi se čovjek napokon.

– Da sam njihov, već bih zvao u pomoć, zar ne?

– Samo jedanput i nikad više. Tko ste vi? Ne vidim vam lice.

– Time ništa ne gubite. Ime mi je Bill Canavan. Tek sam nedavno došao u grad.

Učini mu se kao da je čovjek olakšano uzdahnuo.

– Vi ste onaj momak koji je razoružao Berduea? Čuo sam o tomu. Učinili ste dobar posao. – U glasu se osjeti prizvuk poštovanja.

– Možete li hodati?

– Samo ako se naslonim na vaše rame.

– Hajdemo! Ne smijemo gubiti ni časa.

– Kamo idemo?

– Do Mayine kuće i konja, zatim u planine. Ostavit ću vas u žbunju pokraj staze što vodi u brda i poći po svog konja. – Ušuti.

Hodali su sada otvorenim prostorom i još ih je desetak metara dijelilo od spasonosnog šumarka kad začuše kako se na jednoj kući otvaraju vrata.

– Pazi! Vrata! – Burtov stisak naglo ojača.

Oba zastanu i posegnu za oružjem. Na vratima je stajao debeli vlasnik saluna. Ubrzo se pojavi netko iza njegovih leđa i upita:

– Hej! Tko je to tamo?

– Samo ti mirno ispijaj svoje piće – uzvрати mu vlasnik oštro. – Ja ću pogledati.

Pustivši da vrata za njim zalupnu, vlasnik side stubama i krene prema njima.

– Pat, ti si dobar čovjek – govori Burt muklo, čvrsto stežući revolver uperen u čovjeka – ali pucaću bez milosti ako ih pozoveš.

– Da nisam izišao ja, učinio bi to netko od momaka s ranča N i tada bi nastao pakao – odvрати gostioničar hladnokrvno. – Samo vi idite kamo ste se zaputili. Ne želim nepravilika ni sa koje strane. – Okrene glavu i pogleda Canavana. – Ni s vama, Bille. Vi se mene ne sjećate, ali ja sam upamtio vaš obračun s razbojnicima Kinga Fishera. Zbogom momci!

S tim riječima debeljko se okrene i zaputi prema vratima. Čuli su kako ga pijani kauboj pita:

– Tko je to bio? Ako je Rolly Burt...

– Zar si poludio? – okomi se gostioničar na nj. – Neki Meksikanac sa sinom pošao je u potragu za izgubljenim psom...

Vrata se zatvore i priguše žamor glasova. Canavanu odlanu. Šutke produže prema šumarku. Kad su stigli, Canavan osedla smeđu kobilu i pomogne ranjeniku da uzjaše.

– Pričekajte me u žbunju kraj puta. Jahat ću bijelog mustanga sa sivim šarama. Lako ćete ga prepoznati.

– Već sam ga vidio. – Trenutak je oklijevao, a zatim pročisti glas. – Nikada neću zaboraviti ovo što ste uradili za mene, prijatelju.

– Sklonite se s puta i zaboravite na mene. Moram se vratiti u grad i izvući konja, a da ne izazovem ničiju sumnju. – Oči mu veselo zasvjetlucaju. Zatim ću vas odvesti tamo gdje vas nitko neće pronaći.

Ispratio je kobilu pogledom, a zatim krene prema gradu. Do uha mu dopriješe uzvici i zapomaganja. Neki je pijani kauboj ispalio nekoliko hitaca u zrak. Na tamnoj pozadini jasno je vidio blijesak.

Bill Canavan namjesti revolvere. Bit će sretan ako noćas izide iz grada a da ne naide na nepravilike.

Veoma sretan...

IX

Nestanak Rollyja Burtu tih se dana smatrao nedvojbeno najčudnijim događajem u dolini. Bill Canavan je ulazio i izlazio iz grada nekoliko puta, izbjegavajući uplitanje u lokalnu politiku i razgovore o događajima o kojima, kako je uporno tvrdio, ništa nije znao.

Burt nije viđen ni u susjednom Pie Townu ni bilo gdje drugdje, a ničiji konj nije nedostajao. Predstavници ranča N i dalje su uporno tragali za njim, ali bez ikakva uspjeha. Ranjeni Rolly Burt tajanstveno je iščezao ne ostavivši za sobom nikakav trag.

Ako se izuzme traganje za Burtom, gradić je tih dana bio neuobičajeno miran, premda se u zraku osjećala napetost predstojećeg okršaja. Bilo je očito da vlada primirje pred rat, jer su se sukobi dvaju rančeva tako zaoštrili da je otvoreni obračun postao neizbježan. Bilo je samo pitanje dana kad će netko ispaliti prvi metak.

Osim tajanstvena Burtova nestanka u središtu se pažnje žitelja i dalje nalazio Bill Canavan. Dolazio je i odlazio, a nitko u Soledadu nije bio načistu tko je on i što traži u gradu. Pa ipak, bilo je očito da među malim ribama i miroljubivim stanovnicima Soledada sticao sve više prijatelja.

Za Walta Poguea, Charlieja Reynoldsa i Stara Levitta i dalje je predstavljao nerazrješivu zagonet-

ku, no najviše je od svih na oprezu bio Emmett Chubb.

Za Canavanov je dolazak po prvi put čuo pošto je Rolly Burt nestao. Na ranču CR svi su kauboји redovito objedovali u velikoj blagovaonici za dugačkim stolom na čelu kojega bi sjedio Charlie Reynolds.

— Čujem da su se Walt Pogue i Voyle zakačili s Canavanom — obrati se Reynolds svom predradniku. — Čini se da je on čovjek koji lako sebi stvara neprijatelje.

Berdueov odgovor bijaše zaglušen iznenadnim uzvikom s drugog kraja stola. Chubb naglo odloži čašu.

— Rekao si Canavan? Da to nije Bill Canavan? — upita oštro, nape-to iščekujući odgovor.

— Upravo se tako zove — odvrati Berdue. — Poznaješ ga?

— I te kako! — Revolveraš kimne. — Siguran sam da je ovamo došao u potrazi za mnom.

— Tobom? — Reynoldsu odlanu. — Zašto?

— U dvoboju sam mu ubio prijatelja. Možda ste ga poznavali. Zvao se Vin Carter.

— Oh! Carter je bio Canavanov prijatelj? — Reynolds je neko vrijeme šutio i žvakao. Onda neočekivano upita: — Koliko je dobar taj Canavan?

Chubb neodređeno odmahne rukom.

— Ne znam. Tamo odakle dolazi o njemu se ispredaju priče.

Mladi tamnopusi kauboј u dnu stola zlurado pogleda Emmetta.

— Ja ga poznajem, Emmett — reče lijeno razvlačeći riječi. — Siguran sam da je tvrd orah i da se nećeš lako izvući. On je momak koji je potegao za Kingom Fisherom čak do Meksika i otkrio tamo sklonište njegove bande, samo zato što mu je jedan od Fisherovih bandita ukrado konja. Ljudi pričaju da je do-

bio svoga konja i uz to natjerao Fishera da pljuje krv. Dakako, ubio je momka koji mu je ukrado konja, jer je ta mlada budala bila dovoljno glupa da posegne za revolverom.

— Znači, on tebe progoni, Emmett? Sada mi je jasnije zašto je došao ovamo — reče Reynolds. — Neprekidno me mučilo pitanje što će on ovdje — progunda zamišljeno trljajući bradu.

— Ako je doista došao da bi osvetio Vina Cartera — pripomene Berdue — tada je i Walt Pogue u nevolji, jer će mu morati štošta objasniti.

Danima nakon Burtova bijega iz Soledada Canavan bijaše silno zaposlen. Uspio je pohvatati jedan dio stoke iz vulkanskog kratera i goveda žigosati svojim žigom, a zatim ih je doveo na pašnjak ispod Thousand Springsa.

Toga jutra uzjahao je Rija i krenuo prema ranču VV. Sunce je sjalo i iz nekog neobjašnjivog razloga mladić se osjećao zadovoljnim i sretnim.

U dvorištu ranča ugleda nekoliko radnika, a među njima i Kerba Dahla kako krpa staro sedlo.

Tom Venable se lagano namršti kad je ugledao došljaka. Hitro se obazre zatim, mu pride.

— Hoćete li sjahati? Dixie mi je pričala o vama.

— Hoću. Je li Dixie kod kuće?

— Jest — odvrati Venable a zatim oklijevajući doda: — Canavane, nadam se da niste došli da biste udvarali mojoj sestri. Znate da je već zaručena.

— Čini se da me svi u to pokušavaju uvjeriti, Tome. Prvi je, dakako, bio Star Levitt — s blagom podrugljivošću odgovori Bill. — Ti si treći — nadođa obrativši mu se prisno.

— Hoćeš reći da je on s tobom razgovarao o Dixie?

— Da — potvrdi mladić. — Poslije

mi je i Dixie rekla da se namjerava za nj udati.

Tom Venable odahne.

– Znači, upućen si u to. Ne bih želio nikakvih neprilika oko toga, jer je Star veoma osjetljiv.

Bill Canavan mu pogleda pravo u oči.

– Slušaj me, Tome! Dixie, Star Levitt, a sada i ti rekli ste mi da nije slobodna, ali istini za volju to mi baš ništa ne znači. Ne ulazeći u suviše razgovore, reći ću samo ovo: Spustit ću zastavu tek kada se uvjerim da je ona doista zaljubljena u Levitta, ali prije toga nipošto.

Začudo, Venable se nije rasrdio ni usprotivio, premda je bilo očito da su ga Canavanove riječi zabrinule.

– Toga sam se i plašio – prizna tiho pa promrmlja kao za sebe: – Trebao sam znati. Zatim upre pogled u mladića. – Pripazi, Canavane! To ne kažem zbog tebe, nego zbog Dixie. Ne želim da je netko povrijedi.

– Sada, kada smo tko raščistili – reče Canavan suho – hoćeš li je pozvati ovamo ili je ja moram potražiti?

– Potražiti, koga? – začu se zvonak ženski glas.

Obojica se okrenu istovremeno i ugledaju nasmijanu Dixie kako im prilazi.

– Zdravo, Bille! Učinilo mi se da ste srditi. Zašto? Koga tražite?

– Vas – otpovrne on žustro, ali mu se usne razvuku u blag osmijeh.

– Samo vas – ponovi i uroni pogledom u njezin.

Osmijeh iščezne s njezinih usana, ali joj pogled zasja.

– To je lijepo od vas. Zvuči kao da tako odista mislite.

– Mislim.

Uto im pride visok i vitak kauboj ride kose.

– Gazda, jeste li čuli za ranč Gallow's Frame?

– Nikada – odvrati Tom. – Zašto pitaš?

– Kod Thousand Springsa opazili smo nekoliko poludivljih goveda s tim žigom. Bojali smo se prići suviše blizu.

– To je nešto novo – začudi se Tom. – Jesi li ti čula što o tomu, Dixie?

Ona zaniječe glavom, ali joj se u očima pojavi zagonetni izražaj. Okrzne pogledom Canavana, koji je mirno slušao razgovor. Doimao se posve nevino, a samo bi onima koji ga dobro znaju nešto značile svjetlucave iskrice u njegovim očima.

– Ne, ništa nisam vidjela – reče djevojka, a zatim se obrati Billu: – Željela bih vas upoznati s našim Mabryjem, Bille. – Okrenuvši se prema mladome, ridokosom kauboju, podrugljivo reče: – Bill Canavan je nedavno došao u naš kraj, Mabry, ali čini mi se da ga veoma zanimaju vrste žigova na stoci.

– Čuo sam da ste naljutili Syda Berduea – reče mladić sa smiješkom pružajući ruku.

Krajičkom oka Canavan opazi da su se Dahlovi prsti zaustavili u radu premda mu je pogled i dalje bio prikovan za sedlo.

Mabry i Tom Venable su se ubrzo udaljili, raspravljajući usput o oboljeloj kravi.

– Mabry je veoma dobar radnik – reče Dixie značajno pošto je ostala sama s Canavanom. – Kažu da je dobar prijatelj čovjeka čiji je nestanak izazvao pravu uzbunu u gradu... Rollyja Burta.

Canavan ne reče ništa. Čini se da ova djevojka sve zna i da njezinu oku ništa ne može promaći. Jamačno je dobar prijatelj, ali opasan neprijatelj, jer je pametna isto toliko koliko i lijepa, razmišljao je mladić. Je li opaska o Burtu slučajna ili zna

nešto o njemu? Možda joj je Kinney rekao?

Znajući da je Dahl naperio uši, dohvati djevojčinu ruku i predloži da sjednu na klupu ispod golemog drveta izvan domašaja njegovih ušiju.

– Dixie, rekao sam vašem bratu da se neću obazirati na vaše zaruke dok se ne uvjerim da volite Levitta. Volite li ga?

Ona spusti pogled. Lice joj bijaše posve blijedo, a usne stisnute. Zatim ga pogleda u oči.

– A zašto bi se djevojka zaručila za mladića ako ne zato što ga voli?

– odgovori s pitanjem.

– Ne znam – prizna on – ali mogu postojati neki razlozi. – Hitro pogleda prema Dahlu. – Slušaj, Dixie, dok mi ne kažeš da ga ljubiš i pri tom me gledaš u oči – nastavi čvrsto, obrativši joj se po prvi put prisno – dat ću sve od sebe da vas razdvojim. – Oči mu zablistaju neobičnim sjajem. – Želim te onako kako ništa i nikoga dosad nisam želio i bit ćeš moja budeš li u svome srcu mogla naći makar malo osjećaja za me – nastavi strasno. – Došao sam u ovu dolinu pošto sam dobro proučio prilike u njoj iz svih kutova. Otkrio sam da je štošta drukčije, a uza sve to našao sam tebe. Susret s tobom uzdrmao me do temelja. – Nekoliko je trenutaka šutio, a zatim mirno nastavio: – Možda ti ne znaš sve što se događa u dolini, ali siguran sam da znaš više od ikoga drugog. Ono što sam govorio svome Riju kad si ti naišla posve je točno. Došao sam ovamo sâm i s namjerom da osnujem svoj ranč. Što se tiče novog žiga Gallow's Farme, dobro si naslutila. On pripada meni. Reynolds i Pogue su najobičniji lupeži. Zgazili su male rančere da bi dobili ono što žele, a sada su se zakvačili jedan s drugim. Ja namjeravam ovdje ostati, a u ruci

držim bolje karte od ijednog od njih.

Djevojka ga je pažljivo slušala, iako joj je pogled nemirno lutao poljem.

– Ne možeš uraditi ništa sam, Bille! Potrebna ti je pomoć! – Položi ruku na njegovu. – Bill, je li Rolly dobro? Na sigurnom je? – upita zabrinuto. – Ne tražim da mi kažeš gdje je, nego samo to je li na sigurnom. Jednom mi je napravio veliku uslugu, a osim toga on je veoma pošten čovjek.

– Burt je dobro. Sada radi za mene. Doduše, još desetak dana ne smije se previše umarati. Do tada će, vjerujem, sve biti završeno. Što je s Mabryjem? Je li pouzdan?

– Kad bi radio za tebe, umro bi za tebe. Štoviše, ubio bi za tebe ako je to poštena i pravedna borba. On je Burtov najbolji prijatelj.

– Ako je tako, izgubit ćete dobrog kauboja. – Iznenada mu glas poprimi zabrinut prizvuk. – Dixie, što se ovdje događa? Tko je Star Levitt? Tko su Kerb Dahl i Voyle? Znam da između njih postoji neka veza.

Ona naglo ustane.

– Ne mogu razgovarati o gospodinu Levittu na taj način. On će biti moj muž.

Njegov se pogled opasno suzi.

– Neće! – Oči mu zasjaše divljim sjajem. – On nije za tebe! Ni pošto! Ako ti ne želiš govoriti o njemu, saznat ću ono što me zanima od nekog drugoga.

Naglo se okrene i zastane. Njemu sučelice, na drugoj strani dvorišta, stajali su Kerb Dahl i jedan kauboj kojega je već vidio u gradu. Na vratima kuće stajao je Tom Venable, blijed od zabrinutosti. Začuje kako Dixie iza njega tiho uzdiše. Činilo se da dvojica kauboja s rukama na opasaču samo čekaju mig pa da zapucaju.

Bill se i ne pomakne. Hladnokrvno dočeka da mu Dahl i njegov niži pratilac pridu. Šesto mu je čulo govorilo da nisu sami i da je negdje sakriven i treći čovjek s puškom.

– Ti si Bill Canavan – prozbori Dahl grubo. – Ja sam Dahl, ali to zacijelo već znaš. Danas si prvi put došao na ranč VV, a nadamo se da je to i posljednji. Ne želimo ovdje ljude koji izazivaju neprilike.

Canavan je razmišljao o njegovim riječima, pažljivo važući što će mu odgovoriti. Da Dixie nije bila iza njega, ne bi ni čas oklijevao da se s njima upusti u borbu, ali ovako nije se usudio iskoristiti priliku.

– U tom slučaju bit će bolje da držite oružje u pripravnosti – odvratila hladno – jer ću doći ponovo.

– Upozorio sam te! – zaprijeti Dahl.

Canavan ih je promatrao s hladnim prezirom. Očekivali su da će povući revolver i da će ga oni ubiti.

Mabry se našao u blizini kad se Canavan bacio u sedlo.

– Ako vas zanima, mogu vam ponuditi posao – dobaci Bill tiho – kauboju. – Dodite do večeri u hotel. Mogli biste se uskoro sresti s jednim prijateljem.

Mabry ne odgovori. Canavan obode konja i odjaše, svjestan da o prilikama na ranču ne zna mnogo više nego prije dolaska ovamo.

Zašavši na stari put pusti konja u lagani kas, a on počne namrštena čela razmišljati o proteklom posjetu.

Venableovi, vlasnici ranča VV, posve su u vlasti Stara Levitta i vlastitih kauboja. Čini se da Levitt polaže neko pravo na Dixie snažno i nepobitno. Što je posrijedi?

S jedne strane Walt Pogue se zajedno sa svojim revolverašima Streeterom i Hansonom suprotstavlja Reynoldsu i njegovom Emmettu Chubbu i Sydu Berdueu, a s

druge strane postoji tajanstvena četvorka koja se sastala na izvoru. Svaki od njih predstavlja jedan ranč: Dahl dolazi s ranča VV, Voyle s ranča N, Tolman s Tri dijamanta, Berdue s ranča CR.

Što smjeraju? Sudeći po Voyleovoj reakciji, očito je kako ne želi da Pogue išta o tome sazna. Tko stoji iza svega toga? I zašto?

Ma što to bilo, može poremetiti njegove planove zato što netko možda ima slične. Očito je da su mu metode nepoštene.

Možda taj netko misli da će pošto jedni lopovi istrijebe druge, treći lopovi dobiti svoj dio.

I dobit će, obeća Canavan u sebi. Dobit će ono što zaslužuju, ako on ostane živ.

X

Kad je tog kasnog poslijepodneva ušao u salun »Bit and Bridle«, u hladnoj prostoriji zateče samo vlasnika Pata. Trbušasti je muškarac brisao čaše i Bill odmah uoči da mu se pruža rijetka prilika da od njega nešto sazna.

– Dugo živiš ovdje, Pat? – upita nehajno, poigravajući se sa čašom viskija u ruci.

– Dugo – potvrdi čovjek. – Dugo prije nego što je Carter ubijen. Bila su to dobra vremena – profunda čežnjivo. – Nije bilo nikakvih sukoba. Tek tu i tamo pojavio bi se koji pijanac i porazbijao čaše ili opalio koji metak u zrak. To je bilo sve. Odonda se mnogo što promijenilo – nadoda s uzdahom.

– I još će, Pat. Bit će još promjena.

– I vrijeme je, Bille. Vjeruj mi da jest.

– A gdje ti stojiš?

Pat položi dlanove na točionik.

– U sredini. Nisam niti na Pogueovoj niti na Reynoldsovoj strani. Nisam za tebe, ali ni protiv.

– Ne zvuči baš kao pomoć.
– Baš tako – kimne čovjek. –
Nikakva pomoć ne dolazi u obzir.
Imam ovaj salun i dobro poslujem.
Bio sam ovdje prije Poguea, a namjeravam ostati i nakon njega.

– I nakon mene?

– Možda. Možeš se igrati s Pogueom i Reynoldsom kako god hoćeš, ali drži se podalje od Stara Levitta i njegove bande, čuješ li? To nisu ljudi. Ubit će te poput mačke ili miša. Pojest će te živog.

– Možda. – Canavan otpije gutljaj pica. – Tko su njegovi ljudi?

Pat pljune s izražajem gađenja na licu.

– Bio si na ranču VV. On upravlja tim rančem, pa je pametnije da ne oćijukaš previše s tom djevojkom. Ona je otrov.

Canavan nije ništa rekao. Neka Pat vjeruje ono što želi. On ima vlastite zamisli i mišljenje. Možda će ga snažni osjećaji što ih gaji za nju uništiti, ali naprosto ne može drukčije.

Pogue vjeruje da je došao u Soledad u potrazi za Chubbom. Reynolds i Berdue misle da goni Poguea, pa ga zasad obojica puštaju na miru u nadi da će on likvidirati njihovog protivnika. Kad saznaju da njegova stoka pase na pašnjaku u blizini izvora, i on će se naći u žarištu sukoba, a svi će se okrenuti protiv njega.

Patovo je upozorenje umjesno. Pogue i Reynolds su opasni, ali ne toliko koliko Levittova banda.

Podigavši čašu uvis, promotri vlastiti odraz u zrcalu. Odraz visokog mladića širokih ramena, preplanula lica, dubokih tamnosivih očiju i s osmijehom polupodrugljivim i polušaljivim. Sliku upotpunjava crni šešir širokog oboda, siva košulja i opasač s revolverima.

Baš je glup što se zatelebao u Dixie. Što on može ponuditi takvoj

djevojci? S druge strane, pomisli prkosno, što joj može ponuditi Star Levitt?

Bez obzira na sve, došao je ovamo s namjerom da tu i ostane. Živ ili mrtav. Kad malo razmisli, mora priznati da je veliki dio onog što je naumio ostvario za manje vremena no što je očekivao. Uz to ima i neočekivanu pomoć: Rollyja Burta.

Smjestio ga je u svome skrovištu iznad Thousand Springsa i ranjenik se veoma brzo oporavlja. Kako nije mogao sjediti besposlen, preko dana je uvijek nešto radio na kući, a uvečer bi sjedio kraj logorske vatre i pričao Billu o lokalnim običajima i ljudima. Imali su mnogo zajedničkog i to su veoma brzo ustanovili.

Obojica su jahala za Charlieja Goodnighta, obojica poznavala Johna Chisuma! Boravili su u Tascosi, Fort Griffinu i El Pasu. I jedan i drugi uvijek su bili na strani pravde.

Satima su znali pričati o Uvaldi i Laredu, o konjima i govedima, o logorskoj kuhinji i revolverašima. Rolly Burt mu je pričao o Mabryju, kauboju koji mora napustiti ranč VV ako ne želi da ga ubiju zato što, iako je odan Tomu i Dixie Venable, ne pripada bandi koja podržava Stara Levitta.

– Zašto su momci s ranča N pucali na tebe, Rolly? – upitao ga je jednom prilikom.

Na Burtovu se čelu urezala duboka bora.

– Ni sam nisam siguran zašto. Jedno je nedvojbeno: došli su da bi me ubili. Berdue me poslao u grad, a čini mi se da je i to bilo namješteno.

– Shvaćam.

Bill mu ispriča sve o sastanku ispod izvora, samo prešuti da je tamo bila i Dixie. Zatim reče:

– Čini mi se da u svemu tome postoji neka veza. Berdue te poslao u grad, a zatim je momke s ranča N platio da te ubiju.

– Ali zašto?

– Možda zato što suviše znaš o njemu. Berdue je dvoličan i očito neiskren Reynoldsu. Vjerojatno iza svega toga stoji pakleni mozak Stara Levitta.

– Hoćeš reći da su se Levitt i Berdue uortačili? – zapanji se Burt. – Pa oni bi trebali biti neprijatelji.

– Zar im to ne služi kao najbolji mogući zaklon? Pripazi malo na izvor, Rolly. Mogli bi se ponovo tamo sastati.

– Sada sam se sjetio da te nešto upitam – iznenada reče Burt. – U nekoliko sam navrata čuo nekakvu tutnjavu nalik grmljavini, koja dopire iz stijene pod nama. Jesi li i ti čuo?

– Jesam i moram priznati da me zabrinjava. Jednog ćemo dana poći u istraživanje, da vidimo što je uzrok.

Dok je sada stajao pred točionikom u Patovom salunu prisjetio se tog razgovora. Da, sa saveznikom kakav je Rolly Burt imat će veliku prednost u predstojećoj bici za vlast.

Okrene se i zagleda u ulicu. Spuštao se prvi sumrak i nebo bijaše osuto purpurnim rumenilom zalažećeg sunca. Osjeti u sebi neki nemir i čežnju.

Dolazi još jedna noć usamljenosti poput mnogih. Ponovo se okrene prema piću, koje je jedva okusio. Sada zna. Želi dom. Eto, to je ono za čim čezne. Uvijek se oduševljavao divljom prirodom i još ga veseli jahanje, ali to ga ne sprečava da uvidi kako mu je dosadašnji život bio isprazan. Došlo je vrijeme da se prihvati odgovornosti zreloga čovjeka.

Uspravi se i osjeti kako su mu revolveri što više na pojasu odjednom otežali. Jednog dana... s malo sreće neće ih morati više nositi.

Vrata se naglo otvore i Star Levitt zastane na ulazu. Visok i naočit, stajao je tako trenutak i zurio u Canavana prije nego što mu je prišao bliže. Uočivši besprijekorno ulaštene čizme, sive hlače, bijelu kožni kratki kaput i bijeli šešir, Bill se osjeti umornim, prašnjavim i neurednim.

– Jesi li za piće, Canavane? – oslovi ga čovjek kao da su stari znanci.

– Hvala, već imam jedno. – U zrcalu iza točionika suprotnost među njihovim pojavama još je više dolazila do izražaja. Učini mu se da pokraj veličanstvenog i nadmenog Levitta djeluje ispijeno i otrcano. Sumorno se zagleda u svoj odraz pitajući se kakvi su njegovi izgledi potkraj čovjeka tako blistave vanjštine.

Levitt se nehajno nalakti na točionik, lica razvučena u osmijeh.

– Namjeravaš li uskoro otići? – upita ugodnim glasom, kao da postavlja najobičnije pitanje.

– Svida mi se ovdje – uzvрати Canavan suho.

– To je ono što je zemlji potrebno... ljudi koji će ovdje ostati zauvijek i pomoći da se ukroti i izgradi. Odista ti je dobra ta zamisao – nastavi nemarno, značajno ga pogledavši, pa doda: – Budeš li je mogao ostvariti.

– Imaš pravo – odbrusi Canavan ravnodušno, pa upita: – A što je s tobom, Levitte? Misliš li da ćeš pobrati vrhnje kad između Poguea i Reynoldsa plane otvorena pucnjava?

Pat s treskom spusti čašu na točionik. Canavan osjeti kako napetost u prostoriji raste. Ipak je morao odigrati svoju igru. Nikada se nije povlačio. Zato nastavi:

– A što će se dogoditi kad Pogue i Reynolds počnu provjeravati žigove na tudim govedima? Mnoga sa znakom CR, N i VV prežigosana su na Tri dijamanta i Triple Box. Oba ranča slove kao tvoja.

Ovo što je rekao ravno je izazovu na dvoboj i Canavan je toga bio svjestan. Nije želio takav razgovor.

barem ne tako rano, ali nešto neobjašnjivo i njemu samome tjeralo ga je da ide do kraja.

Levitt je stajao savršeno uspravan i miran, ali oči mu zasjaju hladnim, ubilačkim sjajem.

— Opasno zboriš, kauboju! Čini mi se da si upao u vodu odviše duboku da bi mogao iz nje isplivati a to bi te moglo stajati života — izjavi s neuvijenom prijetnjom.

— Pusti mene da to sam ocijenim — odreže Canavan. — Isplivao sam mnogo puta i iz dubljih voda, Levitte, u to budi uvjeren, zato što dobro plivam čak i kad mi je voda preko glave.

Glas njegova sugovornika bijaše i dalje naoko miran premda je bilo očito da u njemu kipi od bijesa. Levitt nije čovjek koji bi drugome dopustio da mu se grubo obrati, a kamoli da ga ovako ponizi. Redovito je umio dobro vladati sobom, kao pravi tip planera, urotnika i lukavog borca koji sve obavlja kad za to dode vrijeme.

No u ovome času Canavan spozna još nešto: Levitt se jedva savladavao. Još samo malo izazova i čovjek bi mogao učiniti brzoplet i neproračunat korak.

— Dobro — nastavi Canavan s izazivanjem. — Neki dan si me upozorio da Dixie Venable nije slobodna. Pitam se koliko je ona uistinu tvoja i što bi uradio kad bi je netko prisilio da ispita svoje osjećaje prema tebi. — Drsko ga pogleda u oči. — Ti si veliki čovjek u maloj bari, Levitte, i ne umišljaj da si jači no što jesi. Sada znaš gdje ja stojim i što mislim, pa ne moramo više govoriti u zagonetkama. Ni okolišati. Ja sam spreman, Star. A ti?

Prije nego što je Star Levitt mogao odgovoriti novi se glas prolomi prostorijom:

— Makni se, Levitte, i pusti me da se s njim obračunam! Canavan osjeti žmarce u ledima, jer je prepoznao Emmetta Chubba.

— On je moj, Star! — doda Chubb. Bill nije računao na ovo. S jednim da, ali sada se našao licem u lice s dva najopasnija revolveraša doline,

a on je sam. Ipak je hladnokrvan i miran čekao dok je napetost u zraku tako rasla da je iza leđa mogao čuti teško gostioničarevo disanje.

Onda se u toj tišini začuje još jedan glas, premda prilično tih.

— Ako žele dvoboj, Canavane, ja ću preuzeti Levitta — dobaci Mabry. — Držim ga na nišanu.

Levitt ne trepne okom, ali Canavan osjeti da je čovjek shvatio kako više nije u prednosti. Dvojica prema dvojici, a uz to Mabryjev je položaj na prozoru takav da u svojim rukama drži situaciju.

Pat prvi prekine tišinu.

— Nitko osim mene ovdje neće pucati! — izusti muklo. — Mabry, ostani gdje jesi! Chubb, spusti ruku s revolvera i izadi kroz vrata! Ti, Levitte, podi za njim. Ne namjeravam brisati krv s poda ni za koga!

Njegovu zapovjed poprati i škljocanje oružja, kojim je sada držao na nišanu dvojicu revolveraša.

Chubb nije oklijevao. Odviše je profesionalac da bi mu se svidjela ovakva situacija. Bez ijedne primjedbe okrene se na peti i nestane kroz vrata.

Levitt se zadrža trenutak duže.

— Dobar si na riječima, Canavane. Morat ćemo vidjeti kakav si na djelu.

— Pomoći ću ti provjeriti žigove u dolini — suho će Canavan.

Levitt promrsi nešto kroza zube, pa izide iz saluna. Istoga časa Mabry preskoči prag prozora. Lice mu bijaše nasmijano.

— Nudiš li mi još onaj posao?

Canavanovo se lice naglo razvedri.

— Mabry, već tri minute radiš za mene!

XI

Sjedili su oko vatre u skrovitoj udubini na zaravni iznad Thousand Springsa i čekali da Burt, koji se proglasio logorskim kuharem, skuha gulaš. Noć bijaše mirna, gotovo bez daška vjetra. Najbliži ranč udaljen je najmanje petnaest kilometara, a Soledad je još dalje. Mabry se

nasloni na sedlo i sklopi ruke iznad glave.

— Još nije posve jasno što se dolje događa — reče pokazavši u smjeru doline — ali čini se da Levitt smišlja neku veliku krađu... možda stoke, možda zemlje, a možda i jednog i drugog.

— Voyle, Berdue i Dahl su u do-sluhu s njim, to je više nego očito — pripomene Burt — ali rekao bih da ima i drugih. Mnogo je sumnjivih tipova, revolveraša došlo u Soledad. Opredijelili su se uglavnom za Poguea ili Reynoldsa. Rade li oni uistinu za njih? Ili za Levitta, koji i Pogueu i Reynoldsu oduzima tlo ispod nogu?

— Očigledno je da on radi sve kako bi još više zaoštrio njihove odnose — zamišljeno će Canavan. — Držim da su i krađa i žigosanje stoke samo dio toga plana. Pogue i Reynolds će očigledno početi jedan drugoga sumnjičiti za nestanak goveda i samo je pitanje dana kad će započeti otvorena borba. Levitt će za to vrijeme stajati po strani i čekati da se dočepa svog dijela.

— Na koliko se ljudi Venable može osloniti? — upita Burt.

Mabry sliježe ramenima.

— Trojicu ili četvoricu, ali oni su samo dobri kauboji, a ne i revolveraši. Dahl i njegov ortak potjerali su nekolicinu drugih, a sada znam da su to uradili namjerno.

— Što se dolje događa, Mabry?

— Teško je reći nešto određeno. Čini mi se da Dahl i njegovi ljudi rade noću. Nekoliko puta čuo sam kako neki jahači dolaze tokom noći i odlaze prije zore, pošto su izmorne konje zamijenili za odmorne. Dahl i njegov ortak uvijek spavaju pokraj vrata, pa su nesmetano mogli ustati i dočekati nepoznate jahače, ljude s onu stranu zakona za kojima su zacijelo izdane tjeralice.

Canavan je s apetitom jeo ukusno pripremljenu večeru neprekidno razmišljajući. Morat će i on noću poći u obilazak, no za to mu je potrebno više konja. Misli mu skrenu na skroviti vulkanski krater. Lako bi mogli ukrotiti nekoliko mu-

stanga. S druge strane, možda bi konje mogao dobiti i od Venableovih, dakako potajno.

Iz razmišljanja ga trgne Burtov glas.

— Sutra počinje preкупljanje stoke. Veoma brzo ćemo saznati odgovore na mnoga pitanja.

S ruba zaravni promatrali su kako kauboji s rančeva CR i N prikupljaju stoku i tjeraju je prema sabiralištima.

Vrijeme bijaše toplo i suho, pa su se posvuda kovitlali oblaci prašine. Stoka je nerado napuštala obilje vode i svježinu pašnjaka u blizini Springsa. Još kao dječak Canavan je uživao promatrati velika stada kako se kreću. Bez obzira na tabore kojima pripadaju, morao je odati priznanje kaubojima rančeva SR i N jer su vješto obavljali svoj posao.

Što je dan više odmicao, počela se zapažati promjena u ponašanju gonika stoke. Kao da je napetost u zraku porasla, jer su se jahači koji pripadaju jednom ranču počeli okupljati u grupe. Vrijeme je, pomisli Canavan. Moram poći dolje.

U osvit zore idućega dana Mabry i Bill su sišli u dolinu, da bi se pridružili sakupljačima stoke.

— Možda će nam trebati pomoć

— reče Mabry.

— Još ne. Ne želim ubijanja. Počne li puškarenje, povući ćemo se što brže možemo.

Najprije su ugledali Dixie i Toma.

— Možda će mi trebati nekoliko konja — reče mi Canavan. — Biste li mi mogli posuditi kojega?

— Svakako — spremno će Tom.

— Šezdesetak ih se nalazi u koralu u kanjonu na stražnjem dijelu našeg ranča i možeš uzeti kojega god želiš.

— Izabrat ću desetak, ako pristaješ, i vratiti ti ih kad sakupljanje stoke bude završeno.

Dixie ga pogleda ali ne reče ništa. On okrene konja tako da je mogao promatrati ljude kako rade.

— Misliš li da će biti nevolje? — upita ona napokon.

— Da.

– Uvjeran si da je ovo sve unaprijed planirano, zar ne?

– Tako je. – Bill zastane. – Ti o tome znaš više od mene, a bolje poznaješ i ljude koji su u sve ovo umiješani. Ne oduševljavaju me takvi sukobi, premda ne bih trebao žaliti ni Poguea ni Reynoldsa. Dobit će ono što traže.

– A ti?

– Ja želim ostati ovdje... kraj tebe.

Ona porumeni i skrene pogled.

– Bille... molim te – promrmlja jedva čujno. – Ne smiješ tako govoriti. Previše toga... svašta se ovdje događa i ti to možeš razumjeti. – Uzdahne i s očiglednim naporom doda: – Ne želim da te ubiju.

– Mene nije lako ubiti, Dixie, kao ni osujetiti me u onom što naumim. Trebat će mi više ljudi, ali zasad imam dvojicu najboljih.

Uto im pride Walt Pogue.

– Upravo sam vidio Mabryja. Radi li on za vas? – upita obraćajući se Canavanu. – Potrebni su mi ljudi, pa sam vam voljan platiti vrhunski.

– Ne, hvala. Došao sam potražiti svoja grla.

Pogue pogne glavu poput starog bika koji se sprema na napad.

– Jeste li rekli... svoja grla? – upita ne krijući zaprepaštenje.

– Točno – potvrdi Canavan nevina izražaja na licu. – Gallow's Frame. To je moj znak.

Rančer tiho opsuje i tako naglo potegne uzde da se Canavan sažali nad konjem.

– Tko vam je dopustio da dovedete stoku na ovaj pašnjak?

– upita bijesno.

I Reynolds, koji im se u međuvremenu približio i čuo dio razgovora, nije izgledao ništa manje zapanjen i ljut od Poguea.

– To je državni pašnjak – mirno odvraća Canavan – i svatko na nj ima jednaka prava.

– S tim se nećemo suglasiti! – dobaci Pogue bijesno. – Ovaj je pašnjak ionako pretijesan!

– Kažite to Staru Levittu.

Oba su ga rančera u tišini promatrala. Očito još nisu bili spremni pozabaviti se Levittom. Prvi se snašao Reynolds.

– I on će doći na red. Čujem da se netko igra sa željezom za žigosanje.

– Reynolds – Canavanov glas bijaše izuzetno blag – bit će bolje da i ti i Pogue dobro proučite promijenjene žigove prije nego što bilo koga napadnete. Prvo što ćete uočiti jest da tko god to uradio nije mnogo mario hoće li se vidjeti da je to urađeno ili ne. Naprosto vas izaziva i prisiljava da nešto započnete...

– I početak će s nečim! – pjenio se Reynolds. Pričekajte samo dok završi sakupljanje.

– Ciljaš li ti to možda na mene? – upita Pogue, u kojem je očigledno rastao bijes.

– Vas dvojica biste trebali sjahati i potući se – predloži Canavan nehajno. – Time biste dali oduška bijesu. Zatim biste se mogli početi baviti svojim velikim problemom. Možda se obojica bojite Levitta? Nahuškava vas jednog na drugoga, a čak ni krava svojih nema nego žigoše vaše. Udružite se...

Reynoldsovo se lice zarumeni od gnjeva.

– Mogli bismo se Walt i ja udružiti barem dotle dok se tebe ne oslobodimo – prekine ga oštro.

– Ne smijete odabrati pogrešan redoslijed – drsko odvraća Bill. – Svaki je od vas sebi najgori neprijatelj, a zatim dolazi Star Levitt sa svojim ljudima. Što se tiče mene – nastavi mirno – bilo bi dobro da obojica prihvatite pametan savjet i ostavite me na miru. Došao sam ovamo da ovdje ostanem. Moja se stoka nalazi na ovom pašnjaku i ovdje će i ostati. Došao sam zato što sam znao da ćete se vas dvojica međusobno poubijati, ali nisam računao na Levittovu pomoć. Ako se na vrijeme ne trgnete, on će vam doista u tome pomoći. A kad nikoga od vas više ne bude, ja ću biti ovdje.

To rekavši snažno obode konja i odjuri.

Pogue pogleda Mabryja.

— Što se događa, Mabry? Ti si uvijek bio dobar čovjek.

— Poslušaj ga, Walt! On nema razloga da vas voli, ni jednog od vas, ali dobro vas je savjetovao. Ako želiš znati gdje je moje mjesto u svemu tome, znaj da sam uz njega. I Rolly Burt.

Burt? — Pogueovo se lice zategne. — Gdje je taj pasji sin?

Mabry se ogleda.

— Pogue, zašto se ne zapitaš što je navelo tvoje ljude da na nj pucaju? Kladim se o svoga konja da ne znaš! — A ti, Charlie — obrati se smrknutom Reynoldsu — zašto ne provjeriš gdje su bili tvoji momci kad nisu stajali uza nj toga dana u gradu? U prvome bi redu trebao pitati svoga nećaka zašto je Burt poslao u grad.

— O čemu ti to govoriš? Na što ciljaš? — upita Reynolds.

Mabry je međutim odjahao a da mu nije odgovorio. Ostavio je starijeg čovjeka da zuri za njim, po prvi put obuzet sumnjama i strahom. Što se događa? Što je mladić mislio kad je spomenuo njegova nećaka...

Mabry pride Canavanu.

— Stavio sam im bubu u uho — reče vedro, pa ispriča Billu što se zbilo nakon njegova odlaska.

— To je dovoljno. Budu li poživjeli ovaj tjedan, dobro će napeti uši. — Zatim pokretom ruke pokaže prema pašnjaku. — Lijepa goveda zar ne Mabry?

— Koliko je tvojih?

— Nema ih mnogo. Nekoliko desetaka. Želio sam samo da uoče novi žig.

— Što ćemo sada, Bille? Čekati?

Canavan je neko vrijeme razmišljao. Do sada je sve teklo onako kako je predvidio, ali ipak ne može zanemariti činjenicu da samo jedan metak može okončati sve njegove planove. Upustio se u po život opasnu igru, za vrlo visok ulog.

— Sjedit ćemo i čekati, ali na oprezu, uvijek spremni za akciju. — Oklijevao je trenutak prije nego što

je nastavio: — Mabry, imam ih u šaci. Važno je samo da se iz svega ovoga izvučem živ. Ne mogu ti reći što sam uradio, jer ni sam o tome ne želim razmišljati iz straha da to ne otkriju prije vremena. U tom slučaju zasigurno ne bih uspio sačuvati živu glavu.

— A što će se dogoditi ako saznaju? — I kad saznaju?

— Postoji samo jedno što mogu uraditi: morat će me ubiti. Tada protiv mene neće biti samo jedan Mabry, nego svi!

— Misliš li da Pogue i Reynolds mogu završiti prikupljanje stoke a da ne dođe do sukoba?

— Sumnjam. Obojica su suviše tvrdoglavi, a i njihovi su ljudi neprijateljski raspoloženi prema pripadnicima protivničkoga ranča. Dovoljan je i najmanji povod da prasne prva puška.

Bill se zagleda u prostranstvo pašnjaka, osjetivši kako ga obuzima staro uzbuđenje dok promatra bliski prizor sakupljanja stoke. Ono se smatra najtežim dijelom posla što ga obavlja svaki kauboj, ali unatoč naporu, vrućini, prašini i opasnostima kojima se izvirgavaju, ljudi se vesele tom poslu koji ih često zbližava, a pruža im i prilike da se nakon napornih sati rada zabave.

Promatrao je uzbibalo more rogova i opazio točno odvojenu stoku s ranča CR i ranča N. Bojeći se onoga što bi se moglo dogoditi, čak su se i jahači ranča VV držali odvojeno.

Činilo se da Star Levitt na svome prekrasnom bijelom konju ispunjava cijeli taj prostor. Čas je nadgledao žigosanje, čas se približavao jednoj skupini, a čas drugoj.

Ugledavši Canavana i Mabryja dojaše im u susret.

— Kako si, Canavane? — upita uľjudno kao da se događaj u salunu nikada nije zbio. Glatko izbrijan i dotjeran kao uvijek, doimao se elegantno kao da ne pripada ovome poslu i pašnjacima.

Promatrajući ih sa strane obojicu, Mabry bijaše zapanjen sličnošću tih muškaraca. Ipak uoči i ta-

nanu razliku koja ga privukla Canavanu.

Obojica su visoki i vitki, premda Levitt nešto puniji, a lica im odaju snagu i sigurnost što ih izdvaja od ostalih. Canavanovo nemarno držanje ne ulijeva ništa manje sigurnosti od Levittova zapovjedna i pomalo arogantna nastupa, a pogled kojim je ošinio svoga suparnika tvrd je poput stijene.

Tu je dvojicu priroda oblikovala da budu jedan drugome neprijatelji; obojica snažna i izuzetna, licem okrenutim u istom smjeru, ali vodeći posve različitim poticajima i moralom. Jedan je neumoran i bezobziran, spreman iskoristiti svaku prednost, i ništa ga ne može zaustaviti. Drugi, tvrd i žilav, očvrsnuo kroz mnogobrojne sukobe u kojima je sudjelovao na strani pravde, navikao na grubu ali poštenu borbu, no jednako neumoran i uporan.

Okršaj između njih dvojice, ako ikada do njega dođe, bit će veličanstven prizor, pomisli Mabry.

— Lijepa grla — reče Canavan nehajno. — Imaš li mnogo krava ovdje?

— Samo nekoliko. Čujem da je stoka sa žigom Gallow's Frame tvoja?

— Tako je.

— Čudno da nisam opazio da je nedavno u naš kraj stigla stoka. Da je nisi pokupio s nečijeg pašnjaka?

— podrugljivo upita Levitt.

U mnogim bi drugim prilikama takvo pitanje moglo dovesti do potezanja revolvera, ali nakon uvreda izrečenih u salunu, obojica su znala da njihovo vrijeme dolazi i da ne trebaju žuriti. Levitt je pokazivao zavidljivu sigurnost, a Canavan se ponašao poput čovjeka koji se suočavao s mnogim protivnicima u razmacima u raznim okolnostima i uvijek izlazio kao pobjednik.

— Ne, nisam trebao — odvrati hladnokrvno na Levittovo pitanje.

— Tvoj način poslovanja odgovara tebi, moj meni. Moja je stoka već bila ovdje.

Ova je opaska izazvala očekivanu reakciju.

— To je nemoguće! — razbjesni se Levitt. — Poznata su mi sva goveda koja dolaze ovdje na ispašu, a ova nisu bila ovdje.

Canavan se zagonetno nasmiješi, znajući da će time još više razdražiti iznerviranog Levitta.

— Star — reče lijeno otežući riječi — ti si čovjek koji sebe smatra pametnim, mnogo pametnijim od svih ljudi uokolo, a mogao bi odista biti pametan kad ne bi druge smatrao tako glupima.

— Čovjek koji je tako uobražen ne može pobijediti — nastavi mirno, kao da nešto objašnjava. — Vjeruješ da si pametniji od protivnika.

Po tebi svi su ljudi glupi poput jednomjesečnog teleta i na temelju toga pravi svoje planove, ni ne posumnjavši da sve neće ispasti onako kako si zamislio. Imaš istu onu sudbonosnu karakternu crtu kao i većina varalica i lopova. — Načas ušuti, no kako je Levitt i dalje šutio, mirno nastavi obrazlagati: — U ovu si dolinu došao izigravajući moćnika s namjerom da postaneš glavaranca. I ne samo jednoga. Uočio si odnose između Poguea i Reynoldsa i poveselio se što će tebe zapasti cijeli kolač. Poput većine ljudi tebi nalik previdio si ono što je očigledno. — Pride mu korak bliže. — Dopusti da ti nešto kažem, Levitte. Izgubit ćeš bitku prije nego što posegneš za revolverom. Da si odista tako pametan kao što vjeruješ da jesi, okrenuo bi konja, odjahao odavde i nikada se više ne bi vratio.

Levitt se nasmije, ali ovoga puta to bijaše usiljen smijeh. Na licu mu se pojave nelagoda i zbunjenost.

— Možda i nisam toliko pametan koliko vjerujem, ali me jedan sirovi kauboj neće nadmudriti — reče oholo, ubrzo se povrativši od iznenađenja.

Canavan sliježe ramenima.

— Mabry, hajdemo do tora. Želio bih čuti što Reynolds i Pogue misle o mijenjanju žigova.

Star Levitt je zadržao osmijeh dok je gledao za njima, no pogled mu bijaše zabrinut.

Je li previdio nešto? Zar je moguće da je u nečemu pogriješio?

XII

Dok su jahali prema toru, Mabry kradom pogleda Canavanovo mirno lice.

— Neuvijeno si mu rekao što o njemu misliš. Zašto? Što želiš da učini? Da nešto započne?

— On je izradio savršen plan, Mabry, ali je žestoke naravi. Bude li izazvan i izbačen iz uobičajene ravnoteže, možda će uraditi nešto što nije naumio i pogriješiti.

Canavan načas zaustavi konja i okrene se. Levitta više nije bilo na mjestu na kojem su ga ostavili.

— Želio bih samo znati čime drži u šahu Venableove — nastavi, mršteći se i na samu pomisao da taj lopov nečim ucjenjuje brata i sestru. Pogleda Mabryja. — Ne vjeruješ valjda da ga Dixie zaista voli?

Mladić sliježe ramenima.

— Ponekad pogodim što će napraviti vol, konj ili bik, ali kad su žene u pitanju velika sam neznalica — prizna sa smiješkom. Kad god pomislim da sam neku dobro pročitao, poslije ustanovim da nije tako.

Unatoč sve većoj napetosti i slutnji da je sukob na pomolu, sakupljanje stoke teklo je neuobičajeno dobro. Doduše, ni Canavan ni Mabry nisu još vidjeli takvo sakupljanje. Ljudi su bili napeti i nimalo raspoloženi za uobičajene šale, a razgovori su se sveli na minimum. Canavan je u nekoliko navrata vidio Dixie, ali ga je ona uporno izbjegavala. Tom je radio poput svakog drugog kauboja, dokazavši da ne samo da želi raditi taj posao nego i dobro umije. Ljudi su ga očito voljeli. Kakvu je to vlast stekao Levitt nad tako sposobnim čovjekom? Ili je u pitanju ona?

Dani su promicali jedan za drugim, jednako topli i prašnjavi. Umorni i iscrpljeni radom, ljudi su se sve više povlačili u sebe. Kao da su se bojali da bi jednom od inače uobičajenih rasprava ili prepirki mogli dovesti do krupnijeg obraču-

na i lančane reakcije svih sudionika...

Onoga dana kad su se približili Soledadu, Canavanu se ukazala prilika da porazgovara s Dixie. Bijaše se rastala s Levittom i krenula prema šumarku što graniči s njezinim rančom. Canavan je ubrzo stigao. Po prvi put opazi kako joj je lice smršavilo i postalo blijedo. Bijaše zapanjen promjenom na njoj.

— Dixie, čekaj! Moramo razgovarati.

Djevojka zastane lica oborena k zemlji i očigledno nimalo raspoložena za razgovor.

— Zar odlaziš na ranč? — upita je on kad se našao usporedno s njom.

Ona kimne.

— Star je rekao da ljudi postaju sve grublji i neoprezniji u ponašanju — progovori ona tiho, pogleda uprta u daljinu.

— Odavna želim s tobom razgovarati, a ti me neprekidno izbjegavaš — prigovori joj mladić.

Po prvi se put okrenula i pogledala ga u oči.

— Tako je, Bille. Ne smijemo se više vidjeti. Udat ću se za Stara, a sastajanje s tobom nikako se u to ne uklapa.

— Ti njega ne voliš — ustvrdi on, ali ona spusti pogled i ne reče ništa.

Nakon duže šutnje Bill upita:

— Zašto odlaziš?

— Moram, Bille — otpovrne ona jedva čujno. — Star je zahtijevao da odmah odem.

Canavanov se pogled opasno suzi.

— Zar on tebi naređuje? Kakva je to veza? Zar si njegova robinja?

Lice joj se oblije tamnim rumenilom. Zausti da mu odgovori, ali je on snažno zgrabi za ruku.

— Dixie, rekla si da je Star zahtijevao? Da odmah odeš odavde?

— Da. — Djevojku zapanji žestina kojom je izustio ova pitanja. — Rekao je...

Glas joj zamre, jer se mladić naglo okrenuo i pogledao prema pašnjacima.

Kerb Dahl je upravo bacao opušak cigarete. Voyle je nešto petljao oko sedla, a Canavan po prvi put opazi da mu se puška nalazi nadohvat ruci. Očima potraži bijelog konja i ugleda ga iza stada.

Ponovo se okrene prema djevojci.

— Ima pravo. Podi kući i ne zaustavljaj se ni zbog čega. Ma što se dogodilo, nastavi svoj put!

Okrene konja i zaputi se prema stadu, birajući put izvan domašaja Dahla i Voylea. Nadao se da će stići na vrijeme. Streeter i Hanson su upravo tjerali nekoliko goveda prema toru.

Tri puta je zazvao Mabryja prije nego što mu je ovaj prišao.

— Mabry, vrijeme je za povlačenje. Sada! Odmah!

Nije mu trebalo dvaput reći. Ne gubeći vrijeme, Mabry odveže konja i vine se u sedlo.

— Hajedno odavde — tiho će Canavan. — Ne znam kako, ni gdje, ali...

Uto začuju kako se Emmett Chubb srdito obraća Riggsu, mladome kauboju s ranča N.

— Zar si prirodno glup ili se samo praviš da jesi?

Mladić ga oštro pogleda.

— Što govoriš? — upita zbunjeno. Marljivog i uvijek ozbiljnog, Chubbova ga je opaska zatekla nepripremljenog. — Što si rekao? — ponovi oštrije.

— Čini mi se — razvlačio je Chubb — da ste vi momci s ranča N uradili najbolji posao prije sakupljanja, stavljajući svoj žig na sve živo što vam se našlo nadohvat ruku!

Umoran i oznojen od posla Riggs nije mogao zatomiti srdžbu. Uobičajeni oprez i moć samosvladavanja posve su uzmakli pred opravdanim gnjevom. Nijedan muškarac s imalo ponosa neće dopustiti da ga jedan lijeni revolveraš ovako vrijeđa.

— Rekao sam da ste gomila kradljivaca stoke! — ponovi Chubb bezobrazno se cereći.

— Lažeš! — krikne Riggs i potegne revolver. Premda bijaše brz, Chubb je bio za dlaku brži. Snaga Emmettova metka oborila je mladića na tlo, tako da je njegov revolver opalio u zrak, a plave su mu oči gorjele od srdžbe dok je umirao.

Bijaše to znak na koji su ostali čekali i trenutak zatim koral je odzvanjao od grmljavine pucnjave. Ljudski su se krikovi miješali s njišanjem konja i mukanjem krava, a plamićci iz oružja bljeskali su na sve strane.

Canavan pokaže prema šumi.

— Neka se sami bore! To je njihov obračun.

— Gledaj!

Mabry upre rukom prema Streeteru i Hansonu, koji su zaštićeni tijelima svojih konja pucali na Poguea i Reynoldsa. Voyle se provlačio između uznemirenih goveda, pokušavajući nišani na nekoga. Iz prašine se začuje smrtonosni krik, zatim hropac pa tišina.

— Pogueovi su se ljudi okrenuli protiv njega! — dobaci Mabry ljuto. — Jesi li vidio?

— Bit će bolje da što prije odemo odavde. Čini mi se da su namjeravali i nas zakačiti — reče Bill.

Zaustavili su se na maloj uzvisini na rubu šume. Pucnjava je prestala. Jedan je konj izronio iz prašine bez jahača, a odnekud su i dalje dopirali krici ranjenih ili umirućih.

Tek kada su se od poprišta borbe udaljili još nekoliko kilometara uspore, a zatim stanu. Mabry prvi prekine tišinu.

— Osjećam se poput kojota zato što smo ovako pobjegli, ali to zaista nije bila naša borba.

— To čak i nije bila borba — reče Canavan suho. — Bio je to pokolj, a Levitt je taj koji ga je planirao i ostvario. — Zatim mu ukratko objasni kako je Star poslao Dixie kući. — Dao je mig Chubbu i on je namjerno započeo svađu s mladim kaubojem.

— Riggs je bio dobar kauboj. Jedan od najboljih koje sam poznavao — tužno promrmlja Mabry.

– Nismo mogli uraditi ništa nego ostati ondje i umrijeti zajedno s njim. Levitt je sve svoje ljude postavio u odabrane borbene položaje, kako se nitko iz tog obruča ne bi živ izvukao.

– Misliš li da je kome to uspjelo?

– Sumnjam. Samo ako nije bio smrtonosno ranjen. Posljednji pucnjevi što smo ih čuli dokrajčili su i ono malo preživjelih. U to sam siguran.

Canavan se okrene zagledavši se na put. Sada već Levitt zna da su se oni izvukli i jamačno je poslao ljude za njima. Nijedan očevdac pokolja ne smije preživjeti.

Mabry, odsad ti i ja moramo neprekidno biti na oprezu. Vidjeli smo što se dogodilo i ako ikada neki predstavnik zakona postavi pitanja, znat ćemo odgovoriti. Zbog toga nas Levitt mora ubiti. – Oči mu zasvijetle. – To mu ne smijemo dopustiti. Moramo se izvući, spasiti Venableove iz njegovih kanžda i pobrinuti se da on dobije ono što zaslužuje.

– Reynolds i Pogue su dobili ono što su tražili – pripomene Mabry.

– Moram priznati da mi ih nije žao. Pitam se samo što će Levitt sada uraditi. Drži Venableove u vlasti, a pašnjak je njegov. Canavan je znao točan odgovor, ali mladiću reče:

– Moramo čekati i vidjeti. Za sukob će okriviti dvojicu velikih protivnika, a sebe prikazati kao nevinnog promatrača.

– Što je s ostalim kaubojima? Neki će od njih reći istinu.

– Budu li je znali. Mi smo saznali što se sprema na vrijeme da se izvučemo, ali tamo dolje u prašini među stokom ljudi nisu mogli vidjeti tko je započeo borbu. Zauzeti poslom, ljudi su bili zatečeni pucnjevima i to je sve što oni mogu reći. Ako itko bude tako prokleta glup da počne postavljati neželjena pitanja, neće dugo živjeti.

– Ako je tako – progunda Mabry – kakvi su naši izgledi?

– Dobri budemo li se Levittovi ljudima sklanjali s očiju. Čekat ćemo i vidjeti koji je njegov sljedeći potez. Slutim da će najprije do kraja očistiti teren, a zatim možda pozvati predstavnike zakona izvana, kako bi njegov račun bio potpuno čist.

– Što se dogodilo? – dočeka ih Burt prelazeći pogledom s jednog na drugog. – Reklo bi se da ste bježali pred nekim.

U kratkim crtama Canavan mu objasni što se dogodilo.

– Do obračuna bi možda došlo u svakom slučaju, ali Levitt ga je planirao tako da bude siguran da će u njemu biti ubijeni pravi ljudi – reče na kraju.

– Koliko ih je bilo dolje?

– Teško je procijeniti – zamišljeno će Mabry – ali dovoljno da Levitt ostane u sedlu izigravajući velikog poštenjaka koji samo želi sačuvati mir.

Burt je postavljao stol.

– Bille, što se dogodilo s Reynoldsom?

– Sigurno je mrtav. Pogue također. Čak je i Berdue pucao u njih... u vlastitog ujaka. To nijedan čovjek ne zaslužuje.

Nakon objeda Burt izjavi:

– Imam i ja za vas iznenađenje. Dok ste bili odsutni, pošao sam u šetnju da mi se noge ne bi suviše zalijenile. Nikad nećete pogoditi što sam otkrio.

– Što? – upita Canavan nape-to.

– Sjećaš se grmljavine što dopire iz stijene? Otkrio sam joj uzrok. Kad ga vidiš, kosa će ti se dići u zrak. Nikad još nisi takvo što vidio!

XIII

Bill Canavan otvori oči i zagleda se u plavo nebo posuto snježnobijelim oblačićima. Odbaci pokrivač i počne se odijevati.

Mabry izvuče glavu ispod pokrivača i zagleda se u Canavana s izražajem negodovanja.

– Rolly – požali se glasno zijevajući – što čovjek može uraditi

kad njegov gazda zahtijeva da ustane tako rano? Još je noć...

— Uvuci onda glavu, lijenčino! — progunda Canavan. — Razgledat ću malo okolinu dok ne ustaneš.

Canavan se popne na malu uzvisinu i izvadi dalekozor. Površina jezera bila je obasjana sunčevim zracima, a tišinu prekrasnoga jutra remetilo je jedino tiho žuborenje vode.

Na trenutak odloži dalekozor prepuštajući se milovanju sunca.

Kad ga je drugi put prislonio uz oči, slika više nije bila ista. Jezeru se približavala grupa umornih jahača. Ubrzo raspozna Syda Berduea, Emmetta Chubba, Kerba Dahla, Streetera i Voylea. Nekolicinu drugih nije znao po imenu, ali ih je vidao na pašnjaku. Zaustavili su se na samome rubu jezera, kako bi konji ugasili žeđ. Za razliku od prošloga sastanka, ovoga puta nisu govorili tihim, urotničkim glasovima i mogao ih je dobro čuti.

— Ovo prelazi svaku mjeru! Što mu se dogodilo? — govorio je Voyle srdito. — Bili su tamo obojica, a zatim su nestali kao da su u zemlju propali.

— Bit će bolje da ih što prije pronademo — javi se Dahl. — Još nikad nisam vidio Stara tako bijesna kao u trenutku kad je otkrio da su pobjegli. Preokrenuo je nebo i zemlju da ih nađe. Naprosto je odbio povjerovati da su mu izmakli. Čovječe, poludio je od jarosti!

— U tim mu časovima ne bih volio biti blizu — dometne Streeter. — Kad pobijesni ruši sve oko sebe.

Chubb je stajao malo po strani i nije sudjelovao u razgovoru. S vremenom na vrijeme pogledavao je Berduea. Zatim se sagne i šakom zagrabi vodu da se napije. Otare dlanom usne i stane motati cigaretu.

— Nešto mi se u svemu ovome ne sviđa — izusti naposljetku, ne obraćajući se nikome posebno.

Tišina. Syd Berdue udari nogom o kamen.

— Barem mu ne možeš prigovoriti da nije temeljit — izusti suho.

Chubb pljune.

— Temeljit je; to je točno! Čak i previše temeljit! Naložio mi je da izazovem Riggsa, jer je znao da je ta mlada usijana glava prva koja će povući obarač. A nijednom riječju nije spomenuo ono što je imalo slijediti — reče bijesno. — Ostao sam živ zahvaljujući pukoj sreći!

Streeter kimne.

— Meni je dao tri zadatka: Najprije sam trebao ubiti Poguea, zatim Reynoldsa, pa Jasona Farmera, čovjeka koji je žilav i odan Pogueu.

Dahl skrene razgovor u drugom smjeru.

— Što mislite kamo se zaputio Canavan?

— A gdje je Rolly Burt? — upita Voyle. — Ako mene pitate, taj Canavan nije budala. Mabry i on su mu njevito pobjegli s bojnog polja! Nikad mi ne bi palo na um da će samo tako uzmaknuti.

— Onda se još upitaj čija je to bila bitka — podrugne se Streeter. — Njihova sigurno nije. Canavan je jasno stavio do znanja svima da nije sklon niti Pogueu niti Reynoldsu, pa koga bi vraga zbog njih stavio svoju glavu na kocku?

— Možda je napustio ovaj kraj — reče Voyle s nadom.

— Sumnjam — tiho će Chubb. — Canavan lovi mene, jer sa mu ubio prijatelja. A on ne odustaje lako.

— Da se prije uhvatio s tobom ukoštac, sada ga ne bismo morali tražiti — reče Voyle s uzdahom.

— Momak je žilav i opasan — ponovo će Streeter. — Nekoliko je puta zaskočio šefa. Rekao bih da je prilično tvrd orah.

Syd Berdue se okrene, iščekujući da netko spomene njegov susret s Canavanom, ali to se ne dogodi.

— Čini mi se da je najbolje prestat i lutati okolicom, jer time samo tratimo vrijeme. Umjesto toga moramo pripaziti na Kinneyja ih hotela, jer je u prijateljskim odnosima s Canavanom.

— Odakle Canavan zapravo dolazi? — upita Voyle.

– Dugo je živio na granici – odgovori mu Streeter. – Kažu da je izvanredan borac, ali umije postupati i sa stokom.

– Sprijateljio se i s Venableovom sestrom – reče Voyle. – To je razlog više zbog kojeg mu šef želi ode-rati kožu.

Canavan skrene pogled na Dahla, koji je šutke slušao što ostali govore. Vjerojatno će Levitt preni-jeti svaku izgovorenu riječ. Momci previše pričaju, a to gazda ne vo-li.

Pitanje je koliko će ih smjeti osta-ti na životu kada Levitt postigne što želi. Sigurno će maknuti one koji previše znaju, kako bi što bolje učvrstio svoj položaj u dolini koja će uskoro biti naseljena novim lju-dima i time pretrpjeti znatne pro-mjene.

Ljudi oko izvora su još neko vri-jeme razgovarali, a zatim lagano odjašu u smjeru odakle su došli.

Canavan zaključi da ubuduće mora biti veoma oprezan. Ne smije za sobom ostavljati trag, a put do zaravni treba sakriti ili neprekidno nadzirati.

Dugo nakon što su otišli stajao je na istom mjestu, u potajnoj nadi da će ugledati Dixie. Uzalud. Možda ni-je znala za ovaj sastanak, a možda joj ne dopuštaju da se makne s ran-ča. Bio je zabrinut više nego što je želio priznati, jer se Star Levitt po-kazao bezobzirnijim no što se itko usudio vjerovati.

Emmett Chubb je najbolje prosu-dio toga čovjeka. Malo je vjerojatno da će itko od sudionika pokolja živ izići iz doline i dalje raspredati pri-ču o Levittu. Isto tako, Levitt nije slučajno zaboravio upozoriti Chub-ba na ono što slijedi pošto izazove mladoga Riggsa. On je dobro znao da će u pokolju stradati njegovi su-parnici, strada li pritom i Chubb i nekolicina drugih, to bolje.

Dok Levitt ne povuče slijedeći po-tez, Canavan može samo sjediti i truditi se da nitko ne otkrije njego-vo prebivalište. Njegov i Mabyjev

nestanak zadaje Levittu prilično brige, jer svoj plan ne može smatra-ti ostvarenim dok su god oni živi. Ipak smrću Reynoldsa i Poguea rančevi doline leže mu na dlanu... ili on barem tako vjeruje. Dakako, sve mu to ništa ne vrijedi, jer Cana-van ima izvore. Levitt to još ne zna. Za njega je jedini zakon zakon re-volvera i nasilja, pa ne bi mogao ni pomisliti da bi netko mogao doći u posjed zemlje zakonskim putem. Naseljenici na zapadu stjecali su pravo na zemlju pukim naseljavan-jem, a pravni putevi stjecanja vla-sništva većini bijahu nepoznati. Zemlju je naprosto trebalo uzeti, kao što stoka zauzme pašnjak.

Canavan se vratio u logor, zaju-tarkovao, a zatim popio kavu.

– Dobro, sada bismo mogli vidje-ti ono što nam želiš pokazati – re-če napokon, obrativši se Burtu – a zatim ćemo Mabry i ja poći po sto-ku. Tako će Levitt imati o čemu bri-nuti – dometne uz obješenjački osmijeh.

– Pripazi malo – upozori ga Rolly. – Lukav je poput stare lisice. Dok ti kuješ planove, ni on ne sjedi skrštenih ruku.

Poveo ih je kroz šipražje na zara-van, a zatim prema stijenama što su blokirale svaki prolaz prema sjeverozapadu. Barem se tako čini-lo. Kad su se približili, Canavan ugleda usku stazu, jedva prohodnu, koju očito dugo nije nitko koristio. Puteljak je završavao na velikoj granitnoj ploči ispod koje se uka-zao taman, prijeteci otvor. I Mabry i Canavan zastanu, jer im se mjesto nije himalo svidjelo, ali Rolly mirno produži.

– Dodite! Još ništa niste vidjeli!

– Sa sobom bijaše ponio nekoliko svijeća i sada svakome pruži jednu.

– Bit će nam potrebne.

Sagne se i nestane u otvoru. Ca-navan je oklijevao. Nije volio spilje ni tamne uzane prostore, ali ipak sagne glavu. Odmah osjeti da pro-stor u kojem se našao nije uzan. Vi-soko podigne svijeću prateći Burtu i pogleda oko sebe. Pred njima se tlo spuštalo, u početku postepeno,

zatim strmo i završilo dubokim ponorom. Iz neprobojnog mraka dopirao je tihi zvuk vodopada.

U zraku su se osjećale vlažnost i svježina, pa je bilo očito da odnekud iz dubine zemljine utrobe puše povjetarac.

Ovo bijaše 'odista veliko otkriće. Umjesto u uzanom prolazu, našli su se u golemoj spilji i Burt ih je vodio sve dublje i dublje, u samo srce planine.

Spustili su se sedamdeset ili osamdeset metara kad je Rolly ponovo zaostao na rubu ponora. Nagnuvši se naprijed i podigavši svijeću, Bill ugleda golemi bezdan iz kojeg je u određenim vremenskim razmacima dopiralo žuborenje vode i potmula tutnjava.

— Čini i se da imamo još desetak minuta vremena, a zatim moramo izaći iz spilje, da bismo bili na sigurnom — reče Burt.

Klekne i rukom dodirne glatki rub stijene.

— Pogledajte kako je kliska! To je djelo vode, vode koja na nju pada i preko nje teče možda i tisućama godina. Jučer sam mjerio vrijeme i zaključio da nadolazi svaka tri sata — nastavi, uživajući u iznenađenju na Mabryjem i Canavanovu licu. — Da, baš tako. Iznenadnim povećanim pritiskom iz dubine planine voda ruši prirodnu branu i nadire, ispunjavajući grmljavinom i zaglušujućom tutnjavom cijelu spilju, sve do samoga svoda. Tri-četiri minute šiklja i pjeni se na sve strane, ulazeći u sve pore okolnih stijena, hući i bući poput najsnažnije rječne stihije. Zatim se povlači, isto tako brzo kako je i nadrla, ostavljajući za sobom tišinu.

— Neka sam proklet! — klikne Mabry. — Čuo sam za ovo mjesto! Starosjedioci su ga nazivali 'ukletom spiljom'. Nitko joj se nije usuđio prići. Govorilo se da spilja u sebi krije smrtonosnu zamku.

— Kad voda nadire — objasni Burt — podiže sa sobom i šljunak i kamenje u snažnom vrtlogu. — Zatim upre prstom u svod spilje, na kojem se moglo uočiti nekoliko

otvora kroz koje je prodirala lagana svjetlost. — Hoda li čovjek neoprezno među drvećem na rubu zaravni, može lako upasti u jedan od otvora. Ako ga ne ubije sâm pad, nastradat će od vode.

Okrenuli su se prema izlazu, ali jedva su prešli korak-dva kad iza sebe začuju potmulu grmljavinu zahuktale vode.

— Trčite! — krikne Burt obuzet panikom. — Voda dolazi!

I on sam potrča, ali još nesiguran na ranjenoj nozi oklizne se i padne. Canavan se sagne da ga podigne, ali da nije bilo Mabryjeve pomoći ne bi uspio na vrijeme izgurati ga uz strmi i klizav uspon do izlaza.

Tek što su izašli na zaslijepljujuću sunčevu svjetlost, voda se uz zaglušujuću buku sručila na stijene spilje, penjući se do samog vrha.

Nekoliko su trenutaka stajali teško dišući i osluškujući huktanje vode koje je postepeno slabilo dok nije posve utihnulo.

— Ovo je mjesto koje valja izbjegavati — promrmlja Mabry.

Po povratku u logor Burt izjavi da bi rado pošao s njima.

— Ne! — odbije Canavan. — Bolje ostani i pripazi na izvor. Predosjećam da ćeš ovdje biti korisniji. Budeš li se osjećao dobro, sutra bi mogao ti poći sa mnom do kratera, a Mabry će ostati ovdje.

Dok su jahali, nisu razgovarali, pa je Canavan na miru mogao razmišljati. Zabrinjavala ga je Dixie. Jamačno bez razloga, jer bi djevojka koja se udaje za Stara Levitta trebala biti sigurna. Ipak se s takvim čovjekom nikad ne zna, a ona je dosad sigurno zaključila zašto je bijaše otjerao sa sabirališta. Na kraju Bill odluči da u najskorije vrijeme ode od grada i porazgovara s Scottom, kojega već dugo nije vidio. Bolje s njim nego s Kinneyjem, koji bi mogao biti pod prismotrom.

Gorio je od nestrpljenja da sazna što se događa u Soledadu i na ranču VV, pa ga je ova izoliranost dovodila do ludila, a pomisao na Dixie koja mu je neprekidno bila na umu

nije mu davala mira ni danju ni noću.

Posao u krateru bio je iznenađujuće težak. Podivljala stoka snažno se opirala konopcu i ljudskoj ruci, a žigosanje je teklo još sporije. Ipak, pošlo im je za rukom da uhvate tuce divljih konja, od kojih su na dva pronašli izbljedjele žigove i tragove sedla. Znači da će ih biti lakše jahati. Oba su konja bila snažna i dobro će im doći u zamjenu za njihove umorne konje. Mabry je odmah osedlao jednog, Canavan drugoga. Umjesto jednog dana ostali su nekoliko, pripitomljujući stoku u krateru.

— Sutra ćemo je potjerati prema izvorima — predloži Canavan. — Ti ostani ovdje, a ja ću izjahati i pregledati okolicu, da vidim jesu li navraćali posjetioци dok smo bili odsutni.

— Burt je jamačno zabrinut. Zadržali smo se duže no što smo namjeravali — promrmlja Mabry.

— Siguran sam da će znati zašto smo ostali ovoliko — umiri ga Canavan, premda i sam bijaše zabrinut. Nisu smjeli Burtu tako dugo ostaviti samoga, bez ikakvih vijesti.

Dugo je pogledom istraživao okolinu, ali nije opazio ništa sumnjivo. Noć je uvelike obavila dolinu i sada je najpogodniji trenutak da neopazice otjeraju stoku na pašnjak, a zatim pođu Burtu, pomisli Bill. No kako je Mabry umoran, neće krenuti prije zore.

Oči mu i protiv volje skrenuše na Soledad i ranč VV. Je li ona dobro? Misli li na nj? Je li ikad i mislila? Opterećen sumornim mislima, zaključí da je možda bez imalo osnova gradio kule u oblacima. Naposljetku ona nikada nije dala naslutiti da joj je stalo do njega. Istina, obraćala mu se ljubazno, ali takav je njezin običaj. Uostalom, tko je on? Običan kauboj litalica, koji traži mjesto na kojem će sjahati i spreman je upotrijebiti oružje da ga nađe i zadrži. A to baš nisu osobite preporuke.

S druge strane, Star Levitt je naočít i dobro odjeven, ugladen i sigur-

no nastupa prema ljudima. Njegova je predost i to što svakog dana vida Dixie, pa se može s njom bolje upoznati i zbližiti.

— Da, Rio — promrmlja konju u uho — čini se da sam snove zasnovao samo na svojim željama. Možda se ipak nećemo zaustaviti ovdje. Možda će i ovo biti za nas jedna usputna stanica na dugom putu.

Konj načuli uši, udari kopitom o tlo i nozdrvama frkne. Sve to je moglo značiti sve i ništa.

Nezgoda je u tome što je i njemu i Riju dosta tih dugih, usamljenih jahanja i lutanja, noćnih bdijenja i mjesta kojima ne pripadaju i za koja ih ništa ne veže.

S uzdahom okrene konja prema krateru. Mabry je već spavao. Dodavši nekoliko komada drva na vatru, Canavan okusi kavu. Mlaka. Ponovo stavi lonac na sad već razbuktalu vatru.

Mjesec se digao visoko na nebu, a njega iz nekog neobjašnjivog razloga obuze nemir. Nitko ih ovdje ne može pronaći, pa ipak nije mogao usnuti. Izvadi nekoliko komada dvopeka i zagriže, zalijevajući ih kavom.

Misli mu se vrate Staru Levittu. Tko je taj čovjek? Odakle dolazi i koji ga je zao vjetar donio u ovom času ovamo? Djelovao je kao istočnjak, ali je previše znao o stoci i ranču da bi to stvarno bio. U sliku ugladenog došljaka s Istoka nisu se uklapali ni od dugačke upotrebe ulaštení revolveri.

Zapad, na kraju kraja, nije tako golem kako mnogi vjeruju. Zemlja se proteže unedogled, ali stanovnika nema mnogo i ljudi se poznaju, ili su barem čuli jedni za druge.

Među revolverašima, onima koji žive od oružja s ove ili one strane zakona, svi se znaju osobno, po imenu ili po čuvenju. U svakom logoru raspravlja se o njihovim sposobnostima.

Tko je Star Levitt? Odakle dolazi? Je li to njegovo pravo ime? Doduše, i na Istoku postoje revolveraši. Na primjer McClung, za kojeg se priča da je pobio više od stotinu ljudi.

Clay Allison ima sada ranč u Novom Meksiku, Hardin je pošao u San Antone... ili se tako barem priča, John Slaughter je prenizak za Levitta, a osim toga on je pošten čovjek. Sve ih je jednog po jednog u mislima pretresao, ali nije došao ni do kakvog odgovora.

U samu zoru, nakon nemirne noći, ponovo se našao u sedlu i zajedno s Mabryjem gonio stoku prema dolini, pažljivo brišući za sobom tragove.

Rolly Burt je upravo ložio vatru kad su dojahali prašnjavi, oznojeni i umorni.

— Sinoć sam iskoristio priliku — reče dok je podgrijavao već pripremljeno jelo — i skoknuo do Soledada.

Mabry i Canavan se ukoče.

— Što? — ljutito zapita Mabry.

— Odjahao sam u grad — ponovi Burt, lukavo se osmjeujući. — Dosadilo mi je čekanje, a zanimalo me što se priča u Soledadu. Uočio sam mnoge promjene.

— Što se dogodilo? — Canavanova srdžba zbog Burtova neplanirana odlaska u grad naglo splasnu i ustupi mjesto golemoj znatiželji, koju više nije mogao obuzdati.

— Levitt je organizirao život po svome. Emmett Chubb je izabran za novog šerifa, a ljudi pričaju da će biti strahovito strog i neumoljiv sve dok se grad ne oslobodi nepoželjnih elemenata koji prave neprilike i rade protiv zakona. Čini se da smo to baš mi — nadoda namignuvši.

— Razgovarao sam sa Scottom. Želi te vidjeti — nastavi Burt, obrativši se Canavanu. — Dixie Venable nije viđena u gradu od pokolja, a Tom samo jedanput ali i tada na kratko. Levitt je zatražio pomoć predstavnika zakona izvana. Kaže da želi da se raščisti pitanje pogibije Poguea i Reynoldsa i okrivi onaj koji je za sve to zaslušan. A taj si ti.

— Ja?

— Istina, priznaje da je sukob među njima postojao i prije tvoga

dolaska, ali naglašava da si ga ti još više produbio, namjerno muteći vodu. Spominje i krađe stoke, a i to pripisuje tebi. Zatim — Burt pročišti grlo, izbjegavajući Billov pogled — priča se da će uskoro na ranču VV biti svadba.

Bill Canavan je netremice zurio u užareno ugljevlje. Eto, dotle je došlo! Stavljena je točka na njegove snove. Levitt će oženiti Dixie i ranč VV će postati njegov...

Što on može uraditi? I bilo tko drugi? Ono što je nadmašilo njegovo očekivanje jest Levittov podmucao potez kojim ga pokušava prikazati vinovnikom svega zla što se odnedavna zbilo u dolini. Ako nešto može učiniti da tim glasinama stane na kraj, mora to učiniti odmah, zaključiti napokon.

— Priča se i to da je Syd Berdue nezadovoljan razvojem događaja. Chubb je postao šerif, Kerb Dahl nadzornik ranča VV, a Bob Streeter Reynoldsova ranča. Levitt je rekao Sydu da će se pobrinuti i za nj. — Nakon kraće šutnje Burt suho dodade: — To je možda ono što Berduea i brine. Znam kako bih se ja osjećao kad bi mi Star Levitt rekao da će se pobrinuti za me. Ili bih potegao na nj revolver, ili pobjegao glavom bez obzira.

— Berdue neće otići, barem ne živ. Staru je osobito do toga da sve bude čisto i mirno i da ostavi što bolji dojam na predstavnike zakona koje je pozvao. Savezni šerif, ili tko već dođe, neće temeljitije ispitivati stvari ako mu netko ne dade povoda za sumnju. Zato Levitt silom želi zvesti red u Soledadu.

Canavan je napregnuto razmišljao. Levittov je položaj jamačno dobar. Ugladen i blagoglagoljiv, besprijekorne vanjštine, ostavit će povoljan dojam na šerifa. A bude li grad miran, i njegova će priča biti uvjerljivija, pa neće biti razloga za pomniju istragu.

Poslije toga imati će i zakonsko pokriće za svoja djela i cijelu će dolinu držati u rukama... dakako, uz uvjet da Billa Canavana i njegove prijatelje proglasi krivcima. Za Bil-

lom će vjerojatno biti raspisana potjernica i svatko će ga moći ubiti a da o tome mnogo ne dvoumi.

Kad bih samo mogao stupiti u dodir sa saveznim šerifom, pomisli Canavan, koji je uvijek dobro sufađivao sa zakonom. Levitt još ne zna da su svi izvori u dolini i njegovo vlasništvo, pa bi Canavan njega mogao prikazati kao uljeza i zločinca.

Došao je trenutak da napusti svoj zaklon i spusti se u arenu, prije nego što Levitt do kraja učvrsti svoj položaj. Iznenada mu se u glavi stvori zamisao! Sada točno zna što će uraditi!

— Ljudi svašta nagađaju o tvojoj stoci — nastavi Burt. — Glavna se rasprava vodi o tome otkud dolazi. Kako na sebi nemaju nikakvog drugog žiga do tvoga, priča se da odavna uzgajaš goveda u planinama.

— Rolly — Canavan je oklijevao — čuo sam da u maloj kolibi iza potocića i šumarka na ranču VV netko živi. I sam sam zapazio trag dima što se vije iz maloga dimnjaka. Znaš li ti što o tomu?

— Ne. — Rolly zanijeće glavom — Sve što znam jest da nam nikad nije bilo dopušteno približiti se kolibi.

— A ti, Mabry?

— Isto. Star je ponekad tamo odlazio, a čak se i Kerb Dahl čudno ponašao kad je u pitanju ta koliba. U svepcoj sam gužvi posve zaboravio na nju.

Canavan još jednom razmotri situaciju, ponavljajući u mislima sve pojedinosti. Zna što mora uraditi. Pitanje je samo hoće li živjeti dovoljno dugo da to ostvari. Levitt će bez sumnje narediti da se na svakog od njih trojice odmah puca. Ipak mora riskirati i odmah prijeći u akciju.

Idućeg jutra Bill uzjaše konja kojeg je uhvatio u krateru, mrkalja tamnih nogu, grive i repa. Njegovog bi Rija opazili i izdaleka prepoznali.

Do Soledada je odabrao dugačak, zaobilazni put, stijenama i drvećem sakriven od promatrača. Jahao je polako, jer je znao da u grad ne smije ući prije mraka.

Staru Levittu je njegova glava potrebna da bi slika njegova uspjeha bila potpuna, no on mu nipošto neće pružiti taj užitak, barem ne olako.

S vrha jednog brijega promatrao je Soledad i nije mogao da se sjeti onog dana kada je, samo prije nekoliko tjedana, stajao na sličnom mjestu i promatrao dolinu poput pobjednika. Tada je vjerovao da je sve dobro predvidio, ali dogodilo se toliko toga nepredviđenog da je ostao samo obris njegovog osnovnog plana, premda je na trenutke, zabrinut zbog Dixie, i na nj zaboravljao.

Zapad se mijenja. I sâm on dokaz je za to. Prošao je kroz sve faze zapadnjačkog života, ali sada se želi srediti i stvoriti sebi dom. Postati građaninom.

Dolje leži Soledad, gradić iz čijih se dimnjaka prema vedrom nebu viju tanki kolutovi dima. Jednostavan grad s jednom ulicom i mnoštvom još neizgrađenih uličica. Grad u kojem žive Amerikanci i Englezi, nekoliko Nijemaca, Šveđana i Norvežana, jedan Židov i barem tuce Iraca.

Nakon posjeta gradu otići će na ranč VV i, bude li ona to željela, povest će Dixie sa sobom. Istodobno će pokušati prići kolibi od koje čak i Kerb Dahl zazire.

U gradu mora pokušati stupiti u vezu sa saveznim šerifom, ako je već stigao, a trebao bi vidjeti i Scotta. Stari ga je odmetnik u neku ruku brinuo. Još je za nj predstavljao zagonetku. Doimao se smirenim i zadovoljnim s ove strane zakona... ali je li uistinu tako? Je li on doista naivni promatrač, kao što ljudi vjeruju?

— Postaješ previše sumnjičav, Bille — šapne poluglasno. — Sljedeća osoba koju ćeš osumnjičiti bit će Dixie — upozori sebe.

Ponovo uzjaše i pogleda prema gradu. Sve djeluje tako mirno, čak previše. Zašto onda brine? Čega se boji?

Sto se to s njim događa? Ili se možda tamo dolje zbiva nešto o čemu on ne zna ništa?

XIV

– Ponovo će zavladati mir i red – govorio je Star Levitt tiho, gledajući Dixie preko stola. – U dolini više neće biti ubijanja. Ti i Tom više nećete imati razloga za brigu.

Osim što ću biti udata za tebe, pomisli ona obuzeta panikom. A što će se dogoditi s Billom?

– Pogue i Reynolds su se neprekidno sukobljavali, pa će sada život krenuti nabolje. Sreća je što sam te onoga dana na vrijeme upozorio da odeš – nadoda uz osmijeh. – Ljudi su postali napeti i svadljivi, pa sam se bojao otvoreno sukoba.

Bojao, pomisli Dixie, ili znao?

Tom je sjedio šutke, licu ukočena i hladna, a samo mu je u očima gorjela vatra.

– Vjerujem da je Canavan mrtav – nastavi Levitt zadovoljno. – Siguran sam da je ranjen u okršaju, jer otada nije viđen ni u gradu ni u okolici. Ako se ipak pojavi, šerif Chubb će izići s njim na kraj. Kako vidiš, Dixie, udat ćeš se za čovjeka koji je glavni stup ovog društva. – Podrugljiv osmijeh zaigra mu na usnama. – Siguran sam da stupovi mnogih drugih zajednica dolaze na položaje na sličan način.

– Lopovi uvijek pronalaze isprike za svoja nedjela – izjavi ona tiho. – Pravdaju se činjenicom da bi zločin počinio netko drugi da nisu to uradili oni. Nema sumnje, neki od njih postižu zavidan položaj u društvu svojim davolskim sredstvima, ali kad-tad istina izide na vidjelo.

On se podrugljivo isceri.

– To bi ti željela, zar ne? Mene nitko neće otkriti, a u dolini će život uskoro poći uvriježenim tokom i svi će biti zadovoljni. Bit ću to i ja ... i ti – dometne značajno. – Znam da si rekla da me ne voliš, ali

zar je to važno? Živjet ćeš udobno i uskoro zaboraviti prošlost. – Raširi ruke. – Mi smo mali svijet za sebe i najbliži nam je grad prilično daleko. Kad se savezni šerif uvjeri da je u mjestu sve kako valja, neće se zamarati detaljnom istragom.

– Doista misliš da ćeš se samo tako izvući? – javi se po prvi put Tom. – Potcjenjuješ Canavana. On će se vratiti – nadoda čvrsto.

– Nadam se da imaš pravo – prihvati Levitt zajedljivo – jer ću u tom slučaju imati užitak da ga ubijem. – Ušuti, a oči mu zasjaju pakosnim sjajem. – Bit će to najsretniji dan u mom životu, uvjeravam vas.

Na vratima se začuje lako kućanje i trenutak zatim u sobu uđe Emmet Chubb. Skinuvši šešir, nekoliko ga je trenutaka neodlučno vrtio u ruci, a onda progovori.

– Gazda... – ušuti. Onda nastavi: – Žao mi je što ovako upadam, ali ona stoka... sa znakom Gallow's Framea... ponovo je opažena, sada je ima mnogo više...

– Što time želiš reći... više? – ljutito ga prekine Levitt.

– Šezdeset, sedamdeset goveda više. Sve krasna velika goveda, svježe žigosana.

– Kada?

– Prije dva, tri dana – odgovori čovjek. – Snažna stoka i, rekao bih, poludivlja. Ne znam otkuda dolazi. Jamačno je to onaj vražji Canavan... Gdje ju je samo našao?

– Bit će bolje da to uskoro saznaš, Chubb – dobaci Star prijeteći.

– Taj posao prepuštam tebi na dušu.

– A što će biti s gradom? Netko mora ostati ondje.

– Izaberi tri dobra čovjeka da pripaze na grad – otpovrne Levitt srdito i odmahne rukom, dajući mu znak da je otpušten.

Levitt više nije bio raspoložen za razgovor, a oko usana su mu se urezale duboke bore zabrinutosti. Dixie dobaci Tomu pogled pun upozorenja, a on neprimjetno kimne.

Levitt u tišini završi s jelom, ispije vino i s treskom spusti čašu na

stol. Ustane i krene prema vratima. Na samome se izlazu naglo okrene.

— Nadam se da još nije mrtav! Želim ga osobno ubiti! I gledati kako umire — dobaci bijesno, dok su mu oči zlokobno sjale.

— Star — reče ona mirno — nemoj to ni pokušati. On će ubiti tebe. Predobar je za tebe, Star, i ti to znaš!

Da mu je bila blizu, zacijelo bi je udario. Ovako je samo prijeteci stegnuo šake, a vilice su mu podrhtavale od gnjeva.

— Ubit ću ga! Bolji sam od njega! I od svih! Uostalom — nadoda nešto blaže — provjerio sam. On nije nikakav revolveraš. Upotrijebio je revolver nekoliko puta i to je sve.

— Onda ne moraš brinuti, Star. — Ona mu se nasmiješi. — Kerb Dahl ga može ukloniti... ili Emmett Chubb.

Pošto je Levit otišao, Tom prijekorno pogleda sestru.

— Sestro, budi oprezna! Ubit će te jednog dana! Čini mi se da je malo lud.

Ona ozbiljno kimne.

— Imaš pravo, dakako, ali njegovo me nadmeno ponašanje izaziva, pa zaboravim na oprez.

— Bojim se, draga, uistinu se bojim. Ne za sebe nego za tebe... za sve nas. On zaista izlazi iz svega ovoga kao pobjednik.

— Znam. Tom, zar ništa ne možemo poduzeti? — upita ona gorljivo.

— Razmišljao sam već o tome. Previše je brz na revolveru. Jednom sam čak bio spreman pucati — reče mladić gorko — ali čuo sam iza sebe Dahlov glas. »Nikad nećeš uspjeti«, rekao je. »Ubit će te prije nego što potegneš revolver.« — Tom obriše znoj sa čela. — Rekao je da Levitt ima šesto čulo i oči straga i da još nikome nije pošlo za rukom da ga nadmaši u brzini.

Dugo su sjedili tiho, razmišljajući što bi mogli uraditi. Bijahu okruženi s dvanaest ljudi koji su spremni ubiti ih ako se samo usude nešto poduzeti.

— Dixie — javi se ponovo Tom — misliš li da se on boji Canavana?

Razmišljala je o tomu.

— Ne, ne boji se ničega. Smeta mu samo to što se ni Canavan ne boji njega.

— Otkuda mu ta stoka? — zamišljeno će Tom. — Nedavno je žigosana. Osim toga, gdje se skriva? I prije je znao iščeznuti bez traga.

Gdje je Bill sada? Zašto brine za nj? Dovoljno je snažan da pazi na sebe. Ipak i sama pomisao na nj u njoj izazva čudesno uzbuđenje. Kad je s njim, osjeća da mu je bliska, a uz to je uza nj sigurna i zaštićena. Osjeća li to samo sada? Sada kad joj je tako očajnički potreban, ili je tako bilo i bit će uvijek?

On i ova zemlja koju je zavoljela postali su za nju jedno. Bill Canavan kao da je odvaljen od stijene ili šumom obrasla brijega, pa ga naprosto ne može zamisliti nigdje drugdje nego u ovoj divljoj zemlji, punoj neodoljivog čara.

— Što ti o njemu misliš, Tome?

Mladić je doista razmišljao o čovjeku koji na neki osobit način, to je nagonski osjetio, privlači njegovu sestru.

— On je dobar čovjek. Tvrd, usamljen ali i pošten. Pouzdan. Neće ostaviti prijatelja u nevolji, niti odustati od svojih nakana tako lako.

Tom ustane i pogleda sestru u oči.

— Ako ga možeš dobiti, Dix, ne oklijevaj ni trenutak! Nećeš naći boljeg čovjeka.

Na vratima zastane.

— Dakako, uz uvjet da se iz svega ovoga izvučemo živi ... mi ... i on.

Noć bijaše neobično tiha. Vatra u peći polako je nestajala. Još jedan dan bez njega, još jedan dan agonije i nespokojsva. Koliko će dugo izdržati? A Tom?

Po prvi put ugleda stvari u pravom svjetlu. Levittovi bi se problemi smanjili da nema Toma. A do tog je zaključka došao i njezin trezveni brat. Kad je oženi, Levitt će zavlada ti i ovim rančem, a tada će Tom biti posve nepoželjan. A s vremenom kad se zasiti nje...?

Dubok uzdah ote joj se iz grudi. Tromo ustane, ugasi svjetiljku i krene prema vratima.

XV

Kružeci oko Soledada, Canavan je izronio iz šumarka u blizini ranča VV. S dalekozorom pred očima, počeo je proučavati okolno područje. Uoči osamljenu kolibu koja je djelovala napušteno, bez znakova života. Ali to bijaše samo prividno, jer Levitt ne bi naredio čovjeku da čuva praznu kućicu. A na nju je očigledno netko pazio. Znači, u njoj se nalazi netko ili nešto Levittu veoma dragocjeno.

Mrak se već lagano spuštao, ali ne dovoljno brzo da ne bi mogao vidjeti Toma kako izlazi na trijem. Kerb Dahl se hitro stvorio kraj njege, poput pravog čuvara.

Kad je postalo suviše mračno za promatranje, Bill spusti dalekozor i lagano pođe naprijed. Iz daljine se čula grmljavina. Hoće li doći do proloma oblaka ili će oluja zaobići dolinu?

Noć bez zvijezda ispunjena grmljavinom u svakom je slučaju veoma povoljna za malo istraživanje kolibe, zaključivši zadovoljno dok se mačjim korakom prikradao kućici na osami.

Unutrašnjost bijaše posve obična. Stol, stolci i stari ležaj nisu ukazivali ni na kakvu osobitost. Uza zid nasuprot vratima bijaše obješena polica, a na njoj uredno poslagane kutije. Otvorivši jednu, ugleda niz malih limenki jedva većih od burmutica. Podigavši limenku do nosa osjeti prodoran, napola zaboravljen miris.

— O tomu je, znači riječ? — promrmlja poluglasno. Zamišljeno provuče rukom kroz kosu. Ovo ne rasvjetljava položaj Venableovih... premda bi možda na neki način...

Na trenutak je nijemo zurio u mrak. Dixe? Ne, ne može vjerovati. Niti Tom. Pa ipak, tko zna? U ljudima često postoje neke mračne sile što ih vuku...

Ne! Neće na to ni misliti! Nijedno od njih dvoje, a čak ni Levitt. On je

snažan, surov i nemilosrdan, pokvaren ali ne na taj način. Barem tako vjeruje.

Strpavši u džep tri male limenke, vrati kutiju na mjesto, potrudivši se da ne ostavi trag. Pomalo uznemiren obratom događaja, Bill pride konju, a zatim se prikrade kući. Znao je da riskira mnogo, ali morao je vidjeti Dixie i pokušati je nagovoriti da pođe s njim.

Došulja se do velikog prozora i osluhne. Iznutra dopre žagor glasa. Kroz odškrinute kapke ugleda Dixie, blijedu ali sabranu, Toma i Stara Levitta, koji je sjedio na čelu stola.

— Za mene je to svršena stvar, Dixie. — Levittov glas nije trpio protivljenja. — Vjenčat ćemo se u ovoj kući u ponedjeljak. Jasno?

— To je nemoguće — usprotivi se Tom bijesno, premda mu se u glasu osjeti i prizvuk beznade. — Dixie te mrzi! Kakav si ti to čovjek?

— Nimalo nalik na tebe, očigledno — rugao se stariji muškarac. — Postoje različiti tipovi ljudi. Neki žele da ih žena voli. No to je glupo. Bolje je oženiti se ženom koja te mrzi, jer ti to daje snagu da je savladaš i podrediš sebi i svojim ciljevima. Ljubav je za budale. Baš me zabavlja pomisao da ću morati sa ženom postupati kao krotitelj s tigricom u kavezu! To je ono pravo.

— Ti si lud — promrsi Tom.

— Možda. A tko nije? — Levitt sliježe ramenima. — Previše si romantičan, Tome. No jednog ćeš dana očvrsnuti. Ako ostaneš uz nas — nadoda uz zloban osmijeh. Otpiје gutljaj kave i nastavi: — Iz više razloga mi odgovara brak s Dixie. Ako činjenici da je veoma lijepa, pametna i ponosna dodamo i tu da žena ne može svjedočiti protiv muža, sve je jasno. A ni ti, Tome, nećeš se usuditi podignuti tužbu protiv mene. S druge strane, ja ću se potruditi da ne oskudijevaš ni u čemu. — Davol-ski osmijeh zaigra mu na licu. — I da se u sve ovo umiješaš još dublje. Ne možeš okriviti čovjeka ako sebe želi zaštititi, nije li tako?

– Neću dopustiti... – Tom se napola podigne sa stolca.

– Da sam na tvome mjestu, ne bih se protivio. Nipošto! Duboko si već u tomu, to dobro znaš. Sve sam organizirao tako da ispadne da si sve to uradio ti ako stvari izidu na vidjelo. I dokazi su tu. Ako se i oslobodiš optužbe za ubojstvo, ostalo će te teretiti dovoljno da zaradiš dvadesetak godina zatvora. – Levittov glas bijaše opasno tih, a iz očiju mu je sijevala prijetnja. – Tvoja sestra takoder. Zato se opusti, sinko, i uživaj u onome što ti život pruža.

Zastane, da promotri učinak svojih riječi, pa doda:

– Osim toga, promisli što bi bilo s tvojim ponosnim starim ocem i njegovim slabim srcem kad bi saznao da mu je sin optužen kao preprodavač droge!

– Da nije moga oca – mirno će Tom – zadavio bih te golim rukama!

Levitt se osmijehne.

– Mislim da ne bi, Tome. Nekoliko sam puta snažniji od tebe. Mogu te savladati jednom rukom. Još se nije rodio taj koji bi bio dorastao Staru Levittu – dometne hvalisavo.

– Znaš, Tome – umiješa se Dixie nehajno – doista mislim da trebamo između sebe raščistiti sljedeće: nisam sigurna nije li bolje živjeti u zatvoru nego s Levittom.

Levittovo se lice iskrivi u ružnu grimasu.

– Zaboravljaš što bi se dogodilo s Tomom da ga ja nisam izvukao iz gužve?

Njezin je odgovor bio odviše tih da bi ga Canavan čuo, ali je zato ponovo čuo Levittov glas.

– Da, odista smatram da sam zaslužio tvoju zahvalnost. Umjesto toga ti si izgubila glavu za jednim običnim kaubojem lutalicom.

Dixie Venable podigne pogled i Canavan opazi da joj oči blistaju od srdžbe.

– Nema svrhe s tobom raspravljati, Star. Previše si velik sam sebi da bi mogao razumjeti druge. Ali kauboj lutalica, kako ti nazivaš Billa Canavana, čovjek je kakav ti ni-

kad ne bi mogao biti... čak i da nisi postao lopov i ucjenjivač žena – reče prezrivo.

Canavanovo srce naglo poskoči i u tom trenutku malo je nedostajalo da skoči kroz prozor i uleti u sobu, ne mareći za posljedice. Premda obuzet oduševljenjem zbog njezinih pohvalnih riječi, nije mogao da se ne divi Dixienoj hladnokrvnosti i smirenosti. Čak i u trenutku kad ovisi o hirovitosti čovjeka sebi nasuprot, čovjeka koji se pokazao nemilosrdnim i okrutnim, drži se izuzetno hrabro i ponosno. Zurio je kroz prozor, načas zaboravivši na oprez, a srce mu je divljački udarało. U tome času ona podigne oči i pogleda ravno u njegove.

Na trenutak koji im se činio poput vječnosti nisu mogli otrgnuti pogled jedno od drugoga. Zatim djevojka okrene glavu, pa doda bratu zdjelu i reče mu usput nešto, ne obazirući se na Levitta.

Nakon nekoliko trenutaka ponovo mu se obratila, ovoga puta dovoljno glasno da je Canavan može čuti.

– Dobro, zasad je sve kako valja. Barem si mi dao vremena do ponedjeljka!

Canavan se hitro odmakne od prozora. Poruka je bila namijenjena njemu. Ima još tri dana na raspolaganju!

Za to vrijeme svašta se može dogoditi. Možda će mu poći za rukom da nju izvuče odavde ili čak ubije Levitta.

Da, ako stvari pođu po najgorem, uradit će tako, premda nikada nije lovio nekoga s namjerom da ga ubije. Ubijao je samo i isključivo u samoodbrani ili braneći nekog drugog. Ne bude li imao izbora, ovoga će puta načiniti izuzetak.

Odluči što prije napustiti ranč. Kad se približio konju, kojega bijaše ostavio iza konjušnice, jedna prilika izroni iz mraka.

– Pete? Jesi li to ti? Imaš li žigice?

Bio je to Kerb Dahl!

Prepoznali su se, Dahl prvi posegne za oružjem. Unatoč tome Ca-

navan je bio brži, premda i nije bio svjestan onoga što čini. Opazio je da je Dahl zateturao, a zatim se srušio o licem prema zemlji. U tome je trenu počelo kišiti.

— Kerb! Što se događa? — zapita iz tame neki glas. Ne gubeći ni tre-
na, Canavan se vine u sedlo. Konj kao da je shvatio ozbiljnost situacije. Poletio je poput munje.

Da bi zameo trag, odjahao je najprije prema Soledadu. U luku ga zaobišao i pošao starim putem što vodi na visoravan.

Kakvim to optužbama tereti Levitt Toma Venablea? I kakva je njihova uloga u krijumčarenju opijuma, kojega je prepoznao čim je pomirisao limenku? Mora dobro razmisliti i planirati svoj sljedeći potez.

Oslobodit će Dixie makar se morao suočiti s Levittom licem u lice.

Put kojim mora poći sada se posve jasno vidi. Sve druge planove mora podrediti borbi za spašavanje Dixie. Bill se nije zanosio iluzijama. Ubio je Kerba Dahla, odličnog revolveraša i Levittovu desnu ruku. I sam bijaše iznenađen svojom brzinom.

O sebi nikad nije razmišljao kao o vrsnom revolverašu, premda je posjedovao prirodenu nadarenost i munjevitu brzinu. Znao je da se o njemu više priča kao o srčanom i požrtvovnom borcu.

Ipak je jednim potezom nadmašio Dahla i to mu daje nade da će preživjeti.

I Burt i Mabry su mu odali priznanje.

XVI

U nedjelju uvečer tri su muškarca odjahala u Soledad, svjesni opasnosti kojoj se izlažu. Pošli su zajedno iz odanosti jednoga prema drugome i zbog djevojke koja je u nevolji. Pošli su i zato što mrze nasilje i što su oduvijek bili borci za pravdu, premda možda toga nisu bili ni svjesni.

Bill Canavan je mračno razmišljao o svojoj sreći, bolje reći o nedostatku sreće. Došao je Soledad

pun optimizma i nade, a sada se poput usamljenika bori za, kako se čini, izgubljenu stvar.

No ne smije sada razmišljati o sebi, nego se sav usredotočiti na to da oslobodi Dixie.

Zaustavili su se u blizini grada.

— Predlažem da konje ostavimo u Mayinu dvorištu — reče Canavan. — Budite spremni za bijeg. Bježit ćemo svaki za sebe, ne osvrćući se jedan na drugoga, jer u protivnome neće uspjeti nitko. Vi se, momci, sakrijete u Mayinom sjeniku ili potražite Kinneyja, a ja ću poći do Scotta. Ako vi ne vidite Allena, možda će me on dovesti s njim u vezu. Ako dođe do najgoreg, potražiti ću Stara i obračunati se s njime. Licem u lice. Radije i to nego da prisili Dixie na brak i iz svega ovoga izide kao pobjednik. Prije toga ću, dakako, pokušati stupiti u vezu sa saveznom šerifom, ma tko on bio. Ako pretekнем Levitta i ispričam mu kako se događaj zbio, možda će mi povjerovati. To više što u ruci držim adut za koji Levitt ne zna.

— Kakav? — upitaše i Mabry i Burt uglas.

— Čekajte, vidjet ćete uskoro — odvrati tajanstveno.

Kroz prozor opazi May, kako veze pokraj svjetiljke. Zaključivši da je sama, lagano zakuca.

— Drago mi je da si došao, Bille — pozdravi ga ona srdačno. — Allen se pitao kako da dođe s tobom u vezu. Dixie se sutra treba udati za Levitta — izgovori djevojka u jednom dahu.

— Znam. Je li došao savezni šerif s pratnjom?

— Sutra dolazi. Čula sam kako Voyle govori Sydu Berdueu da će se istraga održati u predvorju hotela.

— Djevojka zastane oklijevajući. — Bille, moraš nešto znati. Levitt je obećao nagradu onome tko te uhvati. Tereti te za ubojstvo Kerba Dahla. Jesi li ga doista ti ubio?

— Jesam, ali u poštenoj borbi. Štaviše, on je prvi povukao revolver i ja nisam imao izbora.

– Levitt tvrdi da si došao s namjerom da opljačkaš ranč i da se Dahl samo branio.

– Što kaže Dixie Venable? Naposljetku, ranč je njezin.

– Ona neće ništa reći. Ne znam zašto, ali znam da neće. Bille, nagrada je visoka. Onaj tko te dovede, živoga ili mrtvoga, dobit će ravnih tisuću dolara.

On tiho zviždukne.

– Dovoljno da privuče cijelu armiju lovaca. Slušaj me, May, sada idem do Scotta. On mi je prijatelj... barem mislim da jest. Mabry i Burt su također u gradu. Sakrit će se u tvom sjeniku ili u obližnjoj šumici, za slučaj da se nešto dogodi. Ako upadnem u nepriliku, pokušat ću ti poslati poruku koju ćeš prenijeti njima. U slučaju najgoreg predat ću se saveznome šerifu i zatražiti da me odmah sasluša.

– Bille, ne možeš računati ni na čiju pomoć. Chubb i Hanson obišli su grad uzduž i poprijeko, upozoravajući ljude što im se može dogoditi usude li ti se bilo kako pomoći. Nisam čak sigurna da li bih ti i ja pomogla da nije Allena – prizna tiho.

– A on je dušom i srcem uza te.

Nedugo zatim stajao je ispred zapanjenog Scotta. Ili je to u njegovim očima pročitao strah? Zašto mu se čini da se starac danas ponaša drukčije? Možda je postao bezrazložno sumnjičav?

– Uzvitlao si prašinu u cijelome kraju, sinko. Evo, popij šalicu kave.

– Hvala. Scott, moraš mi pomoći da stupim u vezu sa saveznim službenicima čim dođu...

Do uha mu dopre neki zvuk izvana i ruka sa šalicom se zaustavi na pola puta. Podigne pogled prema Scottu – i osjeti mučninu.

Starac je u svakoj ruci držao pištolj uperen u njegove grudi.

– Sjedni, sinko, i ništa ti se neće dogoditi – reče blago. – Poslušaj me! – povisi glas. – Samo jedan pogrešan pokret i pucat ću bez milosti. – Zatim vikne još snažnije! – Hej, vi tamo! Sada možete ući!

Vrata se naglo otvore i Canavan ugleda Voylea, Tolmana, Allena Kinneyja i Emmetta Chubba.

Ovaj se posljednji zadovoljno naceri.

– Gle, gle, ptičica je uhvaćena! – Podigne pištolj.

– Čekaj! – krikne Scott. – Polako, Chubb! Ovaj je čovjek moj zatvorenik. Zahtijevam da mi odmah isplatite nagradu! Osim toga, on mora ostati živ dok ne dođe gospodin Levitt!

– Do vraga – promrsi Chubb kroza zube. – Naređeno mi je da odmah pucam!

– Nećeš, ako ne želiš da te napunim olovom! – dobaci Scott bijesno. – Nitko me neće lišiti moga novca! Ovaj momak Kinney ima pravo na jedan dio, to moram priznati, ali nitko drugi neće dobiti ni novčića! Kinney mi je na vrijeme javio da se pripremim za Cananov dolazak.

Zbunjen, Chubb je oklijevao, ne želeći se izvrći opasnosti. Scott je žilavi starac i jamačno bi uradio ono čime se prijetio.

– Starac ima pravo, Emmett – reče Kinney. – On ga je uhvatio.

Bill Canavan je zaprepaštenim pogledom prelazio s jednog na drugog.

– Prodane duše! – dobaci prezirno. – Mogao sam to i pomisliti!

Kinney porumeni, a Scott sliježe ramenima.

– Tisuću dolara nije mala svota, sinko! A tebe bi ionako uhvatili! Ljudi ubijaju i za manje.

– Odvest ćemo ga u zatvor! – javi se Chubb. – Tamo mu je mjesto.

– Nećeš to uraditi! – odlučno će Scott. – Ostat će ovdje sve dok mi ne izbrojite novac na ruku! Kad Levitt isplati obećanu nagradu, može uraditi s njime što god želi! Ostani ovdje i čuvaj ga, ako želiš, ali ni jednog trena nemoj smetnuti s uma da je on moj zarobljenik!

Kinney pride Billu s leđa i izvuče mu revolvere iz korica opasača. Canavan se spusti na stolac. Zapanjen neočekivanom izdajom, zurio

je u nekadašnje prijatelje s optužbom i nevjericom u očima.

Kad se oporavio od prvog iznenađenja, počeo je grozničavo tražiti izlaz. Još sam živ, pomisli tješeći se, a da me Scott predao Chubbu ne bih dočekao jutro.

Kako su saznali da je u gradu? Postoji samo jedan način... May ga je izdala. Ona i Allen su to zajednički izveli.

Ipak mora postojati izlaz. Nema smisla predati se samosažaljenju ili optuživati prijatelje zbog izdajstva. Što je bilo, bilo je. Mora misliti kako da se izvuče iz klopke u koju je upao vlastitom nesmotrenošću!

— Čemu tolika bojazan, Scotte? Dobit ćeš svoj prokleti novac, bio on živ ili mrtav, a ja gorim od želje da ispalim nekoliko metaka u njegove grudi — bijesno će Chubb.

— Samo ti njega ostavi na miru — izjavi Scott hladno. — Ako ga ubiješ, mogao bi prisvojiti i moj novac. Ne vjerujem ni tebi ni ikome kad je u pitanju tolika svota!

Nasmije se, izbjegavajući Canavanov pogled.

— Levitt je sada glavni i samo ću njemu predati zarobljenika! Prestar sam da bih dopustio da me netko izigra. Ne, dragi moj Emmette — izjavi tvrdoglavo — ja radim za Levitta, a ne za tebe!

— Nisam znao da si s njime u tako dobrim odnosima — dobaci Chubb zajedljivo. — Nikad nije bio u tvom dućanu.

Scott se nasmijulji.

— A što misliš kako je došao ova-mo? Tko mu je šapnuo da će ova dolina raskriljenih ruku dočekati pametnoga čovjeka?

— Bill je ogorčeno zurio u pod, pokušavajući pronaći izlaz. U protivnom je s njim gotovo... a izgubljeni su i Dixie i Tom Venable.

Ako su i Mabry i Burt naletjeli na May poput njega, ni oni nisu prošli ništa bolje. Naježi se pri pomisli da su obojica možda već mrtva.

Levitt ima svu vlast u svojim rukama. Ljudi su toga svjesni i nitko mu se neće suprotstaviti. Pogled mu skrene na Kinneyja, koji je gle-

dao negdje mimo njega. Zar je mogao slutiti da će ga taj mladić izdati? Slijepo mu je vjerovao i zato je upao u klopku...

Što se tiče Scotta, nije toliko iznenađen, jer je starac veći dio života proveo s onu stranu zakona, premda su ga prijatelji uvjeravali da je odavno raskrstio sa starim načinom života i da je veoma pouzdan. Scott se očito opredijelio za pobjedničku stranu, što nije čudno. Ipak on je zavolio toga starca iskreno i toplo, a to samo dokazuje da se čovjek nikada ne smije prepustiti osjećajima.

Kad bi barem mogao stupiti u vezu sa šerifom ili nekim od njegovih ljudi! Istina, sve ga tereti: potjernica, svjedoci i Levittova priča, jer se svi boje novoga gazde.

Gotovo je! Izlaza nema!

Ipak ga urođeni optimizam nije napuštao. Sićušna nada zasja u njemu. Mabryja i Burta još nisu doveli, štoviše, nisu ih ni spomenuli pa su možda još živi i slobodni. U njih se barem može pouzdati. I u njihovu pomoć.

Bit će to duga noć, a dan nakon nje još duži.

Sutra je dan Dixiena vjenčanja...

XVII

Činilo se da ta noć nema kraja i da dan nikada neće svanuti. Scott je pušio cigaretu za cigaretom, Chubb takoder, uz to nemirno korčajući prostorijom. Allen Kinney je čitao stare novine, a Voyle je napola drijemao.

— Da si mi ga predao — požali se Chubb po tko zna koji put — mogli smo svi lijepo spavati.

— Ne — odvrati Scott tvrdoglavo. Nebo je postalo za nijansu svijetlije.

— Danas ćeš umrijeti — reče Chubb Canavanu ne krijući zadovoljstvo.

— Možda — odvrati ovaj ravno-dušno — ali jesi li se pogledao u zrcalu?

— Zrcalu? — Chubb ga zbunjeno pogleda. — A zašto? — Zato što ti je smrt obilježila lice, Chubb. Sigu-

ran sam da nećeš preživjeti današnji dan – slaže Bill i ne trepnuvši okom – a ja sam sedmi sin sedmog sina i mogu vidjeti budućnost. Da sam na tvome mjestu, pripremio bih se za putovanje na onaj svijet.

– Ti si lud! – Chubb se okrene, a trenutak zatim zurio je u svoj odraz u zrcalu.

– Obilježen smrću! – ponovi Canavan svečano. – Možda ćeš dočekati večer, ali sumnjam.

U sobi zavlada muk. Voyle je s neugodnošću grizao donju usnu. Chubb pogleda Canavana.

– Trabunjaš gluposti – promrmlja. – I ta priča o sedmome sinu... Besmislica!

– Doista! Moj je ujak prorekao vlastitu smrt. U minutu. Rekao nam je da će se utopiti i svi smo ga ismijali jer je bio najbolji plivač u cijelome kraju. Zaista se utopio. Udario je glavom o stijenu.

– To se moglo dogoditi svakome – izjavi Voyle.

– Tačno – suglasi se Canavan – ali moj je ujak to točno predvidio. Baš kao što ja predviđam Chubbovu smrt. Još ne znam kako će umrijeti, ali znat ću – nadoda čvrsto.

Chubb prezirno frkne nosom.

– Reci mi kad smisliš ostatak priče – izjavi tobože ravnodušno – da se malo nasmijem.

– To je baš ono što sam ti htio reći – reče Canavan mirno. – Nikad se više nećeš smijati!

– Žao mi je samo što mi nisu dopustili da te sredim.

– To još možeš – izazivao ga Canavan. – Daj mi revolver, pa da vidimo tko je brži. No, ti se bojiš, zar ne? Da nije tako, ne bi pobjegao glavom bez obzira pošto si onako mučki ubio Vina Cartera – nastavi hladno.

Revolveraš mu iznenada pride i snažno ga udari dlanom posred lica.

– Prestani, Chubb, proklet da si – vikne Kinney. – Sjedni ili ću pucati.

Chubb ustukne, preplašen izražajem na Kinneyjevu licu.

Iznenada se vrata otvore i trojica muškaraca nahrupe u sobu. Star Levitt bijaše prvi od njih i Canavan osjeti kako ga podilaze žmarci. Za njim uđu i dva nepoznata muškarca.

– Neal i Baker, pomoćnici saveznog šerifa – predstavi ih Levitt, pošto je hitro prešao pogledom od Scotta prema Chubbu. – Povest će zatvorenika.

Chubb razočarano vikne kroza zube.

– On je ovdje. Uхватili smo ga.

– Ja sam ga uhvatio – ispravi ga Scott oštro. – Ja i Kinney. Chubb s tim nema nikakve veze.

Neal pride Canavanu.

– Podite s nama. Odmah ćemo održati saslušanje. Želimo saznati što se ustvari dogodilo i zašto.

Mladić ustane. Na vratima se osvrne i susretne sa Scottovim nasmijsanim pogledom. Čovjek mu je namignuo.

Što to znači, pitao se dok je koraćao ulicom u pratnji šerifovih pomoćnika. Neal ga pogleda iskosa.

– Poznajete li čovjeka po imenu Mabry?

– Svakako. Radi za mene. Je li dobro.

– Kad vam Clymer bude postavljao pitanja – reče Neal umjesto odgovora – ispričajte sve što znate, jasno, iskreno i bez straha.

Zbunjen takvim savjetom, Canavan uđe u predvorje hotela u kojem se trebalo održati saslušanje.

Za velikim stolom sjedio je snažan prosijed muškarac srednjih godina čija je vanjšтина ulijevala povjerenje. Svijetlim očima šutke je prodorno proučavao Canavana, a zatim obrati pažnju na dokumente što su ležali pred njim. Prostorija se malo-pomalo punila. Canavan opazi Dixie i Toma, zatim Kinneyja i May. Teško mu je bilo povjerovati da će Levitt dopustiti Clymeru da ispita Venableove, ali ipak je to učinio. Sve ovo nalikuje pravoj pred-

stavi, pomisli, opazivši Scotta kako ulazi, a za njim Stara u pratnji Chubba i Voylea.

Sudeći po izražaju Levittova lica, razvoj događaja mu ne ide na ruku. Ta misao pobudi nadu u Canavanu. Sve što je loše za Levitta za njega može biti dobro.

— Slušajte, prijatelji — dvoranom se zaori dubok šerifov glas — ovo informativno, gotovo neslužbeno, saslušanje potrebno nam je da bismo rasvijetlili događaje koji su prethodili pogibiji Poguea i Reynoldsa i kako bismo mogli utvrditi nečiju krivnju, ako ona postoji. Vaše će izjave biti zapisane premda ih ovoga puta nećete davati pod zakletvom, no imajte na umu da u svako doba možete biti pozvani na sud, da ih ponovite pod zakletvom u prisutnosti porote — nastavi strogo, prolijetajući pogledom preko prisutnih. — Osim toga, ovdje prisutan stočar William Canavan osumnjičen je za ubojstvo Kerba Dahla, nadzornika na ranču VV. Ako se te sumnje za vrijeme saslušanja potvrde i potkrijepe nepobitnim dokazima, Canavan će biti odveden u savezni zatvor gdje će čekati sudski proces.

Nakon dugačkog uvoda u sobi zavlada tajac. Naposljetku Clymer pogleda Levitta.

— Gospodine Levitt, hoćete li nam, molim vas, ispričati što se dogodilo prije obračuna između Reynoldsa i Poguea?

Star Levitt ustane i započne svoju priču:

— Kako sam čuo, još prije nego što sam došao u dolinu između dva najveća rančera došlo je do sukoba zbog vode i pašnjaka. Ranč VV u posjedu Venableovih nije bio umiješan u njihov sukob, premda su oba rančera potajno željela steći prevlast nad tim rančem, zato što je dobro opskrbljen pašnjacima i vodom. — Nakašlje se i nastavi, naglašavajući svaku riječ: — U ovim je suhim krajevima voda, naime, od životne važnosti za svakog rančera. Onaj tko ima vodu ima i pašnjak, pašnjak bez vode posve je beskori-

stan. Na dan sukoba došlo je do svade oko žigosanja stoke. Jedan od nasrtljivih kauboja potegao je revolver, a to je bilo dovoljno da započne sveopća pucnjava s obje strane. — Levitt raširi ruke. — S poraznim rezultatom za oba račna.

— Vi niste sudjelovali u borbi? — upita Clymer.

— Nisam. Na vrijeme sam se povukao sa svojim ljudima. Kad je pucnjava prestala, pokušali smo pomoći ranjenima.

— Jesu li ovdje predstavnici tih rančeva, koji mogu potvrditi vaše riječi?

— Jesu, gospodine. Šerif Emmett je jedan od onih sretnika koji je preživio. Voyle s ranča N također. Preživio je i Kerb Dahl, nadzornik ranča VV, kojega je poslije Canavan ubio.

— Molim za riječ — javi se Canavan što sve prisutne iznenadi. Clymer ga pogleda.

— Imam jedno pitanje za Levitta.

— Želite postaviti pitanje?

— Da, gospodine. Želio bih pitati Levitta gdje se nalazi njegov ranč?

— Ne vidim kakve veze ima to pitanje s predmetom saslušanja — hladno izjavi Levitt.

— Pitanje je na mjestu — javi se šerif. — Imate li stoku? I gdje je vaše sjedište?

— Na ranču VV — odvrati Levitt nakon kraćeg oklijevanja. — Znate, uskoro se ženim s Dixie Venable.

Clymer znatiželjno pogleda Canavana.

— Jeste li zadovoljni s odgovorom?

— Zasad. No, želio bih da upamtimo kako Star Levitt u ovoj dolini nije posjedovao nikakvo zemljište.

Levitt sliježe ramenima, a šerif nastavi s ispitivanjem. Izjave koje su dali Chubb, Voyle, Scott i Pat samo su potvrdile Levittov položaj. Tom Venable odgovarao je kratkim, odsječnim rečenicama i nije ništa objašnjavao. I Dixiena je izjava bila jednako jednostavana i kratka. Kad se vraćala na svoje mjesto, Canavan je zaustavi pitanjem:

– Je li vas netko upozorio da se maknete sa sabirališta neposredno prije sukoba?

Zastala je samo načas.

– Jest. Star Levitt.

– Osjetio sam da je sukob na pomolu, jer su ljudi postali razdražljivi i napeti – mirno prizna Star. – A ni kaubojski prost način izražavanja nije za žensko uho.

– Mogu li postaviti još nekoliko pitanja? – javi se Canavan.

Levitt ga prostrijeli ubilačkim pogledom.

– Ovaj je čovjek ubojica – uzvikne nestrpljivo. – Svojim nas pitanjima samo želi odvesti na pogrešan trag.

– Ne smijemo nikoga lišiti prava da se brani, gospodine Levitt – mirno će šerif. – Pitajte, Canavane!

– Nemoguće je donijeti sud o tragičnom događaju ako se prije toga ne razmotre sve činjenice i okolnosti koje su mu prethodile – izjavi Bill ozbiljno.

Šerif ohrabrujuće kimne, pa mlađić nastavi:

– Želio bih znati s koliko je ljudi gospodin Levitt došao u ovu dolinu?

– Zašto? – upita Levitt mrzovoljno.

– Odgovorite na pitanje! – opomene ga šerif uzdržano.

– Sa mnom je, zapravo, došao samo jedan čovjek – odvрати napokon oklijevajući, zbunjen i uznemiren pitanjem.

– To je nizak, tamnopusat čovjek koji sada stoji u posljednjem redu, zar ne? Ime mu je Turner?

– Točno – promrmlja Levitt, koji još nije shvatio kamo Canavan cilja.

– Turner, što je to »grulla«?

Turner se osvrne na sve strane, kao da traži pomoć. Oblizne suhe usnice, bespomoćno sliježe ramenima.

– Ne znam. Zašto pitate?

– Ovo nema nikakvog smisla – pobuni se Levitt.

Canavan se okrene prema šerifu.

– Čuo sam da ste odrasli na ranču, gospodine. U tom slučaju vam je

poznato da je »grulla« mustang mišje boje. Želio sam samo dokazati da je Levitt došao ovamo s jednim čovjekom koji nema pojma o stočarstvu i stoci.

– Pa, što onda? – upita Levitt srdito

Clymer se zavalio na naslon stolca, očigledno uživajući u raspravi.

– Još samo nešto, Levitt – nastavljao je Canavan uporno ispiti-vati. – Zanima me koliko si goveda doveo sa sobom i koliko imaš sada.

U prostoriji se čulo tiho mrmorenje glasova, a Scott se obješenjački smiješio. Pitanje je Levitta zateklo posve nespremna i šerif nije mogao a da to ne osjeti.

– To je veoma dobro pitanje, gospodine Levitt. Na putu do hotela pričali ste mi da imate otprilike tisuću goveda. Gdje ste ih nabavili?

Levitt se ukoči. Mozak mu je grozničavo radio. Proklinjao je istodobno svoju nepromišljenost i Clymera. Želio je na nj ostaviti što bolji dojam, pa je šerifu rukovodeći se mislju da zakon rijetko sumnjiči bogataše, a još rjeđe pokreće protiv njih postupak, na putu do hotela svašta ispričao.

– Čini mi se da smo se veoma udaljili od predmeta saslušanja – odvрати hladno. – Sastali smo se da bismo ispitali ubojicu Canavana, a umjesto njega sam se na optuženičkoj klupi našao ja – izjavi naduto.

– Nipošto, gospodine Levitt – ispravi ga šerif mirno. Najprije moramo raščistiti okolnosti koje su dovele do višestruke pucnjave, a smrt Kerba Dahla dolazi na red tek poslije toga.

– Gospodin Levitt je priznao da je ovamo došao s jednim čovjekom koji se nimalo ne razumije u stoku, a takva dva čovjeka ne mogu uzgojiti stado od tisuću goveda – mirno zaključio Canavan. – Ipak nepobitno je da Levitt doista posjeduje velik broj grla sa svojim znakom, koja su većim dijelom ukradena i prežigosana.

– To je laž! – krikne Levitt. Canavan pogleda šerifa.

– Sada me pitajte o pogibiji Kerba Dahla – izjavi mirno.

Levitt, čije su nade u dobar ishod naglo splasnule, uhvati se za ovu priliku poput utopljenika koji se hvata za slamku. No prije nego što je mogao postaviti prvo pitanje šerif se obrati Canavanu:

– Rekli ste da je gospodin Levitt žigosao tuđu stoku. Kako ni on ni Turner nisu stočari, tko je obavljao taj posao?

– Kerb Dahl, Voyle s ranča N, Tolman i Chubb... ljudi koje je unajmio Levitt, kao i mnoge druge – odvrati mladić spremno.

– Laž! – prezirno dobaci Levitt.

Canavan se prodorno zagleda u Dixie.

– Gospodice Venable, hoćete li navesti imena ljudi koji su se sastajali na izvoru Thousand Springsa?

Iako zatečena njegovim pitanjem, djevojka je odgovorila nimalo ne oklijevajući:

– Dahl, Voyle, Tolman i Berdue.

– O čemu su razgovarali?

Dixie po prvi put gleda Levitta, koji ju je probadao očima.

– Ja... – glas joj zadršće.

– Prije nego što odgovorite – reče Canavan tiho – dopustite da kažem da ste vi i vaš brat žrtve jedne prijava varalice i lažova i da vam se sada pruža prilika da se oslobodite. – Okrene se prema šerifu. – Gospodine, gospodica Venable je skrivena iza stijene slušala o čemu su spomenuta četvorica razgovarala na izvoru. Ti su ljudi mijenjali žigove za Levitta. Pomoću njih je ostvario svoj plan, produbljujući jaz između Poguea i Reynoldsa sve dok nije izazvao oružani sukob između dva ranča u kojemu su vlasnici stradali, ostavljajući tako njemu odriješene ruke. Zar ne iznenađuje to što su sva četvorica ljudi viđenih na izvoru preživjela pokolj? Osim toga – nastavi odlučno – Levitt je ucjenjivao Venableove koristeći njihov ranč kao skladište za krijumčarenu drogu.

Levitt ustane, zatim sjedne. Na licu mu se zrcalilo zaprepaštenje.

Mozak mu je radio grozničavo, kako bi našao riječi kojima bi mogao opovrći ove optužbe. Još nije mogao vjerovati da su svi njegovi pomno razrađeni planovi pali u vodu.

Canavan ustane, ušutkavši tako zamor glasova u prostoriji.

– Nadalje – zvonko odjekne njegov glas – mislim da je došlo vrijeme da još nešto raščistimo – Iz kožnate lisnice izvuče smotak presavijenih papira i pruži ga Clymeru. – Pročitajte, molim vas.

Na šerifovom se licu pojavi zaprepaštenje.

– Pa to su ugovori o vlasništvu!

– uzvikne, prelazeći pogledom s Canavana na Levitta. – Tu piše da je gospodin Canavan vlasnik Hission Springsa i ranča Bullhorn, čime su obuhvaćena i sva prava na vodu. Zatražio je i pravo uknjižbe na područje Thousand Springsa!

– Što? – Levitt grčevito stegne naslon stolca dok je ustajao.

Svi njegovi planovi bijahu uzaludni. Onaj tko ima vodu ima i zemlju. Pogue i Reynolds koje je uništio nikada nisu bili njegovi neprijatelji. Nisu posjedovali ništa više od drugih doseljenika. Ne samo da je poražen, nego je ispao i smiješan. S nevjericom u očima zurio je u Canavana dok je ovaj prepričavao događaj sa sabirališta. U pozadini se čulo komešanje i Canavan krajičkom oka opazi kako se Chub iskrađa kroz vrata.

Levitt naglo ustane. Čovjek kojega prezire nazvao ga je ubojicom, ali to ga smeta manje od činjenice da je u očima sviju ispao budala. Lice mu problijedi, a oči zasjaju luđačkim sjajem u trenutku kad se bacio prema Canavanu. Upozoren Dixienim krikom, Bill na vrijeme izmakne. Premda je Levitt bio znatno teži, Canavan je s lakoćom odbijao njegove nasrtaje i zadavao mu oštre udarce. Nakon kraće borbe, shvativši da je i ovoga puta poražen, Levitt se neočekivano zaleti prema prozoru i, prije nego što je to itko mogao spriječiti, skoči u dvorište. U djeliću sekunde Cana-

van opazi Chubba s dva konja, a zatim obojica iščeznu ostavljajući za sobom gust oblak prašine.

Ulica je još neko vrijeme odzvanjala od konjskog topota, a zatim zavlada tišina.

Scott mu pride i pruži revolvere.
— Htio sam ti ih dati prije, ali nije bilo prilike.

Uto im pride Clymer i položi ruku na Scottovo rame.

— Imate odane prijatelje, Canavane. Mabry i Burt su nas zaustavili prije ulaska u grad, na vrijeme da nam ispričaju nešto o svemu ovome i pobude sumnju u Levittovu priču. I Neal i ja dobro poznajemo obojicu, jer su svojedobno radili za naše očeve.

Canavan pogledom potraži Dixie, koja je stajala ispred hotela. Pride joj i objasni da će joj se uskoro pridružiti u hotelu.

— Bille, budi oprezan! — izusti ona zabrinuto. — On je ispunjen mržnjom i neće se zaustaviti dok te ne ubije, ili to barem ne pokuša.

Mabry, Burt i Scott su ga čekali s Rijom.

— Uхватit ćemo ih, gazda — predloži Burt — premda imaju prednost.

Canavan odmahne glavom.

— Imamo vremena. Čuo sam pucnjeve. Što se dogodilo?

— Voyle je u bijegu naletio na Burta. Leži mrtav. Tolman je vezan, Turner također. Već su napričali dovoljno da Levitta odvedu na vješala — odgovori Mabry. — No moramo ti objasniti da te Kinney i Scott nisu izdali. Levittovi su ljudi čuvali stražu ispred Scottove kuće, a on je to opazio tek kad si ti ušao.

Kinney je naišao i došao na sličnu zamisao kao i Scott.

— Kad sam te pustio unutra, vidio sam trojicu u mraku. — reče Scott. — Zaključio sam kako je bolje da te pretvorim u svoga zarobljenika nego da nas obojicu uhvate.

Tako sam te mogao barem donekle zaštititi.

— Levitt, Chubb i Bardue su još na slobodi, a to nije dobro, Canava-

ne — umiješa se Mabry. — Moraš biti na oprezu.

Dani su prolazili jedan za drugim, a vruće je ljeto postepeno ustupilo mjesto zlatnoj jeseni. Nitko nije vidio tri bjegunca, ali su u obližnjim gradovima učestale pljačke bana-ka, a netko od očevidaca prepoznao je Chubba. Zatim još nekoliko ubojstava.

Bill se nije odvajao od Dixie, pogotovu kad bi odlazila na jahanje. Još se bojao trojice zločinaca.

— Bille — reče mu ona jednog sunčanog dana — obećao si da ćeš me povesti do kratera u brdima. Zašto ne bismo danas pošli?

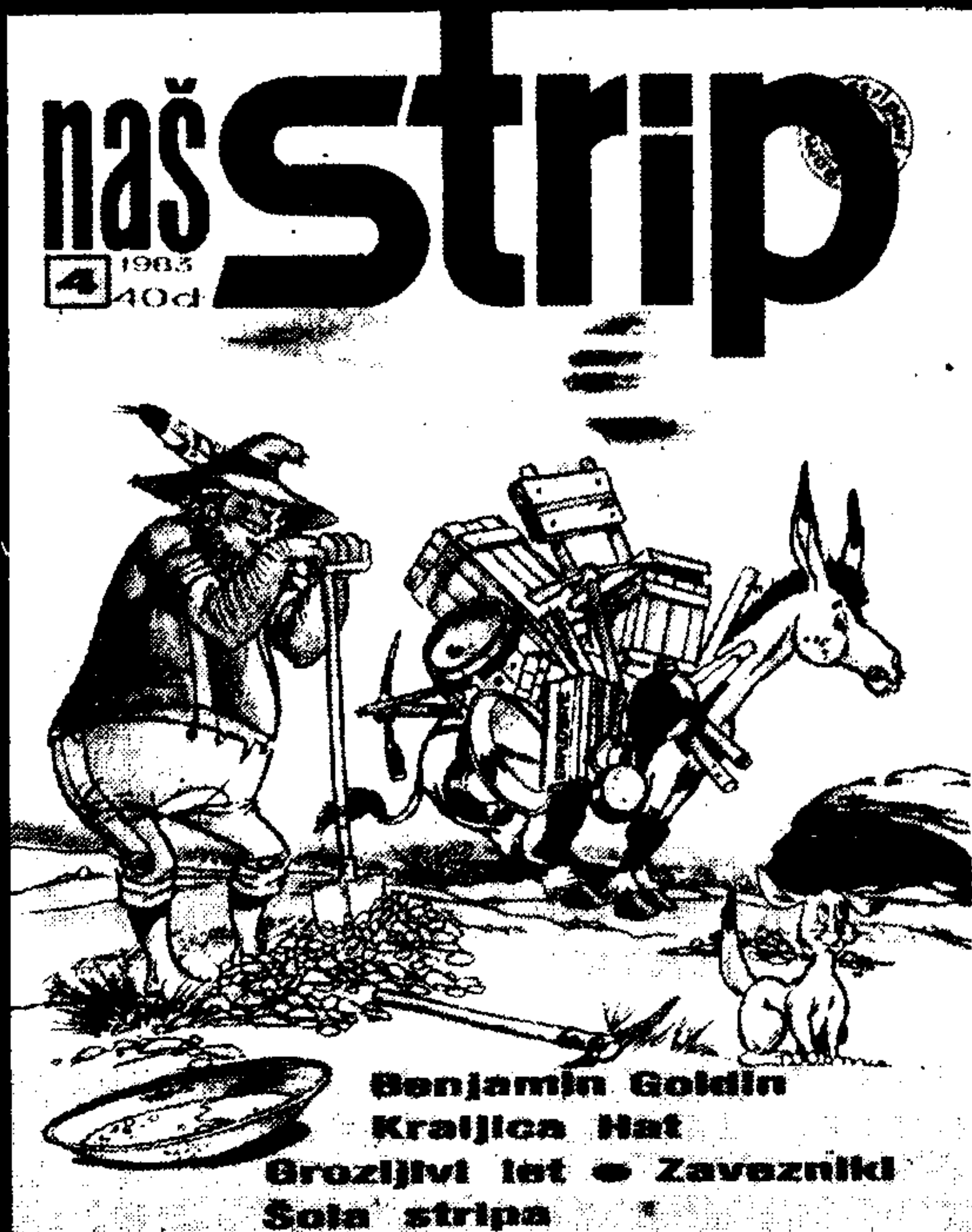
Mladić s nelagodnošću pomisli na uzak i mračan prolaz, teško prohodan, nadsvoden klimavim stijenama i gromadama teškog kamena, ali naposljetku popusti pred djevojčinim navaljivanjem. Dok su jahali po mekom sagu od lišća, Dixie neočekivano počne pričati.

— Tom i ja smo bili jako sretni na našem ranču, vedro iščekujući budućnost, sve dok se nije pojavio Star Levitt. Bio je to za nas užasan šok, jer su njegovim dolaskom ponovo oživjeli događaji iz prošlosti koje smo željeli zaboraviti. Naš najstariji brat, očev miljenik, oduvijek je bio slabić sklon porocima — pričala je tiho. — Levitt ga je nagovorio da počne uzimati drogu i tako stekao nad njim vlast. Naš otac, teški srčani bolesnik, živio je još samo za obiteljski ponos i svoju djecu. Dakako, u prvom redu Ralpa. Zato smo aferu s krijumčarenjem droge pažljivo od njega krili. Poslije, kad je Ralph ubijen u Novom Meksiku, zadržali smo istinu o njemu za sebe, jer bi oca ubila. Time smo sami sebi postali neprijatelji, jer nas je Star mogao ucjenjivati — prizna s uzdahom. — Doduše, po dolasku na ranč VV nije odmah otkrio karte. Zamolio nas je da pružimo utočište njemu i njegovoj stoci, uvjeravajući nas da se više ne bavi krijumčarenjem droge. Prevario nas je, dakako, ali da nismo pristali, odao bi

Izašao je novi broj revije

naš strip

Ako ga nemaš, potraži ga
ODMAH!

nas ocu. Ubrzo za njim stigli su i ostali: Chubb, Dahl, Turner, Voyle i Tolman. Preuzeli su vođenje ranča u svoje ruke i od nas načinili zarobljenike u našoj vlastitoj kući, neprekidno nas držeći na oku. — Djevojka uzdahne. — Nismo se imali kome obratiti za pomoć sve do tvoga dolaska. Premda je rekao da će se na ranču zadržati samo dva mjeseca, Star je odlučio ostati jer je shvatio da mu prilike u dolini idu na ruku i omogućuju mu da ostvari što je naumio.

Put se naglo sužavao i nad njima su se prijeteci nadvile visoke mrke stijene. Ušutjeli su oboje, obuzeti nejasnim osjećajem nelagode. No više nije bio povratka.

XVIII

— Jednog će dana ovaj prolaz biti zatvoren zauvijek — promrmlja Bill, pokazujući rukom na golemu stijenu. Njen se vrh svakoga časa mogao odroniti i zatvoriti prolaz.

Dixie se naježi. Sada je shvatila zašto je Canavan nije želio povesti do kratera. Kad je ugledala sočnu zelenu travu i stado što pase, malen potok i stoljetno drveće, zaboravila je na strah. Sunce je sjalo i oni su šutke promatrali prizor, upijajući u sebe njegovu ljepotu.

Tumarali su više od dva sata kad Dixie naglo uhvati Billa za rukav.

— Gledaj! — Trag bijaše malen ali dubok. — Rolly? Mabry?

— Ne. Stopalo je manje, a čovjek teži — promrmlja, proklinjući svoju slabost.

Nije je smio dovesti ovamo. Obazre se i zapazi da su tamni oblaci prekrili nebo. Uskoro će kiša. Odlučno je povede prema konjima, kad šestim čulom nasluti opasnost. Zastane u pola koraka. Prekasno.

— Gle, kakva sjajna prilika!

Glas je pripadao Levittu. Bill se polako okrene. Čim ga je pogledao u oči, znao je da može očekivati samo najgore. Ugladenosti je nestalo. Bijeli šešir bijaše mastan, košulja prijava, lice neobrijano, a oči ludački sjajne.

Bill je znao da pred sobom ima čovjeka poremećena uma.

— Danas ćemo počistiti cijelu družinu. Najprije ću obračunati s tobom zatim s Dixie. Za to će vrijeme Chubb i Berdue ucmekati Mabryja i Burtu, tamo na zaravni iznad izvora — reče, zadovoljno se cecereći.

— Tamo ih nikada neće iznenaditi, jer dobro čuvamo prilazni put — odlučno će Bill.

— Odista? Pa, mi smo otkrili nešto o čemu vi nemate pojma. Pronašli smo spilju u kojoj se Chubb i Berdue kriju. Bit će tamo dok se ne spusti mrak, a zatim će iznenaditi tvoje ljude.

— Spilja? — Canavan osjeti kako ga obuzima užas. Ma koliko mrzio dvojicu revolveraša, nije mogao da ne osjeti jezu pri pomisli da će biti uhvaćeni u užasnu klopku. — Levitte, ta je spilja smrtonosna klopka. Ako nisu u blizini izlaza, neće iz nje izaći živi kad voda iz gejzira nadre ludačkom brzinom. Udavit će se.

— To nije istina — vikne Levitt, ali mu osmijeh nestane s lica. — Pa čak ako i jest, oni mi nisu potrebni. A Mabry i Burt su sitne ribe. Vas želim.

Dok je ovo slušao, Canavan neznatno promijeni položaj. Sada je stajao sučelice Levittu. Srce mu je snažno udaralo, ali znao je da nema izbora. Mora potegnuti revolver i pokušati protivnika nadmašiti u brzini. Zasigurno će pritom i sam biti pogoden, ali moram ubiti Levitta i spasiti Dixie, razmišljao je grozničavo. Ako i budem pogoden, moram i dalje pucati, sve dok ne ubijem Levitta. Ako je ikada ikoga

morao ubiti to je Levitt. Prije toga treba maknuti Dixie. Osjetivši na licu prve kapi kiše, dobaci tako hladnokrvno da čak ni Levitt nije posumnjao:

— Navuci kabanicu, Dixie. Smo-
čit ćeš se. — Pogled nije skidao s
Levitta, koji načas okrene glavu
prema djevojci. U tom trenu Cana-
van posegne za revolverom. I Levitt
učini isto, ali njegov metak proleti
pokraj Canavanove glave.

Bill ispali jedanput, dvaput i na-
stavi pucati, u želji da ubije zločin-
ca. Međutim on nikako da padne.
Teturao je i dalje nišanio u Canava-
na. Ovaj se pomakne i hladnokrvno
ispali još nekoliko metaka. Polaga-
no se Levitt počeo rušiti. Pao je na
leda, i dalje zureći u Canavana.

— Idući ću te put... — Ruka s re-
volverom nemoćno klone, pogled
mu se ukoči.

Canavan se hitro okrene i dovik-
ne Dixie:

— Navuci kabanicu! — Moramo
što prije odavde!

— Ranjen si! — uzbuđeno uzvik-
ne djevojka. — Krvariš!

— Nemamo vremena. Ruka mi je
ozlijeđena, ali izdržat ću do kuće.

Mislio je na uzak prolaz kojim
moraju proći. Dao je znak djevojci
da pođe prva, a zatim potjeravši
posljednja goveda u prolaz, pođe za
njom.

Jahali su brzo, a kiša nošena vje-
trom šibala im je lica. Približili su
se najužem dijelu prolaza.

— Požuri! — poviče Bill, žestoko
tjerajući stoku.

Kad je pogledao prema klimavoj
stijeni na vrhu, oblije ga hladan
znoj. Stijena se počela micati. Dixie
se osvrne i Bill opazi da joj je lice
prestrašeno i blijedo. Ponovo pogle-
da u stijenu. Ovog puta nije bilo
sumnje. Velika kamena ploča se uz
potmulu tutnjavu spuštala prema

njima. Šljunak i kamenčići padali
su na sve strane. Canavan počne ši-
bati stoku teškim konopcem, sve
dok se uplašena goveda nisu dala u
trk. Iza leđa začuje snažnu grmlja-
vinu i okrene glavu. Kroz oblak
prašine raspozna obrise stijene ko-
ja se s treskom srušila na tlo. Pro-
laz do kratera bijaše zatvoren zau-
vijek.

Kad su izbili na čistinu, načas za-
stanu da bi došli do daha.

— Nikada više nitko neće naci
put do kratera — promrlja djevojka
i zadršće. Pobjegli smo u posljed-
njem trenutku.

* * *

Burt istrči iz kuće i pohita im
ususret.

— Udite i osušite se! Ja ću se po-
brinuti za konje!

Dok su kraj ognjišta polako pili
vruću kavu, Burt reče:

— Mabryju se učinilo da je jutros
opazio Chubba u blizini. Brinuli
smo za vas.

— Otad ih niste vidjeli? — upita
Canavan.

Mabry, koji je upravo ušao u so-
bu i čuo pitanje, odgovori:

— Čini mi se da zbog kiše iz spi-
lje dopiru čudniji zvukovi no inače.
Bio sam u blizini kad je voda prodr-
la unutra i zakleo bih se da sam
čuo ljudske uzvike i zapomaganja.

Dixie iziđe iz sobe, a Rolly zabri-
nuto pogleda Canavana.

— Nije ništa, Mabry. Nemojte više
spominjati spilju, molim vas — mir-
no će Canavan, pa im polako ispri-
ča što se dogodilo u krateru.

— Siguran si da je Levitt mrtav?
— upita Mabry na kraju. — Doista
siguran?

— Jesam. Kiša se slijevala preko
njegovih širom otvorenih očiju.
Dixie ponovo uđe u sobu.

– Bille, ti ubogi ljudi Uhvaćeni u stupicu u toj užasnoj spilji! Bili su okrutni i osvetoljubivi, ali ipak...

– Zaboravi to, srce. Sakrili su se dolje da bi nas iz zasjede pobili. Gledaj, zlato. – Zagrli je oko struka.

– Ovo je naše ognjište, naš dom! Oslušni malo! Čuješ li rominjanje kiše! To znači da će trava biti visoka i zelena kad u dolinu stigne proljeće.

K R A J

U PRIPREMI:

**John Benteen:
VUČJA GLAVA**

IZDANJA ZA VAŠ ODMOR!

LASO izlazi
svakog petka

ŽIVOT izlazi
svakog utorka

TRAG izlazi svakog
13. u mjesecu

SIRIUS izlazi
svakog 5. u mjesecu

ALAN FORD izlazi svakih
14. dana (u srijedu)

Tom i
Jerry

TOM I JERRY izlazi svakih
14. dana (u srijedu)

kao i posebna izdanja RS magazin, specijalni Laso, Život erotika, NAŠ STRIP